nedeljski
Primorski dnevnik

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo | Cena 30 lir | TRST, nedelja 17. aprila 1960 | Leto XVI - Št. 93 (4556)

Poslabšanje položaja nerazvitih držav

Položaj nerazvitih držav na svetovnem trgu se je v minulih letih poslabšal zaradi upadanja povpraševanja in cen primernim proizvodom. Prizadeti so nosile največje breme države, katerih gospodarski razvoj je oviral kolonialni sistem izkoriščanja surovinskih področij in ki so se nepravilno razvijale v smeri monokulturne proizvodnje.

Znano je, da celotna gospodarska moč številnih izmed omenjenih držav (večina latinskoameriških ter več azijskih in afriških) temelji na proizvodnji enega ali pretežno enega kmetijskega pridelka oziroma rude — namenjene izvozu v industrijsko razvite države. V Boliviji je to kositer, na Kubi sladkorni trs, v Gani kakao, na Ceylonu čaj itd. Vse potrebe po potrošnem industrijskem blagu, pogosto pa tudi po prehrambenih proizvodih, krijejo te države z uvozom iz sredstev, ki so jih ustvarile z dobavami domače proizvodnje. To pomeni, da so gospodarsko v celoti podrejene mehanizmu svetovnega tržišča in da v dosedanjem položaju nimajo možnosti, da bi z notranjim gospodarskim ukrepanjem učinkoviteje vplivale na svoj položaj. To še toliko bolj, ker so tržišča, ki diktirajo pogoje izmenjave, omejena na malo držav, pogosto pa celo na eno samo veliko industrijsko razvito državo.

V takšnih okoliščinah ni težko razumeti, zakaj ima vsaka relativna hiperprodukcija surovin in zaradi nje nastalo spreminjanje cen zelo neugodne posledice za proizvajalce. Zmanjševanje gospodarske aktivnosti v ZDA in v Zahodni Evropi v primerjavi z dinamiko v obdobju obnavljanja Evrope ali korejske vojne, je povzročilo nesorazmerje med doseženo proizvodnjo surovin in povpraševanjem na svetovnem trgu. V analognih primerih posamezne gospodarske panoge razvitih držav zmanjšujejo proizvodnjo, da bi obdržale ceno. Države, ki proizvajajo en artikel, pa se ne morejo odreči prodaji svojih tržnih presežkov, ker sta njihov dohodek in proračun, v skladu s tem pa tudi vir sredstev za investiranje ali vzdrževanje javnih služb, odvisna od prodaje domače proizvodnje na tujih tržiščih. Večja ponudba kakor povpraševanje je povzročila leta 1958 proizvajalcem surovin dve milijardi dolarjev izgube. Izguba bi bila verjetno manjša, če bi prizadete države lahko vskladiščile svojo proizvodnjo.

Poleg tega relativno objektivnega činitelja vpliva na padec cen in slabitev povpraševanja po surovinah na svetovnem trgu tudi zaščitna politika industrijsko razvitih držav. Ta politika se ne omejuje na carinske pregrade, temveč se preko «agrarnega protekcionizma» (subvencij za vzdrževanje cen domačih kmetijskih pridelkov) razširja tudi na zaščito domačih rudnikov — v ZDA iz strateških razlogov — ki bi bili v pogojih konkurence na svetovnem trgu nerentabilni. Poleg tega tehnični napredek v kmetijstvu in razvoj kemične industrije vedno bolj ogrožata posamezne gospodarske surovine, tako s ceno kakor tudi s kvaliteto.

Vse to kaže na to, da je položaj nerazvitih držav, katerih gospodarski potencial je enostranski, na svetovnem trgu zelo otežkočen. To je prav gotovo eden izmed osnovnih razlogov, da nekatere izmed njih, ki imajo določene pogoje, predvsem družbeno političnega značaja, skušajo spremeniti svojo gospodarsko strukturo in zmanjšati stopnjo odvisnosti od industrijsko razvitih držav. Pri tem pa seveda nalete na odpor tujega zasebnega kapitala in z njim povezanih držav.

Tipičen primer takšnega spopada in poskusa za pozitivno reševanje protislovij med gospodarsko zaostalostjo, ki je rezultat dolgoletne prevlade tujega kapitala, in prizadevanj nekega nacionalnega gibanja, da bi doseglo gospodarsko in politično neodvisnost, so lanski dogodki na Kubi. O stopnji razvitosti in strukturi kubanskega gospodarstva prepričljivo govori dejstvo, da dve tretjini kubanskega narodnega dohodka izhajata iz proizvodnje sladkorja in ta artikel sodeluje z 80 odst. v kubanskem izvozu. Kuba je občutno prizadeta s fluktuacijo svetovnega tržišča, ker so proste cene sladkorja v minulih dveh letih padle za 40 odst. (povprečni padec surovinam iz Latinske Amerike je tedaj znašal 13 odst.). To je verjetno vplivalo na to, da je splošni gospodarski položaj Batistovega režima postal še težavnejši. Tekoči deficit Kube je znašal 50 milijonov dolarjev na leto, skupno pa je imela država lani poldrugo milijardo dolarjev dolga.

Ameriško imovino na Kubi cenijo na dve milijardi dolarjev. Zasebni kapital iz ZDA je kontroliral 60 odst. proizvodnje sladkorja, 80 odst. vseh javnih služb in storitev, ter celotno proizvodnjo in prodajo nafte. Tržišče velikega partnerja absorbira dve tretjini celotne kubanske proizvodnje sladkorja, kar jasno opozarja na povezanost kubanskega gospodarstva z ZDA. O tem priča tudi dejstvo, da je Kuba po velikosti sedmi uvoznik ameriškega blaga. Praktično rečeno, kar je Kubi potrebno, razen orožja, odkar je prišel na oblast Fidel Castro, ji dobavljajo ameriška podjetja. Ameriške korporacije so pol stoletja prevladovale nad Kubo in gradile njen gospodarski lik v skladu s «potrebami» profitne stopnje v industriji sladkorja.

Razumljivo je torej, da so gospodarski ukrepi nove ureditve (agrarna reforma, delna nacionalizacija tuje imovine, rigorozno obdavčenje vseh dohodkov in nepremičnin), ki v bistvu pomenijo novo razdelitev dohodka ne le med posamezniki, temveč tudi med državami, naleteli na odpor prizadetega ameriškega kapitala. Kuba je odkrito razglasila svoj namen, da se izključi iz kroga držav z monokulturnim gospodarstvom. Otok ima na razpolago rezerve železne rude, bakra in niklja. Castrova vlada pa jih namerava izkoriščati. Pričakujejo, da bo agrarna reforma vplivala na razvoj proizvodnje kave, tobaka in ananasa. To je edina pot za ublažitev skoro izključne «vzročne zveze» med sladkorjem in gospodarskim razcvetom, da se kubanski dohodek usmeri v službo narodnih potreb gospodarskega razvoja.

Napori Kube za bolj vsestranski razvoj proizvajalnih sil, da bi si zagotovila gospodarsko in politično suverenost, niso osamljen pojav. Z razpadanjem kolonialnega sistema stopajo številne nerazvite države na pot popolne ali delne politične samostojnosti. S tem nastajajo pogoji, da te države začno na širši fronti korenito spreminjati svojo gospodarsko kulturo in razvijati gospodarski potencial v skladu z naravnimi možnostmi. Kapital najbolj zainteresiranih industrijsko razvitih držav skuša z različnimi vrstami pritiska zavreti ali vsaj usmeriti ta proces. V sedanjih pogojih mednarodnih odnosov pa je učinkovitost takšnega pritiska vedno manjša, kar med drugim potrjuje tudi kubanski primer.

Z. M.

Vesele velikonočne praznike vsem svojim čitateljem želi

PRIMORSKI DNEVNIK

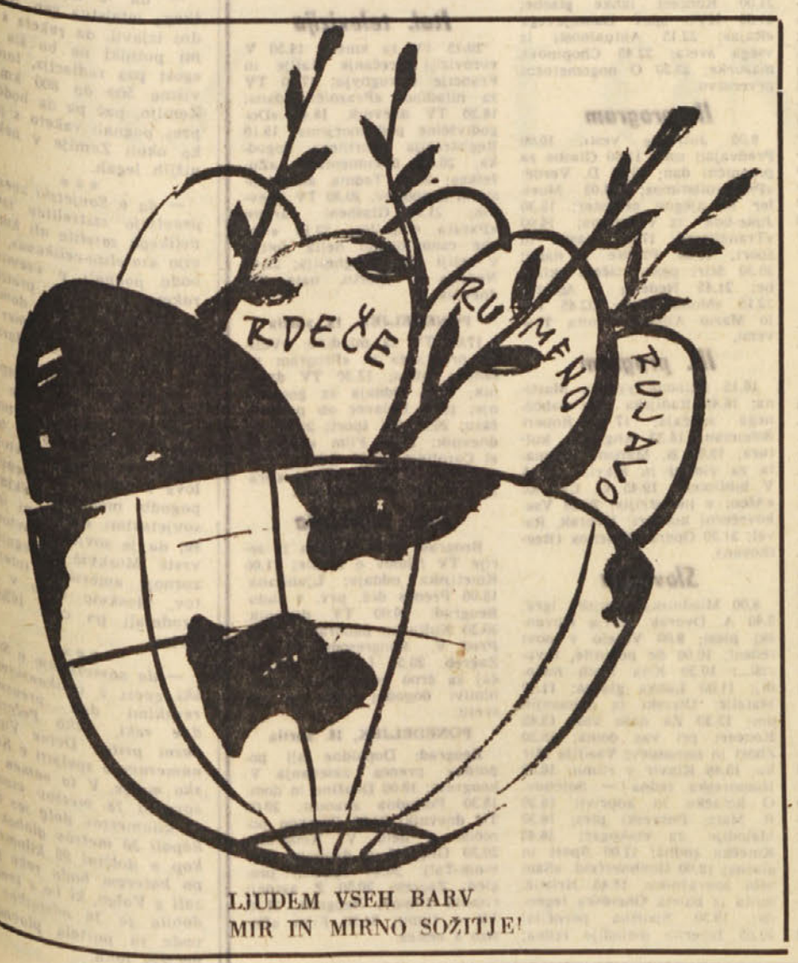

LJUDEM VSEH BARV
MIR IN MIRNO SOŽITJE!

Pozitiven razgovor med Nennijem in Fanfanijem
Stopnjuje se ostra ofenziva cerkvenih krogov

Škof iz Agrigenta je prepovedal dostop k velikonočni slovesnosti občinskemu odboru, ki ga sestavljajo demokristjani, socialdemokrati in socialisti - Zanimiv potek razprave na sestanku vodstva KD v petek - Fanfanijeva taktika na podlagi dosedanjih neprijetnih izkušenj

(Od našega dopisnika)

RIM, 16. — Danes dopoldne je Fanfani sprejel Nennija in Barbareschija, s katerima se je zadržal dobre pol ure. Po razgovoru je Nenni izjavil novinarjem: «S Fanfanijem smo ponovno načeli razgovor o programu, a to pot smo ga načeli v izredno boljših pogojih, ker Fanfani ve, da resnično vprašanje ne tiči v glavnih ciljih nekega programa, ampak v prednostnem značaju, ki jih imajo posamezni problemi, namreč najbolj pereča vprašanja, ki morejo karakterizirati določen preobrat v zakonodaji in v dejavnosti. S tega vidika je treba razgovor smatrati za pozitiven».

Na vprašanje, če se je govorilo tudi o treh točkah, namreč o nacionalizaciji električne industrije, o deželah in o šoli, je Nenni dejal: «Govorili smo o vseh problemih in seveda tudi o treh točkah, in smo zaključili z željo, da ponovno proučimo zaključke, do katerih bodo prišli KD in stranke, ki bodo sodelovale v novi vladi» Glede vzdušja razgovorov, je Nenni dejal, da ni mogle biti drugačno od onega, ki je postalo možno spričo dogodkov, do katerih je prišlo od leta 1958 dalje. Na vprašanje, če se je govorilo o vzdržanju socialistov, je Nenni podčrtal, da je prav vzdržanje socialistov ob glasovanju o zaupnici tista oblika, ki jo morejo socialisti dati kot svoj prispevek k politični preusmeritvi, hkrati s podporo za uresničenje posameznih ukrepov in zakonskih osnutkov.

Nato je Fanfani sprejel še ostale poslance iz mešane skupine, od katerih se je Ferrarotti (Comunità) izjasnil za politiko levega centra, neodvisni monarhist Lucifero proti taki politiki, neodvisni monarhist Alliata prav tako proti, neodvisni socialist Bonfantini pa je dejal, da je tako politiko (namreč sodelovanje med demokristjani in socialisti) zagovarjal že leta 1942-43. Končno je Fanfani obiskal še senatorja Paratoreja, medtem ko bo v torek sprejel še Cremisinija, Degli Occhija in južnotirolske poslance, v sredo pa se poslanca Caverija in senatorja Chabota iz Doline Aosta.

Po razgovoru s senatorjem Paratorejem, je Fanfani dal novinarjem izjavo, kjer pravi, da je zelo zadovoljen z dosedanjimi razgovori, in da bo, po razgovorih s še nekaterimi parlamentarci, z bivšima predsednikoma vlade Pello in Scelbo ter po možnosti tudi s Segnijem, če se bo zadržal v Rimu, o vsem dobro razmislil, da bi mogel podrobno informirati vodstvo stranke. Na vprašanje, kdaj se bo sestal s predsednikom parlamentarnih skupin KD, je Fanfani odgovoril, da se bo to zgodilo prihodnji torek, da pa ni izključeno, da se z njimi sestane že danes. Na vprašanje, če bo šel še danes k predsedniku republike, je Fanfani dejal, da še ne ve, če bo šel danes, da pa bo vsekakor moral poročati.

Fanfani je v zgodnjih popoldanskih urah govoril še s Pello in Scelbom; na vprašanje, o čem so govorili pa so bili vsi zelo rezervirani; Fanfani je le dejal, da se množijo elementi za rešitev krize, Scelba pa je le poudaril, da je imel razgovor izključno informativen značaj. Nato je imel Fanfani še razgovor s predsednikom poslanske skupine KD Guiem; razgovor je bil zelo kratek, komaj četrt ure; nato pa se je razgovarjal še s senatorjem Piccionijem.

Popoldne so se sestali tudi socialistični poslanci in senatorji. Ob zaključku so izdali poročilo, v katerem je rečeno, da so socialistični poslanci in senatorji potrdili, glede rešitve krize, svoje prejšnje stališče. To stališče so predsedniki parlamentarnih skupin tolmačili Fanfaniju, ko jih je sprejel na razgovor.

V članku, ki ga bo objavila jutrišnja številka socialističnega glasila «Avanti», Nenni piše med drugim: «Ni nobenega dvoma glede tega, kaj hoče Fanfani» — in nadaljuje, da gre za vlado in politiko,

(Nadaljevanje na 9. strani)

Senzacionalno odkritje

RIM, 16. — List «Paese Sera» objavlja v svoji zadnji nočni izdaji pod naslovom na deveti stolpcih «Senzacionalno odkritje treh fizikov v Rimu» naslednje obvestilo:

«Skupina fizikov na univerzi v Rimu je odkrila obstoj novega atomskega delca z imenom «Anti sigma plus». Gre za tako važno odkritje, da postavlja Italijo na isto raven, na kateri so države, ki so najbolj napredovale na jedrskem področju, kakor so ZDA in Sovjetska zveza, zaradi izredne važnosti za poznavanje strukture atomskega jedra in še skrivnostnih sil, ki združujejo njegove dele. Novi delec je te dni odkrila v zavodu za fiziko skupina, ki jo sestavljajo profesorji Edoardo Amaldi (ravnatelj zavoda), Carlo Castagnoli in Augusta Manfredini.»

Aktualni portreti

DR. HASTINGS BANDA
voditelj Afriškega nacionalnega kongresa Njase, je v Washingtonu ponovil zahtevo, da mora Njasa postati samostojna in se odcepiti od Centralnoafriške federacije. Banda je bil šele pred kratkim izpuščen iz zaporov v Severni Rodeziji. Več kot 40 let je preživel v Angliji, kjer je dokončal medicinske študije.

DYNKIN
župan Stalingrada, ki se je skupno z župani drugih mest udeležil tretjega svetovnega kongresa «Mest-dvojčkov» v Aosti. Stalingrajski župan je med obiskom v Turinu izrazil željo, da bi se tudi Stalingrad in Turin, ki se oba ponašata z odlikovanjem za borbo proti nacizmu, povezala kot «dvojčka». Predstavnik turinske občine je ponudbo načelno sprejel.

VINCENZO FORMICOLA
katerega je v tem tednu poljubila sreča. Na šport. ni stavi «Totocalcio» je namreč edini v Italiji dosegel 13 točk in dobil nekaj več kot 160 miljonov lir. Formicola je uradnik državnih železnic in ima številno družino. Nenadno bogastvo ga ni zmedlo in je dejal, da bo delal naprej do upokojitve.

ERIC PEUGEOT
4-letni sinček znanega francoskega milijarderja in avtomobilskega industrialca Peugeota, katerega so ugrabili neznanci in ga po treh dneh vrnili staršem, potem ko so prejeli zahtevanih 50 miljonov frankov. Sedaj je vsa pariška policija angažirana pri iskanju kriminalcev, toda prave sledi še ni odkrila.

AVA GARDNER
je v preteklih dneh postala katoličanka? Vest o tem je prišla iz Kalifornije. V novo vero naj bi prestopila med svojim nedavnim bivanjem v Rimu, kjer je snemala neki film katoliškega značaja. Ni se mogoče znebiti vtisa, da gre tudi pri tej «spreobrnitvi» za izključno trgovsko zadevo. Ali pa je morda sklenila Ava začeti živeti znova po načelih katoliške etike?

Sedem dni v svetu

Vladna kriza v Italiji

Pretekli teden se je začel z ostavko Tambronijeve vlade, ker je vodstvo KD sklenilo, da se ne sme držati na nogah izključno z glasovi MSI. Tako je nastala nova faza vladne krize. Po mnogih nihanjih je predsednik republike poveril mandat za sestavo vlade levega centra Fanfaniju, ki je mandat sprejel z rezervo, in bo šele po razgovorih s predstavniki posameznih strank odgovoril, ali mandat sprejme ali ne. To se bo zgodilo prihodnji torek ali sredo.

Vlada levega centra ima precej prijateljev, pa tudi mnogo nasprotnikov. Težave za tako vlado niso toliko v parlamentu, kjer more razpolagati z zadostno večino, (če se bodo socialisti vzdržali), kolikor izven njega: delno v demokristjanski stranki sami, pretežno pa v cerkvenih krogih, ki takemu usmerjanju italijanske politike nasprotujejo, in ki imajo na krščansko demokracijo posredno vpliv, hkrati pa tudi neposredno kontrolirajo — prek Katoliške akcije in organizacije «Meščanskih odborov» («Comitati civici») — okrog 80 poslancev KD in precejšnje število senatorjev KD. V določenem trenutku dobijo ti poslanci ukaz glasovati proti vladi, ki jo je sestavila in jo podpira KD sama. Zaradi teh tako imenovanih «prostih strelcev» je Fanfani podal ostavko vlade že v februarju 1959, in je takrat iz ogorčenja nad tako nelojalnim kršenjem strankine discipline odstopil tudi kot politični tajnik stranke. Ali bo Fanfani tudi pri sedanjem poskusu imel opravka s pojavom «prostih strelcev», in z enakimi posledicami kakor pred dobrim letom? Odgovor na to vprašanje še ni mogoč. Dejstvo je, da je glasilo Katoliške akcije s «prostimi strelci» že zagrozilo.

Spor med upravo RAI-TV in skupino igralcev, ki so sodelovali pri nekaterih že napovedanih radijskih in televizijskih oddajah, in ki je grozil, da bo italijansko televizijo povsem ohromil, se je začasno zaključil z zmago igralcev, ker je RAI-TV pristala na to, da ponovno angažira vse odpuščene igralce in se je obvezala obnoviti pogajanja za ureditev spornih vprašanj.

Zahodne priprave za pariško konferenco

V torek, so začeli zahodni zunanji ministri tridnevno konferenco, na kateri so proučevali taktiko Zahoda na predsedniški konferenci med Vzhodom in Zahodom, ki se bo začela 16. maja v Parizu. Razen tega so se posvetovanj udeležili še zahodnonemški zunanji minister von Brentano, ko so govorili o Nemčiji in Berlinu, ter zunanja ministra Italije in Kanade, ko so govorili o delu odbora za razorožitev. Po tridnevnih posvetovanjih so objavili uradno poročilo, v katerem trdijo, da je bilo doseženo soglasje o stališču glede Nemčije in Berlina, ki ga bodo zahodne države zastopale na pariški konferenci. Kakšen je ta sporazum, pa niso ničesar objavili.

Če pa pomislimo na znana nasprotja v gledališčih in političnih koncepcijah med zahodnimi državami, prav kar se tiče Berlina, je težko verjeti, da so se res sporazumeli. Sicer pa tudi uradno poročilo pravi, da so dali nalogo štiristranski delovni skupini, da spopolni nekatere formulacije. To pomeni, da soglasja ni.

Kakor je pisal ameriški «New York Times», je bilo med razgovori «malo ali nič» storjenega za odstranitev ostrih nesoglasij med zahodnimi državami. Dopisnik lista je mnenja, da so nesoglasja v glavnem naslednja: 1. Ocenjevanje tega, kar namerava Hruščev doseči od konference najvišjih. 2. Predvidevanja glede tega, kar je Hruščev pripravljen plačati, da doseže svoje smotre. 3. Določitev načina, kako naj Zahod odgovori v primeru, da Hruščev sprejme «linijo trdote in togosti» na konferenci najvišjih.

Francija je sprožila predlog, naj bi se velike države sporazumele o omejitvi dobav orožja novim afriškim državam, toda ostale države so ta predlog sprejele s hladnostjo.

Selwyn Lloyd pa je v zvezi z odnosi med Vzhodom in Zahodom predlagal, naj bi sprejeli neke vrste «kodeks o dobrem mednarodnem obnašanju». S tem kodeksom naj bi točno določili, kaj se pravzaprav misli z miroljubno koeksistenco, da ne bo dvomljivih in samovoljnih tolmačenj. Toda zdi se, da so ostali ta predlog sprejeli z ne prevelikim navdušenjem. Na splošno rečeno je bil sporazum dosežen le v nekaterih načelnih točkah. Kancler Adenauer pa se je silno razjezil na zahodnoberlinskega župana Brandta, ki ni bil voljan izvesti njegovega predloga o plebiscitu v zahodnem Berlinu še pred pariško konferenco. Na tiskovni konferenci je Adenauer izjavil, da zelo obžaluje, ker je bil njegov predlog zavrnjen. Toda te besede so bile pravzaprav namenjene zahodnim zaveznikom, ki niso sprejeli kanclerjevega predloga. Adenauer je naravnost povedal, česa se boji: boji se namreč, da bi tri zahodne države popustile pod pritiskom, da se doseže nekakšen uspeh na konferenci najvišjih, to se pravi, da se kancler boji uspeha konference, ker je tak uspeh lahko samo rezultat kompromisa. Kancler bi hotel, da bi na konferenci govorili samo o razorožitvi ter naj bi popolnoma izločili iz razgovorov Nemčijo in Berlin. Če bi sprejeli njegovo teezo, ne bi konferenca imela nobenega smisla več.

Odmor v Ženevi

V Ženevi se je vse te dni nadaljevalo delo obeh razorožitvenih konferenc: konference desetorice in konference za prekinitev jedrskih poizkusov. Nadaljevala se je polemika med Vzhodom in Zahodom in obe strani sta še dalje zatrjevali, da je njihov predlog boljši od nasprotnega. Na splošno pa je le prišla do izraza težnja, da se doseže vsaj delen sporazum še pred konferenco najvišjih, oziroma da se vsaj pripravijo tla, da bi se tak sporazum dosegel na tej konferenci. Sovjetski delegat je na konferenci desetorice naštel več točk, ki so pokazale možnost zbližanja. Tudi francoski delegat Moch je naštel take točke. Kar se tiče prekinitve jedrskih poizkusov, pa so do sedaj dosegli sporazum o 17 od 23 ali 24 členov, ki naj bi jih vseboval sporazum. Prejšnji teden se je na tej konferenci pokazalo novo napredovanje. Delo te konference se bo nadaljevalo 25 aprila, odbor desetorice pa se bo spet sestal v torek 19. t. m.

Sovjetski delegat Carapkin je glede prekinitve jedrskih poizkusov izjavil, da prehajajo sedaj pogajanja v intenzivno fazo in da je ozračje boljše kakor je sploh do sedaj bilo.

Na žalost pa moramo spet pisati o francoskih napovedih novih poizkusov. To pot so javili, da mislijo zvečeti poizkuse s podzemeljskimi atomskimi eksplozijami na Korziki. Proti takim načrtom je odločno protestiralo prebivalstvo na Korziki in njegovi predstavniki, t. j. župani in poslanci.

Prostovoljci za Alžirijo

Predsednik francoske vlade Debré je med svojim obiskom v Alžiriji po radiu naravnost povedal, da Francija ne bo dovolila neodvisnosti Alžirije, če bi se Alžirci na referendumu izrekli za to neodvisnost. To je povedal na ta način, da je rekel, la bi Francija Alžirijo razdelila, če bi «po pacifikaciji» Alžirci zahtevali odcepitev od Francije. Alžirska vlada pa je že zdavnaj povedala, da bo take spletke odločno zavrnila, ker je Alžirija nedeljiva.

Razen tega je alžirska vlada sporočila, da je sklenila sprejemati tuje prostovoljce ne glede na njih poreklo. Prednost pa bodo imeli tehniki. Sklenili so tudi ratificirati ženevske konvencije o vojnih ujetnikih. Prav tako je alžirska vlada ukrenila vse potrebno, da bo odgovorila na francoske načrte o kantonalnih volitvah v maju.

Vodstvo francoske socialistične stranke pa je sprejelo resolucijo, ki ponavlja svoje stališče, da alžirsko vprašanje

(Nadaljevanje na 8. strani)

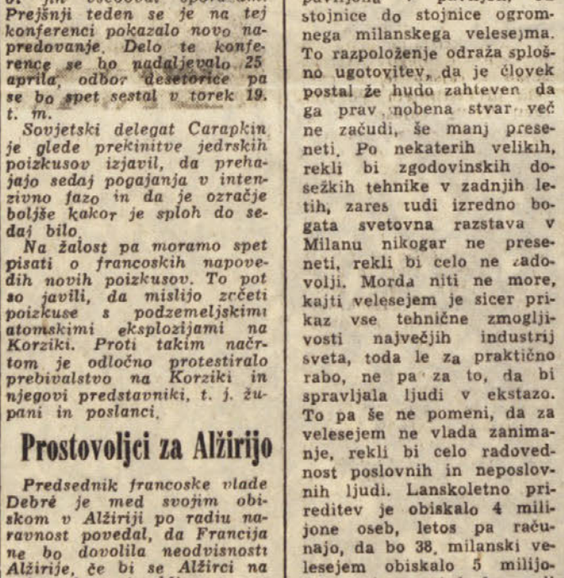

Predsednik indonezijske republike Sukarno je iz Jugoslavije dopotoval na prijateljski obisk v Bolgarijo, kjer ga je v Sofiji sprejel na letališču predsednik bolgarskega Sobranja Ganev

Mandator za sestavo vlade Fanfani daje po svojih vsakodnevnih razgovorih s predstavniki političnih strank izjave novinarjem. Med najvažnejšimi je bil vsekakor njegov včerajšnji razgovor z Nennijem, ki je ponovno poudaril, da je PSI pripravljena podpreti vlado levega centra z vzdržanimi glasovi v parlamentu

Hujskaški cinizem

Ne bomo že stotič ali tisočič naštevali, kaj vse nam je pokradel in poropal fašizem, uničil vse naše zadružne ustanove, vse posojilnice in hranilnice in z njimi od ust pritrgane prihranke našega revnega ljudstva, ne bomo omenjali požigov narodnih domov in še vseh zločinov, ki jih je počenjal, da bi nas iztrebil. Toda ne moremo mimo cinizma nadaljevalca tistega glasila, ki je pri tem najbolj sodelovalo, cinizma, ki brizga iz poročila in komentarja v nedeljskem «Il Piccolo» v prvem letu delovanja Tržaške kreditne banke.

To banko smo si tukajšnji Slovenci priborili po štirinajstih letih fašističnega poraza, potem ko smo do iznemoglosti vsej mednarodni javnosti in še posebej bivši ZVU in rimski vladi razlagali, dokazovali in utemeljevali, prosili, zahtevali in zopet prosili in rotili, poslušali obljube in doživljali razočaranja, odgovarjali na napade fašističnih ostankov, potrpežljivo prenašali grožnje in žalitve, neštetokrat začeli vnovič od začetka z razlago in z dokazi, zahtevami in prošnjami... In ko je bila banka lani odprta ob razgrajanju nekaj nahujskanih pobalinov po tolikih zasmehovanjih, sklicevanjih in opozarjanjih na ne vem kakšno nevarnost, se je zdelo, da so se duhovi pomirili s tolažbo, češ — vendar smo dosegli, da banki oblast ni dala prav vseh dovoljenj, ki vsaki banki pritičejo.

Toda ne! Ob prvem obračunu so se začeli norčevati iz njega, češ da znaša veliko število 790 milijonov 873.492 lir računa izgube in dobička», hranilne vloge da «dosežejo 108 milijonov proti 83 milijardam v ostalih mestnih bankah», krediti pa «malo več kot tri milijone in pol — kapljo v morju čez 44 milijard, ki so jih dale mestne banke v ta namen». Zaključek je seveda tale: Saj smo že prej rekli, da je taka banka nekoristna in da je njen namen zgolj političen...

Pa ne samo to! Naslednik fašističnega hujskača in sedanji nič manjši hujskač je zaskrbljen in pravi dalje: «Banka zahteva dobrohotno razumevanje oblasti za obširnejše finančne operacije...» Kaj še! Nesramnost! «To so logične pripombe, ki naj bi vključevale tudi negativni odgovor oblasti na nove slovenske zahteve», zahteva hujskač.

Potem ko so nas okradli in oropali in potem ko niso vrnili niti enega samega centezima, temveč komaj po štirinajstih letih od poraza milostno dali nepopolno dovoljenje, se sedaj iz oropanega in okradenega someščana še krvavo norčujejo, ko je začel zbirati v potu svojega obraza svoje prihranke, da bi si pokradeno nadoknadil ob ponižni prošnji, naj mu vendarle dovolijo, da si še nadalje odtrguje od ust ne samo v svojo korist, ampak v dobrobit vsega mesta.

Namesto da bi se po tolikih krivicah vsa ta naša potrpežljivost upoštevala, ali pa da bi hujskači vsaj molčali, jim črna duša ne da mira in te namesto tega še ozmerjajo... In kakšno vražje dovoljenje bi še hotel?!

ALI VEŠ...

— da po uradnih statističnih podatkih nad milijon italijanskih šoloobveznih otrok ne dokonča obvezne osnovne šole. V celoti obiskuje šolo milijon 350 tisoč šoloobveznih otrok med enajstim in štirinajstim letom starosti, ker pa je šoloobveznih otrok v tej starosti 2 milijona 800 tisoč, pomeni, da nad milijon otrok ne dokonča šole, ki je po zakonu obvezna.

* * *

— da je znana Paola Bolognani, ki se je kot «pordenonska levinja» proslavila v televizijski oddaji «Podvoji ali odnehaj», povila sinčka. «Pordenonska levinja» se je bila kmalu po svojem uspehu v znani oddaji TV poročila s predstavnikom neke velike družbe Paolinijem, se preselila v Livorno in se vpisala na vseučilišče v Pisi. Če bo šlo vse v redu, bo prihodnje leto že dokončala študije.

* * *

— da je dunajska pošta zelo «iznajdljiva». Pred kratkim je organizirala tudi «pomoč nespečnežem». V primeru, če kak telefonski naročnik ne more zaspati, zavrti številko 1717 in z druge strani telefonske žice se oglasi ženski glas, ki mu pove najnovejšo zgodbico. Poleg tega se z druge strani oglasi še glasba in kaka pesmica, tako da človek, ki ne more spati, gotovo zadrema, pravijo na Dunaju.

* * *

— da so vse evropske kraljevske družine odpovedale svojo prisotnost pri poroki angleške princese Margaret. Vsi še obstoječi evropski kraljevski dvori so našli kak izgovor, da jim ni treba priti na poroko princese, ki se misli poročiti z «navadnim smrtnikom» iz meščanske družbe.

* * *

— da je italijansko avtomobilsko podjetje «Lancia» v minulem letu podvojilo svojo proizvodnjo. Vsak dan gre iz te tovarne 90 novih avtomobilov vseh tipov.

* * *

— da ima pariška policija te dni veliko dela. Poleg tega, da hoče na vsak način izsleditи tolpo, ki je ugrabila in nato vrnila malega tovarnarjevega sina, ji dela veliko preglavic svojevrstna kraja. Komaj dve uri potem ko je mehanik Aimé Rousseau odstopil svojo iznajdbo — «revolucionarni motor» — neki družbi za 3 milijone novih frankov, je model motorja neznano kam izginil. Družba, ki je bila pripravljena dati tolikšno vsoto za novo iznajdbo, meni, da je «revolucionarni motor» ukradel spet njegov iznajditelj Aimé Rousseau, vendar ni najmanjšega dokaza.

* * *

— da bodo v prihodnjih štirih letih v Jugoslaviji, samo na državnih posestvih nasadili za 90.000 hektarov novih nasadov izbranega sadja. V ta namen so kupili samo letos v tujini 440.000 sadik jablan, hrušk in olik, 919.000 divjih sadik, 688.000 vejic za cepljenje divjak in 2 milijona cepov za cepljenje trt.

* * *

— da je japonska družba «Sonny» začela izdelovati televizijske sprejemnike s tranzistorji. Ti televizijski sprejemniki bodo široki komaj 20 cm in bodo delovali na baterijski in na normalni električni tok. Proizvodnja se bo začela že na tekočem traku, tako da bodo v kratkem ti praktični televizorji že v prodaji. Hkrati prihajajo iz Moskve vesti, da se je nekemu sovjetskemu konstruktorju posrečilo izdelati televizijski sprejemnik, ki bo prenašal sliko in zvok v barvah, pač pa tudi v reliefu.

* * *

— da je načelnik ameriškega letalstva gen. Niess te dni izjavil, da raketa s prvimi potniki ne bo šla skozi «gost pas radiacij», torej do višine 500 do 800 km nad Zemljo, pač pa da bodo najprej pognali raketo s posadko okoli Zemlje v nekoliko nižjih legah.

* * *

— da v Sovjetski zvezi pripravljajo izstrelitev izredno velikega satelita ali kot pravijo «satelita-velikana», ki ga bodo pognali v vsemirje z raketo, ki so jo preizkusili na Atlantiku. Kot domnevajo na Zahodu, bo smer tega satelita Venera ali Mars.

* * *

— da bo te dni prispela v newyorško pristanišče prva pošiljka sovjetskih avtomobilov. Kot je znano, je bilo v letošnjem «salonu avtomobilov» v Ženevi sklenjenih več pogodb med ameriškimi in sovjetskimi družbami in zdi se, da je sovjetski avtomobil vrste Moskvič pritegnil posebno zornost ameriških interesentov. Moskvič bodo v ZDA prodajali po ceni 1620 dolarjev.

* * *

— da nameravajo v Sovjetski zvezi z velikanskim tempom renskimi deli preusmeriti dve reki. Reko Pečoro in desni pritok Dvine Vigego nameravajo speljati v Kaspijsko morje. V ta namen bodo zgradili 78 metrov visok in 12 kilometrov dolg jez in iskopali 30 metrov globok prekop v dolžini 95 kilometrov, po katerem bodo reko povezali z Volgo, ki bo s tem pridobila za 16 odstotkov več vode in postala plovna na večjem toku.

Za vas smo si ogledali milanski velesejem

Od bleščečega sovjetskega Lunika do pepelnika za raztresene ljudi

Iz 55 dežel je 14 tisoč razstavljavcev prineslo najboljše, kar danes zmore svetovna industrija, vendar «revolucionarnih» novosti ni

(Poseben dopis)

MILAN, 16. — «To je torej sovjetski Lunik?» — slišim ob sebi žensko, ki se pred svetlim, izglajenim modelom sovjetskega Lunika prav nič ne čudi. To duševno razpoloženje je značilno za vse ljudi, ki se v dolgih procesijah pomikajo iz paviljona v paviljon, od stojnice do stojnice ogromnega milanskega velesejma. To razpoloženje odraža splošno ugotovitev, da je človek postal že hudo zahteven da ga prav nobena stvar več ne začudi, še manj presenеti. Po nekaterih velikih, rekli bi zgodovinskih dosežkih tehnike v zadnjih letih, zares tudi izredno bogata svetovna razstava v Milanu nikogar ne presenеti, rekli bi celo ne zadovolji. Morda niti ne more, kajti velesejem je sicer prikaz vse tehnične zmogljivosti največjih industrij sveta, toda le za praktično rabo, ne pa za to, da bi spravljala ljudi v ekstazo. To pa še ne pomeni, da za velesejem ne vlada zanimanje, rekli bi celo radovednost poslovnih in neposlovnih ljudi. Lanskoletno prireditev je obiskalo 4 milijone oseb, letos pa računajo, da bo 38. milanski velesejem obiskalo 5 milijonov oseb. In ti bodo imeli kaj videti. Ker je nemogoče našteti vse razstavljene predmete, ki jih je sem dostavilo 14.000 razstavljavcev iz 55 dežel, se bomo ustavili le pri tistih zanimivostih, ki jih zares ne vidimo na drugih podobnih seveda manjših velesejmih.

Italijanska industrija se more zares ponašati z ogromnim napredkom. Nič čudnega ni, če nekje zasledimo vest, da se je vrednost letošnjega italijanskega izvoza povečala že na 200 milijard lir mesečno. Televizijski sprejemniki, kuhinjski električni pripomočki, velike in male naprave, dejansko bogastvo iznajdljivosti, vse to se more kosati s katero koli tujo industrijo. Med vsemi italijanskimi razstavljenimi predmeti pa vendarle vzbuja največjo pozornost prikaz jedrskega motorja za 47.000-tonsko ladjo, ki ga bo izdelala tovarna Fiat. Gre za atomski reaktor, ki bo z 2720 kg uranovega oksida proizvajal toliko energije, da bo mogel poganjati velikansko petrolejsko ladjo na 315.000 km dolgi poti, to se pravi, da bo mogla ladja pluti poldrugo leto, ne da bi ji bilo potrebno med tem nakladati novo pogonsko gorivo. Poleg tega vzbuja veliko pozornost občinstva jedrski reaktor Fiat-Montecatini, ki je že nekaj mesecev v delu v jedrskem centru Sorin.

«Betatron» je zamenjal vlogo običajnih roentgenskih naprav. Toda ne le v zdravstvu, pač pa tudi v industriji. Neko milansko podjetje je to napravo izdelalo po lastnih načrtih in z lastnimi sredstvi in zdi se, da bo ta sodobna naprava kmalu izpodrinila dosedanje kontrolne naprave v najboljših italijanskih podjetjih, kajti delo, ki ga običajni roentgenski aparat za kontroliranje industrijskih izdelkov opravi v enem letu, ga «betatron» opravi v treh urah.

V splošnem ima letošnja prireditev milanskega velesejma značaj «zadnjih dosežkov elektronike». V marsikaterem razstavljenem predmetu ne vidimo še njegove uporabne vrednosti za sedanje življenje, pač pa gotovo «normalna oprema» domov bližnjih generacij. Naši bližnji potomci se bodo verjetno smejali marsikateremu našemu «višku». Majhen primer: Na razstavi vidimo več gospodinjskih naprav, ki delajo po «direktivah» elektronskih naprav. Elektronske naprave n. pr. vodijo pralne stroje, ki z gotovostjo in z nekako nežnostjo perejo tudi najfinejše perilo, tudi dragocene zavese. V kuhinji pa je nemogoče, da bi se v kozici sežgala pečenka, kajti elektronska naprava pravilno dozira ultrardeče žarke in gospodinjo pravočasno opozori, kdaj je pečenka najpravilneje spečena. Posebej je tu še servirna mizica, na katero more gospodinja postaviti krožnik s pečenko in ob tem se v servirni mizici že sproži naprava, ki segreva krožnik in v njem pečenko, da bi slednja ne prišla na mizo preveč hladna. Kot vidimo, torej, so vse naše «najmodernejše» kuhinjske naprave že zastarele. Seveda pa bo le redka gospodinja, ki si bo mogla že tako kmalu tako servirno mizico ali pečico z ultrardečimi žarki privoščiti, kajti cena je več kot astronomska, naprave bodo prišle v poštev morda čez deset, petnajst let...

Igrače, s katerimi smo se kot otroci igrali mi, so že zdavnaj zastarele, toda otrok, ki si bo v spremstvu staršev ogledal bogastvo ki so ga prinesli sem iz Zahodne Nemčije, bo pognal v koš tudi svoje najmodernejše igračke. Zdi se, da so se Nemci hoteli s tem posebej izkazati. Zahodnonemška industrija prikazuje vrsto krasnih igrač, pred katerimi obstane z odprtimi usti tudi odrasel človek ne le otrok. Sicer pa se je Zahodna Nemčija tega velesejma množično udeležila. Na 14.000 razstavljavcev jih je iz Zahodne Nemčije kar 1070.

Posebno poglavje je tudi foto-filmska industrija. Fotografski material, ki je razstavljen na tem velesejmu, vzbuja pozornost tudi najbolj prefinjenih strokovnjakov. Neko podjetje n. pr. razstavlja tu pankromatični film, ki je za vsako rabo. Tudi najbolj neizkušen fotoamater s tem filmom ne bo mogel zgrešiti. Neko podjetje fotoaparatov pa se je izkazalo s fotoaparatom, ki more napraviti tudi 2000 slik v sekundi in ki je opremljen z lečo iz neke nove vrste stekla. S takim aparatom bo zadovoljen tudi najbolj zahteven strokovnjak, kaj šele prilužnostni fotograf.

Marsikatera gospodinja se je že razjezila na svojega raztresenega moža, ker ji je s cigareto zažgal namizni prt. Prižgal si je cigareto, vzel časopis in v tem pozabil na cigareto, ki je na pepelniku dogorela, padla na prt in tu napravila luknjo. Da bi se ji to ne ponovilo, naj si omisli pepelnik, ki je kot nalašč za raztresene kadilce. Je to avtomatiziran pepelnik, ki je na videz podoben navadnim pepelnikom, ki pa ima priključeno «koristno» napravo. Priključek avtomatično potiska dogorevajoco cigareto po robu pepelnika proti sredini, tako da tudi če je kadilec nanjo pozabil, ne bo padla s pepelnika, ker jo vzmet potisne v pepelnik.

V času počitnic marsikdo nerad zapusti prazen dom. Boji se, da bi ga v njegovi odsotnosti kdo ne «obiskal». Veliko je bilo razstavljenih ključavnic, ki so nam zagotavljale «popolno varnost». Vendar pa so se našli ljudje, ki so jih znali odpreti. Zdi se pa, da je «varnostni ključek», ki smo ga zasledili na velesejmu, nekaj posebnega in da bo dejansko zaprl vrata vsakemu tudi najbolj spretnemu «nepovabljenemu gostu».

Gradbenik, da čeprav ima dolgo prakso, se bo ustavil ob novih cementnih izdelkih, ki se navidez zde povsem normalni, ki pa so, po razlagi strokovnjakov, nekaj novega. Po tem, kar nam tu pravijo, se bo odslej moglo s pomočjo teh vnaprej pripravljenih zložljivih delov pri gradnji hiše, nadstropje dvigniti že v treh, štirih dneh. Gre seveda samo za ogrodje iz betonskih stebrov, ki pa omogočajo, da spravimo vilo z dvema nadstropjema pod streho v štirih, petih dneh.

Samo mimogrede smo vas popeljali po velesejmu, po številnih paviljonih, kjer se na 436.491 kv. metrih površine razstavlja nedoločeno število več ali manj zanimivih predmetov iz vsega sveta, prav gotovo najboljše, kar vsa svetovna industrija, tehnika in znanost, danes zmore.

W. F.

Radio in televizija

Sobota, 16. aprila 1960

Radio Trst A

8.00 Koledar; 8.30 Od nedelje do nedelje; 9.00 Kmetijska oddaja; 8.30 Z narodno pesmijo v nedeljsko jutro; 9.00 Reportaža «104 novi kilometri»; 9.15 Zabavni zvoki; 10.00 Prenos RL; 10.30 Operne skladbe; 11.00 Reportaža; 11.15 Nedeljski koncert: na programu Mihevc, Dvorak, Malakirev; 12.00 Pogovor s poslušalci; 12.10 Glasba po željah; 12.40 Ted. politični pregled; 13.40 «Sosedni kraji in ljudje»; 14.00 Glasba po željah; 15.10 Spored zabavne glasbe; 16.00 Prenos RL; 19.00 Nedeljski šport; 19.10 Glasbeni intermezzo; 19.30 Prenos RL; 22.15 Plesna glasba.

Trst

9.30 «Danes na športnih igriščih»; 14.30 «El Campanon».

Koper

8.00 Domače novice; 8.05 Kmetijska oddaja; 8.30 Z narodno pesmijo v nedeljsko jutro; 9.00 Reportaža «104 novi kilometri»; 9.15 Zabavni zvoki; 10.00 Prenos RL; 10.30 Operne skladbe; 11.00 Reportaža; 11.15 Nedeljski koncert: na programu Mihevc, Dvorak, Malakirev; 12.00 Pogovor s poslušalci; 12.10 Glasba po željah; 12.40 Ted. politični pregled; 13.40 «Sosedni kraji in ljudje»; 14.00 Glasba po željah; 15.10 Spored zabavne glasbe; 16.00 Prenos RL; 19.00 Nedeljski šport; 19.10 Glasbeni intermezzo; 19.30 Prenos RL; 22.15 Plesna glasba.

Nacionalni program

8.30 Oddaja za kmete; 12.00 Tedenski program; 12.10 Glasbeni album; 13.30 Armando Trovajoli; 14.15 Oddaja za mladino «Musica sprint»; 14.30 Operna glasba: Weber, Paisiello, Verdi; 15.00 Čudovite slike na saharskem skalovju; 15.15 Glasbena fantazija; 15.45 Orkestra p. v. F. Carleja in W. Hermana; 16.15 Nogomet od minute do minute; 17.45 Simfonični koncert, sodeluje violinist D. Ojstrah; 19.00 Dokumentarij o visokošolcih v Bologni; 19.30 Sportna oddaja; 21.00 Koncert lahke glasbe; 21.55 XVI. spev Dantejevega «Raja»; 22.15 Aktualnosti iz vsega sveta; 22.45 Chopinove mazurke; 23.20 O nogometnem prvenstvu.

II. program

9.00 Jutranje vesti; 10.00 Predvajali smo; 11.00 Glasba za prazničnі dan; 13.40 D. Verde: «Piacevolissimo»; 14.05 Mueller in njegov orkester; 15.30 Juke-box iz velesejma; 16.00 «Tranzistor»; 17.00 Glasba in šport; 18.30 Plešite z nami; 20.30 Stiri pesmi iščejo skladbe; 21.45 Nedelja v športu; 22.15 «Mondorama»; 22.45 Pojo Mario Abbade, Anita Traversi.

III. program

16.15 Skladbe Franca Martina; 16.40 Radijska igra nabožnega značaja; 17.45 Robert Schuman; 18.30 Angleška kultura; 19.00 B. Martinu: «Sonata za violini in klavir»; 19.15 V biblioteki; 19.45 G. Cesano: «Atom v industriji»; 20.00 Vsakovečerni koncert: Dvorak, Ravel; 21.30 Opera «Fidelio» (Beethoven).

Slovenija

8.00 Mladinska radijska igra; 8.40 A. Dvorak: Stirje slovanski plesi; 9.00 Veselo v novi teden!; 10.00 Se pomnite, tovariši...; 10.30 Kita lepih melodij; 11.00 Lahka glasba; 11.30 Matelič: Utrinki iz današnjih dni; 13.30 Za našo vas; 13.45 Koncert pri vas doma; 15.30 Zbori in samospevi Vasilija Mirka; 15.46 Klavir v ritmu; 16.00 Humoreska tedna — Solohov: O kolačku in koprivi; 16.20 R. Matz: Posavski ples; 16.30 Melodije za vsakogar; 16.45 Kmečka godba; 17.00 Sport in glasba; 18.00 Huehnerfeld: «Sam sebi sovražnik»; 18.45 Hristič: Suita iz baleta Ohridska legenda; 19.30 Športna poročila; 20.05 Izberite melodijo tedna; 21.00 Skice iz življenja Richarda Wagnerja; 22.45 Zaplešite z nami; 23.10 Popevke se vrstijo; 23.38 Muzio Clementi: Sonata Didone abbandonata.

Ital. televizija

10.15 TV za kmete; 14.50 V evroviziji Srečanje Italije in Francije v rugbyju; 17.30 TV za mladino: «Praznični dan»; 18.30 TV dnevnik; 18.45 «Dogodivščine pod morjem»; 19.10 Registracija športnega dogodka; 20.00 dokumentarij «Zuželke»; 20.10 Tednik aktualnosti in dogodkov; 20.30 TV dnevnik; 21.00 Glasbeni variete «Parata d'aprile»; 22.15 «Noi che camminiamo nella notte» v režiji P.C. Barghesija; 22.40 Nedelja v športu, nato TV dnevnik.

PONEDELJEK, 18. aprila

17.00 TV za mladino: «Velike pravljice» in «Program risanega filma; 13.30 TV dnevnik; 18.45 Oddaja za gospodinje; 19.35 Delavec ob prostem času; 20.05 TV šport; 20.30 TV dnevnik; 21.00 Film «Edouard et Caroline»; 22.20 Oddaja «Potovanje»; 22.40 Reportaža «Brazilija»; 23.00 TV dnevnik.

Jug. televizija

Beograd: 10.30 Zgodba iz serije TV filmov o Lassie; 11.00 Kmetijska oddaja; Ljubljana 15.00 Prenos drž. prv. v judu Beograd: 20.00 TV dnevnik; 20.20 Kulturna panorama; 20.30 Pred V. kongresom SZDLJ: Zagreb: 20.50 I. Kesič «Natečaj za črno povest»; 21.30 Zanimivi dogodki doma in po svetu.

PONEDELJEK, 18. aprila

Beograd: Dopoldne ali popoldne prenos zasedanja V. kongresa; 18.00 Družina in dom; 18.30 Poljudna znanost; 20.00 TV dnevnik; 20.00 Posebno poročilo o delu V. Kongresa; 20.30 Gligorič o dvoboju Botvinik-Tal; 20.40 Sportni pregled; Zagreb: 20.50 Z avtorji risanih filmov; Beograd: 21.30 TV o filmu; 21.50 Film «Pesem s ceste».

Približati se veličini trpke usode

(Kratek intervju z Borisom Pahorjem ob izidu «Kresa v pristanu»)

Borisu Pahorju se kot po navadi mudi; ampak vse njegove poti peljejo tako ali tako v knjigarno — in tu je najbolj primerna prilika, da ga prestrežemo.

Ali bi nam morebiti hoteli kaj reči o Vaši novi knjigi?

Da, rekel bi, da sem vesel. Vesel, da sem se je rešil.

Prve ocene zelo laskavo pišejo o nji.

Toliko bolje. Gre za kos našega tržaškega življenja in prav bi bilo, da bi se avtorjeva pisava vsaj nekoliko približevala veličini trpke usode.

Ali so novele napisane nalašč za mladino?

Ne. Iz svojih krajših spisov sem jih nekaj izbral za mladino, ker želim, da bi mladi ljudje poleg vseh drugih vprašanj, ki so zanje nedvomno pomembna, ne pozabili na tista, ki spadajo k življenju narodnega organizma.

Kaj mislite na splošno o naši tržaški slovenski mladini?

Za tisto, ki je prišla za našo generacijo, ne bi dal piškavega oreha. Najmlajši pa so zlata vredni. Proti svojim vtisom sem se o tem prepričal. Seve, skupnost jim pa malo ali celó nič ne nudi.

Še o knjigah. Koliko časa pišete eno knjigo?

Poldrugo leto. Dve leti.

O načrtih?

Govorili bomo o njih, ko bom spet imel kaj otipljivega v rokah.

Kaj mislite o Chesmanu?

Če primerjamo napetost in tesnobo, ki jo doživi človek na primer pred izpitom, recimo pred maturo, s čakanjem na zadnjo uro — potem je Chesman že plačal svoj dolg človeštvu. Če pa ni kriv, naj se razprava pošteno obnovi.

Ne glede na to pa sem za odpravo smrtne kazni.

Vaše mnenje o alžirskem vprašanju?

Žal mi je, da tako ravna z arabskimi ljudmi narod, ki je z revolucijo posvetil besede liberté, fraternité, egalité.

In Južna Afrika?

To so poslednji krči epilepsije, ki je napadla belca ob zavesti, da postaja afriški kontinent svobodna domovina afriških ljudstev.

Kam bi želeli potovati?

Na Kubo.

Kam ste zadnjič potovali?

V Rim, pred enim tednom.

Vaši vtisi?

Imenitni, Zanimivi stiki, zanimivo ozračje. Rimljani so zelo simpatični ljudje. Dobro jedo, obilno spijo. Čutijo se v prestolnici in temu primerno so prilagodili svoj značaj in temperament. Nebo jim gre seve na vsej črti na roko.

Pa še beseda o Trstu. Kaj sodite o slovenski skupnosti?

Vtis imam, da postajamo vsi skupaj druščina starih upokojencev, ki jih tarejo vsakovrstne nadloge, nekatere pa že prava paraliza.

Rešitev iz te zagate?

Ptič feniks, ki se rodi iz pepela.

To je?

Pred časom sem že povedal, a se mi je ta in oni porogljivo smehljal. A bom kljub temu ponovil: mladina.

GRAMOFONSKA PLOŠČA - VZGOJNO SREDSTVO

«Govorečo» knjižno zbirko je izdal založnik Nicola Milano

Posebni zbirki krasno opremljenih knjig so priložene gramofonske plošče z besedilom zgodb in z glasbeno spremljavo

Gramofon je bil vedno uspešno vzgojno sredstvo. V šoli ga že dolgo uporabljajo za ponazoritev književnega pouka z uspelimi recitacijami z glasbeno spremljavo ali brez nje. Gramofon se je izkazal kot posebno uspešen pripomoček pri učenju tujih jezikov, zlasti glede njihovega glasoslovja.

V Italiji so ustanovili na področju posameznih šolskih skrbništev pokrajinska središča za slušnogledna učila. Vsa pokrajinska središča so včlanjena v državnem središču s sedežem v Rimu. Razen z gramofoni in vsestransko zbirko primernih plošč so ta središča opremljena z magnetofoni, z aparati za predvajanje diapozitivov in filmov ter s kinematografskimi zvočnimi napravami.

Novost pa je, da se takšnega zatekanja h gramofonskim ploščem poslužujejo tudi založniki za popularizacijo raznih svojih knjižnih izdaj. To novoto je zdaj uvedel založnik Nicola Milano iz Farigliana v pokrajini Cuneo. Italijanskim malčkom je ponudil zanimivo knjižno zbirko*), lahko takoj dodamo, da je to govoreča knjižna zbirka. Saj gre dejansko za knjige, ki govorijo s pomočjo priloženih gramofonskih plošč, zato so dostopne tudi otrokom, ki še ne znajo čitati. Citanja vešči otroci pa se z gramofonsko spremljavo vadijo v lepi in pravilni izgovarjavi in v smiselnem podajanju proznih odstavkov. Pri teh slušnih vajah nastopa Cino Tortorella, ki ga tudi naša mladina pozna bolje z radiofonskim vzdevkom čarodeja Zurlija — so bogato ilustrirane. Za ilustracije sta poskrbela sama avtorja Dominique Darbois in Francis Maziere. Ilustracije, gramofonska dikcija in glasbena spremljava dajejo otroku vtis, da prisostvuje televizijski predstavi o bajnih deželah vzhodnega sveta. Tak vtis ima tudi odrasel človek, ki se loti čitanja zanimive vsebine, posluša gramofonsko podajanje in občuduje slikovno gradivo, ki ga je spretno pri vseh treh knjigah uredil Pierre Pothier, avtor zamisli lepe kartonirane platnice in sploh celotne okusne opreme knjig velikega formata (22x27 cm). V gladko tekočo italijanščino je prestavil francosko izvirno besedilo Enzo Petrini.

Ilustracija iz knjige «Rikka, deklica z otoka Balija»

Prva knjiga Milanove mladinske knjižne zbirke ima naslov «Rikka». To je zgodba o deklici z otoka, ki nam jo opisuje Dominique Darbois. Lepote te azijske dežele ob ravniku nam razkazujeta Rikka in njen mlajši bratec Rindji. Lepota vulkanske pokrajine je edinstvena, čeprav tu prebivajo skromni ljudje, ki so zadovoljni s svojo usodo, dasi prebivajo v bornih, s slamo kritih kočah in trdo delajo na riževih in bananovih nasadih. Rikka nas seznanja tudi z domačo plesno obredno folkloro, ki se izživlja v okviru bogatih poganskih templjev. Spremna glasba je primitivna, a kljub temu očarljivo učinkuje z zvončkljanjem, ki ga tu pa tam poudarjajo bučni tresljaji gonga. Rikka nastopi prvič v takšnem obrednem plesu. Zdaj se je dolgo pripravljala v posebni vaški šoli, ki jo obiskuje tudi njen brat Rindji. V prostem času si otroka privoščita tudi sladoled, ki ga sladoledar prodaja v steklenih čašah in prenaša na ogrodju iz bambusovih palic. V riževih nasadih capljajo cele trume gosi. Otroka se prepeljavata iz enega konca v drugega na vozičku, ki ga vleče isker konjiček s kraguljčki. Poučna je zgodba o riževi rasti in žetvi, ki jo opravljajo dvakrat na leto. Bratca se igrata na morski obali. V čolničke iz bananovih listov polagata cvetje in novce, ki jih darujeta morskemu božanstvu. Bogovom v templju pa bosta prinesla darov, ko bo Rikka dovršila košaro iz lubja in listja. Domačim božanstvom darujeta riž in hibiskove cvetne liste, razporejene na podstavku iz bananovega lista. S kadilom počastita kamnite kipe mrkih bogov, ki zahtevajo od vernikov predvsem ubogljivosti in dobrote. Rikkina mati počasti goste z na ražnju pečenim odojkom v pikantni omaki. Luknja v kuhinjskih tleh je primitivno ognjišče. Doma se Rikka z materjo vadi v tkanju živopisanega blaga. Oblek na otoku Baliju ne šivajo. Dekleta in ženske si blago opletajo po životu in si ga pritrjajo z vozlom ob pasu. Zvečer je zabava na prostem. Ples krink podaja zmagovito borbo vaškega zaščitnika leva Baronga z duhom zle coprnice. Vmes pripovedujejo razne bajke. Za konec še silhuetna igra, ki je prišla na otok Bali kakor tudi na Slovensko z daljne Kitajske. Lutkarji si služijo življenje in zabavajo otroke s prikazovanjem zgodb o kraljih, ki si jemljejo pastirice za žene in se borijo s hudobnimi vitezi. Dekleta zasanjano sledijo zgodbi o knezu Radjuni. O njem bo ponoči sanjala tudi naša mala Rikka.

Francis Maziere je pisec knjige z zgodbo o Teivi, dečku z otokov. Teiva je kralj ptičev, rib in cvetk svojega otoka.

Avtorja spremlja po otoku in mu odkriva njegove lepote. Teiva se pripravlja na ritolov. Razvršča mreže. Krepča se s kokosovim mlekom. Ribe lovi s harpuno, ki jo spretno suče na pirogi, Teiva se rad potaplja v kristalno čisto vodo, kjer je njegov vrt, posejan z rajsko lepim cvetjem in rastlinjem. Po ribolovu Teiva zajaše iskrega Mahuno, vdirja z njim po obali. Skupno se ohlajata z blagodejno morsko kopeljo, nakar jo mahneta proti džungli. Vanjo prodira sam Teiva, ki išče vanilijinih sadov. Med bananovci, lilijami in praprotjo so močvirnati predeli, kjer rade posedajo ptice, zlasti zeleni golobje. Teiva zamaknjeno posluša njihovo gruljenje. Priskrbi si sadežev s krušnega drevja in banan. Okrona se z vencem iz praproti in se vrača domov, potem ko se je pošteno okopal in odrgnil s peskom. Počiva v senci ogromnih tarovih listov. Nato si za zabavo napravi iz bananovega debla sankalo, ki z njim predrsa položno zeleno reber na bližnjem griču. V laguni tekmuje s starejšim bratom Moano z majhnimi pirogami na jadra. Ko se je zvečerilo, pomaga Teiva materi pri pripravljanju večerje: odojek in sadje. Po večerji Moana poje s spremljavo kitare in otožno gleda v temno ekvatorialno noč. Poje zgodbo o Hiru, ki je s kopjem prevrtal goro, da je iz nje bušnil strašen plamen. Nato zapoje pesem o ptičih. Poslušalci razsvetljujejo prostor pod kokosovimi palmami z baklami iz bambusovega trsja in listja. Ptičje petje uspava Teivo.

Tretjo knjigo je spet napisal Dominique Darbois. V njej pripoveduje o sedemletnem kitajskem ribiču Kai-Mingu, ki ga je Darbois spoznal na morju, kjer živi, ribari in sanja. Ribarjenja in z njim združenih veščin se uči pri starših, s katerimi živi na večji ribiški barki. Na krovu je zasilna kuhinja, kjer pripravljajo ribe, ki jih jedo z rižem; ta jim služi namesto kruha. Kai-Ming je spreten v popravljanju mrež in krmarjenju. Krov je njegovo kraljestvo, kjer gospodari skupaj s štirimi mlajšimi brati in sestrami. Ne ločijo še vseh rib prostranega kitajskega morja. V prostem času se Kai-Ming z bratci rad zabava z ribolovom s trnkom. V kitajskih pristaniščih kar mrgoli čolnov, natovorjenih z raznovrstno zelenjavo; to je res edinstvena plavajoča tržnica!

Ilustracija iz knjige «Kai-Ming, mali kitajski ribič»

Poseben dogodek v Kai-Mingovem življenju je vsakoletna veslarska tekma v počastitev Zmaja. Zastave in možnarji ustvarjajo praznično razpoloženje. Na vsakem čolnu je do petdeset veslačev, ki veslajo po taktu bobna, ki je v sredini čolna. Po tekmi sanja Kai-Ming o Zmaju in o želvi, ki je s svojim dragocenim bisernim oklepom obogatila revnega ribiča. Kadar pripravljajo barko, hodi Kai-Ming na oglede v mesto. Nekoč se je zanimal za delo v tovarni za konzerviranje rib. Kai-Mingu je nerodno v tesnih mestnih ulicah; vajen je namreč kretanja po prostrani morski gladini. Ni mu všeč naglica mestnih ljudi. Ustavlja se rad med otroki, ki občudujejo razstavljene igrače. Nočna razsvetljava v mestu prevzame in očara Kai-Minga. Otrok se pa rad vrne na svojo staro barko in k svojemu vsakdanjemu ribiškemu delu, ki ni nikdar enolično in dolgočasno kot delo v mestnem vrvežu.

Francoski založnik Fernand Nathan v Parizu in italijanski založnik Nicola Milano iz Farigliana, ki je poskrbel za italijansko izdajo francoskih izvirnikov, sta postregla mladini s koristnim čtivom, ki jih odmika od njim običajnega bajeslovja in jih seznanja z novimi, tujimi deželami in z usodo njihovih mladih ljudi, ki sta jih živo opisala raziskovalca in pisatelja Dominique Darbois in Francis Maziere. Ta knjigotržni podvig je vreden še posebne pohvale zaradi uspešne slušne in ilustrativne poučne dopolnitve v obliki gramofonskih plošč priloženih knjigam, in izrednega slikovnena izbora.

JANKO JEŽ

*) RIKKA, BAMBINA DI BALI. Testo e fotografie *Dominique Darbois*. Traduzione Enzo Petrini. Copertina di Pothier.

KAI MING, PICCOLO PESCATORE CINESE. Testo e fotografie *Dominique Darbois*. Traduzione Enzo Petrini. Copertina di Pothier.

TEIVA, RAGAZZO DELLE ISOLE. Testo e fotografie *Francis Maziere*. Traduzione Enzo Petrini. Copertina di Claude Maurel.

Vse tri knjige so izšle v zaključeni zbirki pri: *Nicola Milano, editore. Farigliano (Cuneo).*

Komorni orkester Glasbene Matice

Pod vodstvom prof. Oskarja Kjudra bo orkester nastopil v sredo zvečer v dvorani v Ul. Ruggero Manna

Danes v Križu "Dnevnik Ane Frank"

Šestdeset let Dore Grudnove

Morda ni ravno galantno, spominjati se jubileja ženske, toda Dora Grudnova, sestra pokojnega pesnika Iga Grudna, je tudi sama pesnica in povrh tega nekolikanj v kot postavljena pesnica in to, tako mislim, po krivici. 19. aprila bo dopolnila šestdeseto leto, a njeno življenje ni, kot mi je znano, nič manj nemirno, kot je bilo takrat, pred tridesetimi leti, ko sem se prvič srečal z njo. V nekaterih svojih pesmih izraža željo po umiritvi, po mirujoči točki, kaj naj bi ji prinesla zvesta ljubezen dragega, a življenje in nekaj, kar je najgloblje skritega v njej, jo zmerom iztrže iz lepih sanj in jo pahne v svet, iz Nabrežine v Ljubljano, iz Ljubljane v Beograd ali Dalmacijo — tu vsepovsod bivajo razkropljeni udje njene družine — in od tod nazaj v Ljubljano in nato na Dunaj in spet v Ljubljano in naprej v Beograd in tako dalje, v večnem nemiru, v nezadoščenosti in v večnem iskanju «Zlate dežele», v iskanju mirujoče točke, kjer bi se njeno nemirno srce moglo končno spočiti. Njene pesmi so kakor iztrgani kriki na teh začasnih postajah, na teh majavih postojankah, od koder jo bo kmalu pregnalo njeno nemirno srce.

In vendar zro njene oči na vseh teh bežnih postojankah, kjer se njena «duša, ki išče pokoja in ga ne najde» za trenutek zaustavi, v neko daljno svetlo točko, ki je njena zvezda stalnica in kamor jo vleče neko tiho, ne prav razločno hrepenenje, ki se ga sama morda komaj zaveda, a ki ga more živo občutiti tisti, ki je bil sam v podobnem položaju; namreč na Kras v Nabrežino, v njen in številnih Grudnovih rojstni kraj, kjer so imeli nekoč prelepo domačijo in s katere so bili pregnani pod fašističnim pritiskom med obema vojnama. Ko se njena pesem dotakne krajev njene mladosti, zadobi povsem drugačen zven, kot ga imajo njene druge pesmi.

Pred seboj imam njeno prvo (in če sem prav poučen, tudi edino zbirko) «Rdeče kamelije», ki jo je leta 1932 izdala Belo-modra knjižnica v Ljubljani. Tu naletite v nekem sonetu, ki se nanaša na kraški svet, celo na humor, ki je sicer v njenem pesništvu, razen v pesmih za mladino, redkost. Sonet se dotika tudi njenega, kot pravi, slavnega brata Iga in ima naslov:

Moj slavni brat tako le je dejal:
«Naravnost čudovit je ta teran»,
(zanj dušo vragu bi prodal!)
bogmé, zaslužil si sonet, Tonin Abrám!»

Pa če ostalo bi le pri besedi,
dovoli brat, da jaz sonet izprožim;
čeprav ne bo sonet ta čisto v redi —
vsaj trudim se, da ga po moči zaokrožim.

Teranček mene, to se ve, da ni navdušil,
na ženski ni, v dobrotah takih se spoznati,
jaz bolj slavim gostiteljev prisrčnost.
Kdor v Tupelčah pri Abramu je ni okusil,
ta nič ne ve o kraški duši zlati;
ne ve, kaj kraška je dobrota in domačnost!

Po drugi svetovni vojni smo brali zlasti prva leta v tržaških «Razgledih» vrsto njenih pesmi, med njimi tudi pretresljivi dve «Ob umirajočem bratu Igu» («Razgledi», 1949), katerih druga se končuje z verzi:

Brat, o brat! S seboj ponesi v smrt
up prevarani, razdvoja mrak,
nam zapusti vedri svoj korak —
svoj pogled, v daljavo sončno vprt...

Vendar je teža lirike Dore Grudnove v njenih ljubezenskih izpovednih pesmih. Nič čudnega ni, če v teh pesmih sem pa tja rahlo odzvanjajo v obliki verza vplivi naših pomembnih pesnikov od Prešerna preko Župančiča in Gradnika pa vse do lastnega brata Iga. Toda tem verzom daje znatno mero vrednosti pristna ženska izpoved, pristno žensko čustvovanje in neki poseben prizvok, ki je meni ljub in hitro razpoznaven in ki sem ga nekoč označil morda ne povsem razumljivo kot «primorsko naivnost». V primeru Dore Grudnove bi ga preimenoval v neko prostodušno in prehitro zaupljivost, ki se potem vse prerada izprevrže v svoje nasprotje, v razočaranje in obup. V «Rdečih kamelijah» iz leta 1932 se to prostodušno čustveno stanje očituje zlasti v «Pismih» in drugih pesmih I. dela.

Dobrih petnajst let pozneje beremo v tržaških «Razgledih» (1949) njena Beograjska pisma, osem po številu, z letnico 1945, in istotam njena Ljubljanska pisma, ki jih je sedem in z letnico 1949, ki to prostodušno čustveno stanje v novi in bolj strnjeni obliki obnavljajo in poglabljajo. Ti dve daljši pesnitvi sta pisani deloma v tercinah in imata svojo čustveno in tudi umetniško težo. Izvirnost Dore Grudnove ne tiči v kaki novi obliki verza ali metra, pač pa je je dovolj v svojevrstnosti njenih izpovedi lastnih čust-ev nih stanj.

Na nekaj pa moram še tu opozoriti, mimo česar ne bo smela bodoča slovstvena zgodovina, ki se bo morala opirati tudi ne eksaktnejše znanstvene pripomočke. Tu mislim na proučevanje rodu, iz katerega je neki pesnik, umetnik, znanstvenik ali drugi pomembni javni delavec izšel; na njegovo poreklo, na sorodstvene vezi, sociološke pogojenosti itd. Dora Grudnova ni samo svojevrstna pesnica, marveč je tudi sestra našega pomembnega pesnika Iga Grudna. V njenem rodu sem opazil še nekaj morda manj izrazitih talentov, ki pa le pričajo, da se je v Grudnovi družini spontano pojavil neki pesniški in izpovedni talent, ki zasluži tudi z genetičnega ali s karakterološkega vidika pozornost. 18. aprila bi praznoval pokojni Igo 67-letnico svojega rojstva. Dan pozneje praznuje njegova sestra Dora svojo šestdesetletnico. Njuno življenje, pa tudi njuna pesniška pot bi se bila po vsej priliki drugače razvila, če bi po prvi svetovni vojni ne prišlo do italijanske okupacije naše Primorske in do fašističnega terorja, ki je njima in njuni družini vzel dom in ju pognal z rodnih tal, pa čeprav v središče slovenske domovine.

Ko čestitamo naši rojakinji jubilantki k njeni šestdesetletnici, ji iz srca želimo možnost nadaljnjega vstvarjalnega dela, a tudi izbor njenega pesniškega opusa v novi knjigi!

VLADIMIR BARTOL

VRZI, SLON!

(Odlomek iz najnovejše knjige Borisa Pahorja «Kres v pristanu».)

In tako je spet prišlo poletje in pred šolskimi okni so bile platane spet košate. Najvišji v razredu je bil Cvetko, ki so mu pa rekli ‚slon', ker je pozibaval z rameni, ko je hodil; Evka je bila pravi naprstnik ob njem. Tisti dopoldan je bil splezal z okna na cesto in se spet vrnil v razred; potrgal je bil zelene kroglice z vej in jih metal v klopi.

«Vrzi, vrzi, slon!» je klical razred. In so se smejali in tedaj je prišel Saško k Evki.

«Bova šla skupaj domov?» je rekel.

«Ne,» je rekla Evka.

«Zakaj ne?» In v zadregi se je nasmehnil.

«Zato da ne.»

«Vrzi, slon!» je kričal razred.

«Ti nisi kavalir,» je rekla Evka. «Sram te bodi.»

In ga je bilo sram.

«Vrzi, slon!»

A tedaj je pozvonilo in je prišla učiteljica in vse je bilo tiho, samo toploto je bilo čutiti, kako leze skozi liste bohotne platane. In učiteljica je odprla knjigo in Pavla je morala povedati pesmico.

Počasi jo je zlogovala.

Sijaj, sijaj, sončece,
oj, sonce rumeno!
Kako bom pa sijalo?
Sem tako žalostno.

Zelo zaspano je Pavla jenjala, a še bolj je zaradi toplote takrat začela «slopnas» kirkati glava in učiteljica je stopila s katedra in šla po prstih po sredi klopi. Potem je prijela za njegovo uho in rekla: «Nadaljuj!» On pa ni znal naprej in okoli njega so se nasmihali šolarčki in solarke, učiteljica pa ga je peljala k mizi in je moral pokleknti pod mizo. Bil pa je tako visok, da se je z glavo dotikal mizinega dna.

Tedaj se je tišina pod oknom nenadoma pretrgala in krdelo italijanskih dečkov je začelo na cesti kričati. Potem so škrtali z nohti po zidu, kakor da bi plezale mačke navzgor in tudi veje platane pred oknom so se pregibale. Slon je sedel na pete in poslušal.

Učiteljica je šla k oknu, da bi ga zaprla in ne bi kričanje motilo pesmice o čolnu, ki plava čez zeleno ravan, pa jo je udarila po roki pest, ki se je pravkar prikazala. In obenem se je prikazala tudi glava s črnim fesom, s katerega je visel črn čop.

«Su, coraggio,» je rekel tisti prvi, a že so bile tudi po drugih oknih glave s fesi. In tudi kamenje je že letelo v sobo. In Evko ni bil zadel kamen, a je prva vzkliknila: «Mama!», ker je bilo kakor ob Miklavžu in se prej, ko je gorela velika hiša.

«Brutti mascalzoni,» je rekla učiteljica.

«Hahaha!» se je režal pobalin na oknu! čop mu je bingljal sem in tja.

«Pokličite sluge,» je rekla učiteljica.

Mladi fašist pa je zajahal okno in drugi so naredili kakor on in so kričali.

«Slugo,» je spet rekla učiteljica, a zdaj je šla sama proti vratom in jih odprla in stopila na hodnik.

Ampak zdaj niso kričali samo tisti s fesi, ki so jahali okna; ves razred je kričal. In Vlasto, ki je bila božjastna, je tedaj vrglo, da se je otepala na podu med klopmi, a so jo pustili samo, ker so pobirali kamenje s tal in ga metali spet v napadalce, ki so jih zmerjali s sciavi.

In tudi slon se je bil pobral izpod mize.

«Daj, slon, daj!»

Pa ni on nič čakal, da bi mu zaklicali. Bilo je, ko da je v bregu, doma pri Piščancih, in da bo skorajda padel na rojanske strehe kamen, ki ga bo on zalučal. In tako je v hipu odletel fes z glave tistemu, ki je bil prvi splezal na okno. In zagrabil se je za čelo.

«Aj!» je vzkliknil.

Tako so drugi že začeli skakati z oken, ker je imel tisti njihov prvi vse lice krvavo.

«Mamaaa,» je tožil.

Razred pa je ploskal in slon si je z levico vzdigoval desnico kakor sodnik rokoborčevo roko po zmagi.

Potem pa je ploskanje namah prenehalo, ker sta prišla učiteljica in sluga. In tudi mladi fašist je stopil z okna in je bil ob katedru; in tudi dva druga, ki sta ves čas kukala izza okenskega podboja.

«Glejte tukaj,» sta rekla učiteljici.

«O, mama,» je stokal ranjenec.

«Kdo ga je ranil?» je vprašala učiteljica.

«Oni so nas napadli,» je rekel razred

«Aaaaa,» je tožil ranjenec brez fesa na glavi.

Tedaj je učiteljica sprožila roko.

«Marš ven!» je rekla.

«Mi jim bomo pokazali,» sta rekla mulca s fesom na glavi.

«Marš ven!»

«Le pridite,» je rekel slon in uprl roke v boke in se nasmehnil deklicam, ki so se tudi smehljale.

«Tiho!» je rekla učiteljica.

«Alo ven!» je potem še rekla učiteljica in prijela ranjenca za uho, da se je slon režal, ker ga je tako peljala k vratom.

In tako je bila spet tišina. In tudi Vlasta je bila spet pri zavesti in je mirno sedela in krotko buljila predse.

«Kdo je bil?» je tedaj vprašala učiteljica.

Klopi so molčale.

«Kamenje se ne luča,» je rekla učiteljica.

«Oni so napadli!» je jezno rekel slon.

«Ti si torej bil.»

Klopi so se nasmehnile, a se je tudi učiteljica nasmehnila. Vendar je rekla:

«Kam sem te postavila?»

In slon se je počasi približeval mizi.

«Kamenje se ne sme lučati,» je rekla učiteljica.

«In oni?» je rekel slon.

«Tiho!»

A ko je bil spet pod mizo, se je tudi ona smehljala. Ne, ni klečal. Sedel je na petah in si z dlanjo objemal lice in oponašal mladega fašista, ki toži zaradi bolečine. In učiteljica se ni nič jezila nanj, sprehodila se je po razredu, in čeprav je bil njen obraz zelo resen in skoraj potrt, je bil v kotičkih njenih ust tudi smehljaj zaradi slonove glave, ki se je dotikala dna mize.

Potem je v veži kmalu zvonec oznanil konec pouka.

NEKROLOG

Kar smo že dolgo pričakovali, se je zgodilo sredi letošnje zime: v nedeljo 31. januarja je umrl...

(Iz «Utripov»)

David Rubinovicz - duhovni brat ANE FRANK

Poljski židovski deček je pisal dnevnik, ki so ga pred nedavnim odkrili - Vsa družina uničena - Veliko zanimanje na Poljskem in po svetu

Glavni trg v Bodzentynu, ki ima približno 2.000 prebivalcev

«Dnevnik Ane Frank» je eno najbolj poznanih in popularnih dramskih del zadnjih let in ni ga skoraj gledališča, ki si ne bi štelo v čast, da ga uvrsti v svoj repertoar. Tudi Slovensko gledališče v Trstu si ga je izbralo za letošnjo sezono in reči moramo, da je imelo dvakrat «srečno roko»: prvič zato, ker je izbralo to delo v trenutku, ko so se tudi pri nas pojavili nekateri primeri protiživdovske kampanje in drugič zato, ker je režijo poverilo zelo sposobnemu režiserju Branku Gombaču iz Celja, ki je že v svojem mestu dosegel z uprizoritvijo «Dnevnika Ane Frank» velik uspeh.

Tudi tržaško publiko je presunila zgodba mlade židinje Ane, ki je v svojem dnevniku opisala življenje in občutke svoje družine, ki se je celi dve leti skrivala na nekem podstrešju, pa so jo nacisti nazadnje vendarle zasledili in odpeljali v koncentracijsko taborišče, od koder se je vrnil živ le oče.

Kdo ve, koliko židovskih otrok je doživelo isto usodo. Med temi tisoči je bil tudi mladi poljski Žid David Rubinovicz, ki ga danes upravičeno imenujejo duhovnega brata Ane Frank.

Tudi David je pisal svoj dnevnik vse do dne, ko so njega in vso njegovo družino julija 1942 odpeljali neznanokam. In tudi on je, kot Ana, opisal v svojem dnevniku tiste grozne čase, ko so nacisti iz dneva v dan pobijali na stotine židov in ko je podzavestno čutil, da čaka tudi njega in njegove verjetno ista usoda.

Njegov dnevnik so odkrili šele pred nedavnim, vendar se zanj potegujejo že skoraj vse največje založbe to in onstran oceana.

Dnevnik je po naključju našla gospa Helena Wacinska iz Bodzentyna na Poljskem, mati Davidovega najboljšega prijatelja Tadeka. Gospa Helena, njen mož Artemiusz Wolczyk in njun sin Tadek, ki je na srečo preživel vojno, se ubogega Davida tudi najbolje spominjajo.

Bilo je konec leta 1941, oziroma v začettu 1942, ko se je Davidova družina, v kateri so bili oče, mati, brat in sestra, umaknila iz rojstnega kraja Krajno v Bodzentyn v upanju, da se bo izognila preganjanju, oziroma še kaj hujšemu. Priselili so se k družini Cislowski, s katero so bili v ožjem sorodstvu. David opisuje v dnevniku svoje sorodnike kot izredno dobre in poštene ljudi, ki so jih sprejeli z odprtimi rokami in ki so jim nudili vse, kar so pač premogli. Od družine Cislowski, ki je štela tedaj sedem članov, so baje ostali pri življenju trije — hčerka Ruhla, ki se je pred časom javila iz Palestine in še dva njena brata, za katera se pa še ne ve, kje živita. Poljske oblasti jih sedaj iščejo, da bi izvedele o Davidu in njegovi družini čim več podatkov in podrobnosti.

Davida se danes spominjajo še nekateri vaščani v Krajnu, vsi ostali vedo o njem po pripovedovanju tistih, ki so preživeli požig vasi in pa deportacijo v koncentracijska taborišča. Med onimi, ki se ga prav živo spominjajo, je tudi njegova stara učiteljica iz osnovne šole, ki je čutila do Davida še posebno naklonjenost. «Bil je izredno nadarjen in sposoben učenec. Rada sem ga imela ter sem ga naskrivaj učila tudi še tedaj, ko so nacisti prepovedali vsem židovskim otrokom obiskovanje šole. Vem, da sem s tem tvegala življenje, a ni mi žal».

Bil je zelo resen, bled in slaboten fant, pripovedujejo drugi vaščani, ki se ga prav tako še dobro spominjajo. Bil je zelo priljubljen med mladino, ker je znal organizirati prijetne igre in izlete v bližnje gozdove. Vedno je tudi rad pisal, vendar ni nikomur pokazal tega, kar je sestavil. To je čuval kot skrivnost, ki jo je izdal svojemu najboljšemu prijatelju Tadeku le tik pred odhodom v taborišče smrti.

Kljub preganjanju in vsem drugim nadlogam je bil ubogi David leta 1941 še vedno srečni deček, ki se je rad zabaval s svojimi prijatelji, ki je hodil v gozd po jagode in brusnice in ki je imel nadvse rad svojega očeta in mater. Družino Rubinowicz so spoštovali in cenili vsi vaščani, posebno pa še mater, ki jo opisujejo kot zelo lepo in pametno ženo. Oče je bil bolj bolehen, vendar je sam opravljal vsa dela doma in na polju.

Kot smo že omenili, so se morali Rubinowiczevi iz svojega kraja izseliti. «Nocoj po večerji so prišli k nam sosedje in očetovi prijatelji, da bi se od nas še enkrat poslovili. Kadar je pogovor nanesel na našo selitev, so me oblile solze in moral sem zbežati na dvorišče. Tam sem jokal, jokal...» Čez nekaj dni je zapisal v svoj dnevnik «Prišli smo v Bodzentyn. Ne vem, kje sem imel še toliko moči, da sem opravil peš tako dolgo pot. Skoraj pet kilometrov sem prehodil, ne da bi vedel, kje sem in kaj se z menoj godi. Sedaj imamo nov dom...»

Gospa Helena Wacinska in njen mož Artemius Wolczyk sta stanovala prav v bližini družine Cislowski. In tako se je David kaj kmalu sprijateljil z njunim sinom Tadekom, s katerim sta postala tako rekoč nerazdružljiva. Skupaj sta se igrala, skupaj učila in skupaj preživela toliko lepih in žalostnih trenutkov.

Toda prišel je čas, ko so nacisti izvedeli, da se skriva v Bodzetynu več židovskih družin, med temi tudi družina Rubinowicz. Vse družine so dobile poziv, da se takoj javijo na policijskem poveljstvu. Vsi so vedeli, da je prišel konec in tega se je zavedel tudi ubogi David, čeprav sta mu hotela mati in oče to strašno resnico prikriti. «Našli so nas» je napisal v svojem dnevniku «Bog nas varuj teh ljudi, ki počenjajo z nami, kot da so prave zveri.»

Pred odhodom je David poklical Tadeka in mu izročil vse svoje «bogastvo» — nekaj slik, šolskih knjig in pa svoj dnevnik. «Če se vrnem, mi ga boš zopet dal». To mu je še rekel, nato se s Tadekom nista nikoli več videla.

Gospa Wacinska je dolgo hranila Davidove stvari. Ko so kasneje nacisti zaprli in deportirali številne družine, ki so dale zavetje Židom, se je prestrašila in slike in zvezke zažgala. Shranila je le dnevnik, ki ga je skrila v skednju. Po tolikih letih je nanj pozabila. O Davidu in njegovi družini ni bilo več duha, ne sluha in tako je dnevnik obležal v skednju vse do leta 1957, ko ga je po naključju našla sama gospa Wacinska. Izročila ga je svojemu možu, ki mu je bil dnevnik tako všeč, da je sklenil, da ga uvrsti v lokalni radijski program, ki ga je kot urednik in novinar vodil. Vsak torek je gospa Wolczyk čitala poljskim otrokom odstavek iz dnevnika, ki ga je David pisal od 21. marca 1940 pa do 1. junija 1942. Otrokom je bila ta oddaja tako všeč, da so naprej in naprej pisarili Wolczyku, naj jim še in še posreduje njegovo vsebino. Za ta dnevnik je po naključju izvedela novinarka Jarohowska, ki ga je predložila svojemu uredništvu. Danes pozna njegovo vsebino skoraj vsak poljski otrok.

Skupino Židov peljejo v taborišče smrti

Mirica, potrpi

Stanovali so v predmestni ulici, v ulici, kjer so stanovali siromaki. Hiša je bila siva, omet je že odpadal. Sonce ni nikoli posijalo v temen prostor.

Stanovali so v sobi, ki jim je služila obenem za spalnico in za kuhinjo. Bila je vsa črna od dima. V kotu je stala stara postelja, na kateri so spali mati, Mirica in Franci. Na zidu je tiktakala stara stenska ura, ki se ni menila za bedno življenje svojih sostanovalcev.

Mati je delala v tovarni. Njen obraz je pričal o trpljenju in bridkosti.

«Preden odideš v šolo, vama pogrej malo kave!» je naročala Mirici. «Kruha je še toliko, da ga bosta vidva imela. Ni ga več. Rada bi ga kupila, toda ne morem. Res ne.»

Bilo ji je hudo, da bi bila najraje na glas zajokala. Premagala se je. Zajokalo pa je srce s strašnim jokom, ki navda človeka z bolestjo.

«Bom, mama, bom,» je zaspano odgovarjala Mirica.

Mislila je na preteklost, na sedanjost ni hotela misliti; na moža, kako sta sanjala o hiši, ki jo bosta kupila na deželi, hišo z vrtom. Mož zdaj tava nekje po Ameriki, da bi prislužil denar. Že mesece ni več nič pisal, niti poslal denarja. Menda se mu ni kaj zgodilo? Ne, to ni mogoče, je poskušala pregnati temne misli. Morda se kmalu povrne bogat. Takrat bo lepo, veselo. Zvečer so sedeli vsi trije v sobi. Mati je imela Francija v naročju, Mirica pa je sedela na starem stolu pri mizi.

«Mamica, pripoveduj mi kaj o očetu,» je prosila Mirica. Mati je najprej vzdihnila in pričela:

«Ti si še bila majhna, Franci je prišel komaj na svet, ko je oče zapustil dom in odšel v tujino za kruhom. Kar mu domovina ni nudila, je upal, da mu bo dala tujina.» Če bom dosti zaslužil, ti bom pošiljal. Ko bomo imeli dovolj denarja, se bom vrnil. Kupili bomo hišo z vrtom, nekje zunaj na deželi. Lepo nam bo! To je pravil s takšnim glasom, kakor da se je že zgodilo.

«Oh, mama, to se mora zgoditi,» je veselo zaklicala Mirica. «Tudi jaz bom imela svojo gredo z rožami. To bo lepo. Samo da bi se oče že skoraj vrnil.» V sobi se je slišalo samo tiktakanje ure. Stisnili so se v posteljo, zaspali, sanjali.

Minili so tedni, ko je nekega večera nekdo potrkal na okno. Mati je odprla vrata. «Tone!» je zaklicala in njen obraz je še bolj prebledel. Stopil je v sobo.

«Nisem te pričakovala. Bolan si, Tone.»

«Da, bolan sem. Zaslužil nisem več kot to, kar sem ti pošiljal. Samo jetike sem se napasel,» je trudno odgovoril. «Naše sanje so se razblinile»

Mirico so dušile solze, toda ni hotela jokati, ker jo je bilo sram.

Oče je spal pri peči na klopi. Njegov obraz je bil bled, zelo shujšan. Francija si je stiskal na prsi, Mirico poljuboval.

«Žena, odpusti mi, da nisem skrbel za družino. Poskušal sem, toda prevaral sem se». Mati in Mirica sta jokali. Franci ju je začudeno gledal, zakaj jočeta in začel tudi sam jokati.

Dva dni pozneje je oče umrl.

Vsak dan je vdova hodila na delo, da sta imela otroka kaj jesti. Nase ni pomislila. Uboga mati. Njena postava se je sključila. Nekega dne ni več vstala s postelje. Mirico je poklicala k sebi in ji dejala:

«Mirica, moči me zapuščajo, ne morem več. Skrbi za bratca. Našel se bo kdo, dobre roke, ki vaju bodo sprejele. Mirica, ne joči, da bom vsaj laže umrla. Potrpi. Upaj. Kmalu bo bolje!» Nasmehnila se je, pobožala Mirico in Francija. Po obrazu sta ji drseli dve solzi. Svetlikali sta se kakor briljant in drseli po zgubanem mrliškem obrazu.

ANICA BOGME

„Palmesel"

Osel nima običajno med živalmi častnega mesta. Toda v orientalskih deželah, kjer mnogo bolj služi človeku, ga bolj negujejo, in je bil zlasti v prejšnjih časih zelo v časteh. Od najstarejših časov je osel veljal pri nekaterih narodih za sveto žival: Tacit pripoveduje, da so Judje, ki so se zgubili v puščavi, sledili nekaterim oslom, in ti so jih pripeljali naravnost do vode. Odslej so osla častili v znak hvaležnosti.

V orientalskih deželah je bil osel vedno zvest pomočnik človeka. Sveto pismo nam pripoveduje, da je Kristus na cvetno nedeljo prijezdil na oslu v Jeruzalem. Zaradi tega so v teh deželah verniki še dolga stoletja vsako leto uporabljali pri procesijah na cvetno nedeljo ali na velikonočni ponedeljek osla, na katerem je jezdil v Kristusa oblečen moški. Ta običaj je bil v navadi tudi po Evropi. Kjer pa ni domovina oslov, so v procesiji uporabljali iz lesa izrezljane osle s Kristusom, ki so jih nosili v procesiji. Taki običaji so na primer bili zelo razširjeni v zahodnih deželah v 10. stoletju ter so se ohranili vse do 17. stoletja v Švici, Alzaciji, Južni Nemčiji in Avstriji. Ker pa niso mogli uporabiti živih oslov, ki v teh deželah ne živijo, so razni ljudski umetniki začeli izrezovati podobe osla s Kristusom iz lesa. V mnogih primerih niso umetniki nikoli videli te živali in so nato podobe izrezovali, kakor so si žival po opisu predstavljali.

V deželnem muzeju v Zuerichu hranijo dva taka lesena kipa, ki so ju nosili v procesiji na velikonočni ponedeljek. Eden je manjši in so ga uporabljali v Meillingenu v kantonu Aargau v 17. stoletju. Drugi je nekoliko večji in so ga uporabljali okoli l. 1200 v kraju Steinen v katonu Schwyz. Ta kip je izrezljan iz jelovine. Visok je 177 cm. Objavljamo tudi njegovo fotografijo.

Iz jelovine izrezljan kip osla s Kristusom, v nemščini imenovan «Palmesel» (osel cvetne nedelje), ki so ga uporabljali pri procesiji na veliki ponedeljek v švicarskem kraju Steinen v kantonu Schwyz okoli l. 1200. Kip je shranjen v deželnem muzeju v Zuerichu

V nemščini so take osle imenovali «Palmesel» (osel cvetne nedelje), v francoščini pa «âne de procession» (osel za procesije). Slika, ki jo objavljamo, predstavlja edini ohranjeni romanski kip takega osla. Prvotno je bil kip tudi pobarvan, a je barva s časom zbledela.

V srednjem veku pa so v Rimu z veliko slovesnostjo praznovali na dan božiča tako imenovani praznik oslov. Zdi se, da izvira ta običaj iz 12. stoletja. Na ta dan so priredili procesijo, v kateri so prikazovali osebnosti iz svetega pisma stare zaveze, ki so jezdile na oslih. Ko se je končala maša, ni mašnik rekel «Ite Misa Est», temveč je moral trikrat zarigati; ljudstvo ga je posnemalo z bučnim riganjem. Kot dan oslov pa je v zgodovini označen 21. maj 1511, ko je papeška vojska zbežala pred francosko vojsko in ji je zapustila velik plen oslov in mezgov.

M. B.

Vohun X 25 v Piranu

Te dni so v filmskem ateljeju v Piranu začeli snemati film «Vohun X25», ki ga režira Fantišek Čap; scenarij pa je napisal Milan Nikolič. Film, ki ga pripravlja ljubljansko filmsko podjetje «Triglav film», bodo verjetno pravočasno dokončali, da ga bodo lahko poslali na filmski festival v Pulj.

Prav gotovo bo film privabil številne gledalce, ker je zgodba zelo napeta. To je sploh prvi jugoslovanski vohunski film iz dobe narodnoosvobodilnega gibanja. Zgodba se v glavnem dogaja v Zagrebu tik pred vojno in med ustaškim nasiljem. Glavni junak je Mirko, študent, ki se po nalogu osvobodilnega gibanja vtihotapi v nemško vohunsko službo, kjer pa dela za partizane. To vlogo igra znani jugoslovanski filmski igralec Duško Janičijević iz Beograda. Med številnimi igralci nastopa tudi član Slovenskega gledališča iz Trsta Stane Starešinič, ki je v filmski zgodbi ustaški provokator. Vlogo Mirkove matere igra članica celjskega SNG Angelca Hlapce, vlogo krojača Fučiča pa Stane Sever. Med drugimi nastopajo tudi Mara Miletič, Ivica Župančič in Vera Murkova. V nekaterih vlogah nemških gestapovcev itd. bodo nastopali pristni Nemci iz Muenchena.

Sceno za film, ki ga snemajo v črnobelem in za široko platno, je pripravil inž. Lipužič, ki je mojster za taka dela in ima že precejšnje izkušnje.

Ko smo te dni prišli v filmski atelje v Piranu, nas je režiser prijazno sprejel in rad odgovarjal na naša vprašanja, inž. Lipužič pa nam je razkazal dvorane, kjer je vse polno raznih kulis ter rekvizitov, ki bodo prišli v poštev za ta film. Priznati je treba, da so se organizatorji zares potrudili in nabrali vsakovrstno pohištvo itd., da bo okolje, v katerem se razvija zgodba, zares odgovarjala tedanjim razmeram.

Vse notranje prizore, ki jih je največ, bodo snemali v Piranu, nekaj prizorov pa v Ljubljani in v Zagrebu.

A. B.

Angelca Hlapce in Stane Starešinič

Posvetovanje z režiserjem pred snemanjem

HOROSKOP

VELJAVEN OD 18. DO 24. APRILA

Oven (od 21. 3. do 20. 4.): Zanimiva sporočila. Ljubezenski spori bodo malo časa trajali. Imeli boste polne roke dela, toda vaš trud bo žel priznanje in uspeh. Dobro razpoloženje.

Bik (od 21. 4. do 20. 5.): Pazite, da ne pokvarite harmonije z drago osebo, ker sentimentalni odnosi ne bodo te dni prav idealni. Ko se boste spet lotili dela, bodite previdni. Možnost zaslužka.

Dvojčka (od 21. 5. do 22. 6.): V ljubezenskih zadevah nič izrednega, pač pa srečni, prisrčni trenutki. Preti vam nevarnost, da se bo poslabšal vaš gmotni položaj, zaradi tega bolj skrbite za svoje zadeve.

Rak (od 23. 6. do 22. 7.): Lahko boste rešili neprijetno zadevo, ker vam je sreča naklonjena. V poklicnem delu vam bo zelo koristila vaša iznajdljivost. Opustite zadeve, ki vam ne koristijo.

Lev (od 23. 7. do 22. 8.): Zatopljeni boste v delo in se skoraj ne boste zavedli, kako mine čas. Zamenjati boste morali nekatere načrte. Možnost potovanja. Nenadni obiski in presenečenja.

Devica (od 23. 8. do 22. 9.): Če boste potrpežljivi in popustljivi, boste poravnali malenkostne spore z drago osebo. Prijetna zabava. Znali boste izrabiti vse svoje sposobnosti, toda ne smete se lotiti več stvari hkrati.

Tehtnica (od 23. 9. do 23. 10.): Lepi načrti in srečni dnevi. Ugodne priložnosti, da boste lahko našli novo pot za napredovanje v poklicnem delu. Nepričakovani dogodki vam bodo zelo koristili.

Skorpijon (od 24. 10. do 22. 11.): Ta teden vam bo prinesel vesela presenečenja. Verjetno boste spremenili nekatere svoje navade. Naleteli boste na nekatere ovire v poklicnem delu. Pismo.

Strelec (od 23. 11. do 20. 12.): Spor z drago osebo ne bo dolgo trajal in se boste spet sporazumeli. Razgibano poslovno delo. Bodite potrpežljivi, da ne boste zadeli občutljivosti nekaterih oseb.

Kozorog (od 21. 12. do 20. 1.): Dolgočasni dnevi. Melanholija. V poslovnih zadevah ugodne spremembe. Zanimivi razgovori, ki vam bodo dali možnost, da boste lahko odkrito povedali, kar mislite.

Vodnar (od 21. 1. do 19. 2.): Verjetno se boste srečali z neko osebo, ki vam je všeč. Dnevi bodo kar minili v prijetnem razpoloženju. Lepe priložnosti za uspešno poklicno delo. Možnost zaslužka.

Ribi (od 20. 2. do 20. 3.): Neprijetno razpoloženje, ki ne bo ugodno vplivalo na tiste, ki bodo v vaši družbi. Prijetna novica. Ne čudite se, če v poklicnem delu ne bo šlo vse tako kot si želite.

URE NA DEBELO ZLATNINE
MAGNAGHI
Ul. S. Lazzaro 8 - TRST - Tel. 35733/36308
tekoči račun 51
OMIKRON TECHNOS DOXA

GRAFOLOG ODGOVARJA

JADRAN: — Oseba nima še povsem izkristaliziran značaj, zaradi česar prihaja do notranje nesigurnosti. Na zunaj hoče to stanje zakriti s povečano delovno

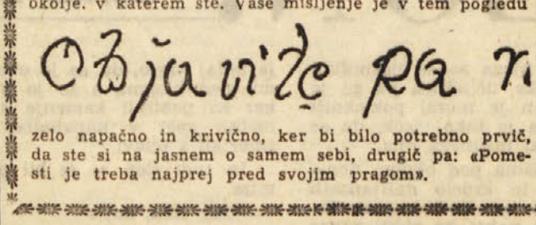

storilnostjo. Omenjeno stanje je prehodnega značaja in to toliko prej kolikor se ji posreči enakomerno združiti fizične in psihične sile svoje osebnosti.

FRANCI: — Često nestabilni in temperamentni in precej hitro izpremenljivega mišljenja ter dejanj. Karakterno ste dostopni zunanjim vplivom. Otresite se svojih muhavosti, kajti jasno je, da morejo pri vsem naštetem nastati pogreške in neljubi dogodki. Nervoza in raztresenost manjšajo koncentracijo, katera je eden osnovnih pogojev za uspeh.

VIJOLICA: — Tavate v življenju brez vsakega svetlega ali spodbudnega cilja, za kar krivite usodo in okolje, v katerem ste. Vaše mišljenje je v tem pogledu

zelo napačno in krivično, ker bi bilo potrebno prvič, da ste si na jasnem o samem sebi, drugič pa: «Pomesti je treba najprej pred svojim pragom».

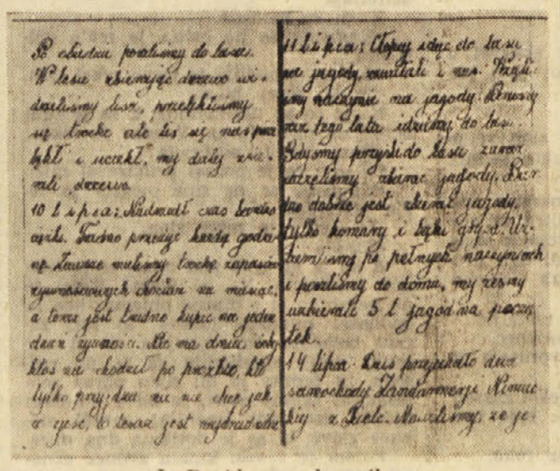

Iz Davidovega dnevnika

Nacistični zločini na francoski zatožni klopi

JEAN LAFITTE: «PREŽIVELI»

Roman strahot iz koncentracijskih taborišč

«Tisti, ki živijo, so ti, ki se borijo, ki jim je bit polna pisanih načrtov, ki jih velikanska usoda vodi na strmi vrh, ki korakajo zamišljeno vzvišenim ciljem nasproti, ki imajo pred očmi noč in dan ali sveti ideal ali veliko ljubezen». Ta izrek Victorja Hugoja, ki je s svojimi «Nesrečniki» odkrival umazanijo tega sveta, služi zdaj kot motto francoskemu pisatelju, delavskemu voditelju in komunistu Jeanu Laffittu, kot motto knjigi, ki jo je napisal v spomin na preživele strahote koncentracijskih taborišč Mauthausena in Ebenseeja in ki je te dni prišla kot nova izdaja mariborske založbe «Obzorja» na knjižne police.

Resda je malce grenkobno obnavljati zdaj spomine na svojevrsten cinizem, ki ga je zaplodila nacistična ideologija in čigar žrtve v vaseh in taboriščih Poljske, Sovjetske zveze, Francije, Jugoslavije, Češkoslovaške in ne nazadnje milijonske žrtve v krematorijih Mauthausena, Oswiencima, Rawensbrücka, Dachaua in drugih so, danes na platnu političnih dogodkov že pozabljene. A ta retrospektivna zagrenjenost, ta nekoliko zakaljen pogled za dvajset let nazaj bi bil danes, ko dobiva Adenauerjeva Nemčija spet status človečanstva in ko «neznane» roke spet rišejo kljukaste križe po sinagogah in s črnim kranom oblikujejo besede «Juden raus», ta grenkobni okus po zaganih mrličih bi bil danes potreben vsem ljudem. Ne zato, da bi jih zbudil iz malomeščanske konvencionalnosti «življenja na nivoju», ampak da bi jih opozoril na nekaj, kar se iz navidezne mrtvila spet obuja. Zastor je sicer že padel pred zadnjim dejanjem nürnberškega procesa, vasi, ki so jih pogoltnili civilizirani Džingiskani, so spet postavljene, krematoriji pa so postali turistična atrakcija senilnih Američank in poslovnih ljudi, ki so se precej brezbrižno vozili mimo grajskega Kipa svobode zdaj mannhatansko luko in svoj ravnodušno premlevajo žvečilni gumi (Wrigley najboljša znamka!). Nikoli niso slišali za nacistične zločine, ne verjamejo upravljicam» o množičnih sežganjih v krematoriju, pred katerim ravnokar stoje in so vsi skeptični do teh evropskih ljudi, ki imajo «bujno fantazijo». In za vso to komedijo, ki so jo inscenirali Nemci sami, za komedijsko razkazovanja «zgodovinskih spomenikov» je treba plačati vstopnino in rdečelični bavarski ciceron vam z odsotno ravnodušnostjo kravjega pastirja odžebra svoj papagajski tekst in seveda nikoli ne pozabi naprtiti krivde «edinemu človeku», ki je pahnil v nesrečo ves nemški narod. Mislil je kajpada Hitlerja, kajti vsi so po tej teoriji delali na njegovo ukazno povelje. In ker so bili — in so še — Nemci izredno disciplinirani (sic!) narod in ker poleg tega še poslušen, so za osebna Hitlerjeva poveljstva dobivali najprej feldmaršali, potem generali in tako naprej do kaplarja.

Jasno je, da nihče ni bil kriv in da lahko nemški generali, ki opravljajo še danes visoke funkcije v nemškem državne aparatu, dvignejo prst in pokažejo proti nebu: češ tam je edini krivec. In tako naprej. Stara melodija, ki jo pozna že ves svet.

Problem nemških nacističnih taborišč je že nekajkrat zašel na strani romanov, toda njih avtorji so jih literarno prevrednotili, tako da so ta dela izgubila svojo faktografsko in dokumentarno vrednost, Jean Laffitte, ki sicer ni literat, ampak je bil po poklicu slaščičar, je zverinskih nemških koncentracijskih taborišč opisal precej naturalistično in zato predvsem ta knjiga tudi dokumentarno nekega časa, ki ga ni mogoče pozabiti. Degradacija človeškega dostojanstva na stopnjo živali; to je bila denarna metoda taborišč. Roman ima tri dele: v prvem opisuje avtor začetek in razvoj odporniškega gibanja v okupiranem Parizu, drugi del zajema življenje v Mauthausenu, kamor so bili odpeljali avtorja, ki je prvi osebi, tretji del pa je postavljen v ambient koncentracijskega taborišča Ebensee, kjer so Nemci gradili podzemlje izdelovali V 2.

Laffitte nima «stila»; pripoveduje preprosto, toda s prizadevnostjo človeka, ki je videl srečni smrti in videl umiranje tisočih Židov, Francozov, Čehov, Poljakov, Jugoslovanov, Rusov in drugih ki je vedel, da pomeni živeti, ohraniti življenje.

Roman «Preživeli» je predelo Mara Cepičeva v slovenščino, ki je sicer dovolj zanesljiva, ni pa bogata v izrazoslovju in elastična v začetnih kompozicijah. Opredelil slikar Janez Vidic. Mariborska založba «Obzorja» se je z izdajo te knjige v mnogočem oddolžila spominu na strahote nemških koncentracijskih taborišč in jo zategadelj priporočamo našim bralcem.

MiLi

VELIKONOČNA NEDELJA

(Odlomek iz romana «Preživeli»)

Noč po tepežu je minila. Izjemoma je bil naslednji dan po vsem taborišču počitek. Delala je le kolona za čiščenje snega.

Bila je velikonočna nedelja. Vendar smo kot po navadi vstali že ob petih zjutraj. S Paulom in Petit-Luisom smo odnesli mrliče, poribali tla v revirju in očistili stranišča. Po nekajurnem delu smo se malo oddahnili. Vsi trije smo se zbrali v veliki dvorani, ki je merila osem krat osem metrov. V njej je ležalo petinšestdeset bolnikov. Ostale sobe so bile nekoliko manjše. Tam je ležalo navadno petdest, včasih tudi samo osemintrideset bolnikov. Od včerajšnjih udarcev so bili še čisto mehki. Ob desetih je prišel v našo sobo doktor René in nam objubil prijetno presenečenje. V transportu Italijanov je odkril pevca iz milanske Scale. Kako je zvedel zanj, ne vemo. Naprosil ga je, da bi pel za bolnike. Potem je prišel v zdravnikovi družbi v sobo.

Bil je to zelo mlad človek, toda s svojo ostriženo glavo, s črtastim plaščem, ki ga je prepasal z vrvico, na kateri mu je visela skodelica, je bil podoben vsem ljudem v taborišču. Postavil se je v sredo dvorane. In kakor da bi prvič v življenju nastopil, se je pomenljivo odkašljal, nekaj časa premišljeval, poskušal glas in nato zapel. Na postelji, na katero sem se naslanjal, se je tresel mož v visoki vročini. Nekaj postelj dalje sem videl človeka, ki je umiral. Glas mladega Italijana nas je pretresel. Vsi bolniki so dvignili glave. Italijan, ki se je ukopal v tla, je priprl oči. Zdelo se nam je, da sanja. Za nas je bil to sen. Massenetove pesmi. Bolniki so se dvigali drug za drugim. Revirsko osebje se je tiho priplazilo do vrat in nemo zrlo v sobo. Nismo več slišali stokanja bolnikov in vzdihovanja umirajočih. Nismo več čutili odurnega smradu flegmon, ki je prodiral skozi ovoje in slamnjače. Pozabili smo na lakoto, na rane, udarce. Poslušali smo z nepopisnim navdušenjem. Nenadoma nas je nekdo prekinil: «Ruhe!» Pevec je takoj prenehal. V sobo je stopil pisar Albert in sporočil, naj pride takoj revirsko osebje na hodnik.

Postavili smo se v vrsto. Zdravnik je imel kratek govor v nemščini:

«Vodstvo taborišča je sklenilo, da bo v revirju zaposlilo le profesionalne ljudi. Vsi tisti, ki jih sedaj ne bom poklical, bodo odšli iz revirja in dobili jutri drugo delo!»

Naš jugoslovanski prijatelj Luther, ki je bil v revirju pisar in obenem tolmač, se je postavil na drugi konec hodnika in hitro prebral seznam ljudi. Paula in mene ni poklical. Pač pa smo slišali ime Petit-Luis. In čeprav sva s Paulom šla v neznano usodo, nama je bilo prijetno, da so vsaj najinega prijatelja priznali za bolničarja. V vrstah sva slišala šepetanje naših tovarišev, ki so pojasnjevali najnovejši odlok, češ da iz revirja izganjajo vse tiste, ki jih je prej sprejel doktor René. S tem je bila porušena vsa naša zgradba. Paula so premestili na blok številka 10, mene pa v blok številka sedem. Takoj sem vedel, kaj to pomeni. To je bil Steinbruck

Velikonočni običaji v Borštu in v Bregu

„Klepetec", „pince" in „presenci", „žepca", „trkanje" ali „picanje"

Z zanimanjem sem čital (in menda ne samo jaz) v Primorskem dnevniku 3. aprila t. l. opis velikonočnih običajev pri Sv. Ivanu. Na splošno so ti običaji skoro enaki običajem, ki so bili v navadi v Borštu in Bregu. Vendar se najdejo še nekateri, ki so nekoliko različni. Na primer «klepetec» je znan tudi pri nas, medtem ko tistim, ki so bolj «umetno» izdelani, ne pravimo «drdrača» ali «drdelena» ampak «škrbetuljа». V moji mladosti nismo nikakor cenili tistih kupljenih v mestu, ampak doma izdelane; saj so bili nekateri naši ljudje pravcati mojstri v izdelovanju takih in podobnih reči.

Velikonočne molitve ali «večernice» so se pričele že v sredo proti večeru in so trajale okoli tri četrt ure. Svečenik (duhovnik) je na stolu pred oltarjem bral psalme, cerkovnik pa je v enakomernih presledkih ugašal dvanajst sveč na posebnem lesenem svečniku. Nestrpno smo dečki čakali, stoje ali pa sede, in šteli še goreče sveče. Ko je cerkovnik pogasil vseh dvanajst, je snel trinajsto, še gorečo in se skril z njo za oltar. Duhovnik pa je pokleknil pred oltar. Zdaj smo se že vsi pripravili, kot vojaki za napad —, aha, zdaj bo naša točka ... duhovnik je udaril s knjigo po stopnici, mi smo pa sprožili oglušujoč ropot. Počasi smo se pomikali iz cerkve in vedno ropotaje napravili obhod po vasi. To se je ponovilo tudi na velikonočni četrtek in deloma na veliki petek.

Zvonovi so utihnili že na velikonočni četrtek okrog 9. ure in so mirovali do velikonočne sobotne glorije. Ko smo radovedno povpraševali za vzrok temu, so nam starejši ljudje navadno odgovarjali, da so šli zvonovi v Rim. Toda mi smo skozi line še vedno videli zvonove in na zadevne naše opazke smo dobili odgovor, da so le glasovi šli v Rim.

Ampak — neki veliki petek tudi to ni držalo. Zvečer se je zbrala v cerkvi precejšnja množica vernikov. Ko se je žalni cerkveni obred pred božjim grobom že bližal koncu in so pevci na koru brez orgel odpeli zadnjo kitico o Kristusovem trpljenju, je nastala gluha tišina. In ravno ko je duhovnik (takrat je služboval pri nas župnik pokojni Franc Cvejn) začel moliti sklepno molitev — pa se oglasi z zvonika veliki zvon. Ljudje so se vsi prestrašeni začeli ozirati, nekateri so drli iz cerkve misleč, da je nekje nastal požar, cerkovnik pa je tekel v zvonik in tam zalotil — cerkvenega starešino, ki je, pozabivši, da je veliki petek, šel zvonit zdravo Marijo! Nič čudnega, bil je pač krčmar in vinski trgovec; hitel se je potem opravičevat, češ ne zamerite, bom pa v nedeljo dal za pijačo za to!

Nekatere gospodinje so že na veliki petek mesile «pince» in «presence» ter pripravile vse potrebno za kuhanje «žepce». Da ni smelo manjkati tudi domačega pršuta, je samo ob sebi umevno. Nekatere so pršut kuhale, druge pa so ga raje zavile v testen melinc in ga spekle v pečici. Tak je bil zares prava poslastica.

Navada je tudi bila, da so do velike noči raje pili belo vino, dočim so ravno za ta dan začeli s črnino.

Na veliko nedeljo zjutraj so gospodinje navadno v jerbasih (plenirjih) nesle jedila v cerkev blagoslovih. Danes se pri tem jerbasi ne vidijo več.

Še en velikonočni običaj naj omenim, namreč «trkanje» ali «picanje» kuhanih jajc. To je bilo nekako tekmovanje v spretnosti zadeti jajce s krajcarjem iz primerne daljave, n. pr. 10 stopinj (približno tri metre) za pet metov, ali osem stopinj za tri mete. Kdor je zadel, je dobil jajce in krajcar, drugače pa je zgubil seveda krajcar. Ta igra je bila zelo priljubljena med mladeniči in možmi, ki so se s tem zabavali zlasti na veliko nedeljo.

M. MARC

Marija Mijot

VELIKA LJUBEZEN

De s'n tebe jest taku štemala,
bjeu se mene ti usè!
De s'n se tebe jest udala,
je krivo muajuo tu srcjè!
Oj muajuo zmuotjeno srcjè!

Be zate sklatla dual uoblake,
be dala zadnje kanc krvi!
Ne buoš na svete najdo take,
lebjezne prave v'č je ni!
Oj, kukr muaje, v'č je ni!

«Jugoslavija v plesu in pesmi - Portorož 60»

Tisoč in ena noč v ritmu jugoslovanskih plesov

PRVA LASTOVKA ...

Vse velike in pomembne reči se začenjajo v kuloarjih, ob prižganih cigaretah in v ozračju bežnih srečevanj, pozdravljanja levo in desno. Potem dobi tjavdan vržena ideja uniformo ljubke slovesnosti na prvih sestankih. V poslovnih dnevnikih so zapisani prvi datumi, navrženi rahli obrisi, dopolnitve, možnosti in številke. Ideja pa neugonobljivo zori dalje, še vedno je brezoblična, a vendar raste in prebija meglico vzdržanega pesimizma in nezaupanja. Potem je na vrsti koledar: tja se vpisujejo datumi, prva pisma so odposlana, odgovori so tudi že prispeli in tako ...

Novinar je kajpada pred dilemo: kaj sme in kaj ne sme zapisati! Ni konference za tisk, nedvoumnih izjav, nikjer ni zanesljivega oprijemališča. Pa vendar: dogodki, ki se to sezono obetajo Kopru in Portorožu, pa Piranu in Ankaranu, so za današnje razmere tako monumentalni, da nobena grožnja ne more pogasiti novinarjeve gorečnosti, o radovednosti bralca pa ni, da bi govoril ...

KOLO, ORO, VISOKI REJ ...

Od 3. do vključno 7. avgusta bodo štiri slovenska obalna mesta, in sicer Koper, Portorož, Ankaran in Piran prizorišča «Prvega zveznega festivala jugoslovanske folklore». Uradna vizitka: «Jugoslavija v plesu in pesmi — Portorož 60». Povabljenih je osem jugoslovanskih folklornih ansamblov, in sicer štirje profesionalni («Kolo» iz Beograda — srbski plesi, «Lado» iz Zagreba — hrvatski plesi, «Tanec» iz Skopja — makedonski plesi in «Gavrilo Princip» iz Sarajeva — bosanski in hercegovski plesi) in štirje amaterski ansambli («Tine Rožanc» — Ljubljana, «France Marolt» — Ljubljana, «Branko Krsmanović» iz Beograda in «Bratstvo - jedinstvo» iz Novega sada). Kolikor je znano, so našteti ansambli že pristali na sodelovanje.

Uradna zvezna žirija, ki jo bodo sestavljali strokovnjaki in predstavniki jugoslovanskih etnografskih inštitutov bo med zmagovalce podelila prehodni pokal Turističnega društva Portorož in pokal okrajnega ali občinskega ljudskega odbora Koper. Trem poklicnim in trem amaterskim ansamblom pa bodo podeljene tudi denarne nagrade v skupnem znesku milijon dinarjev.

V času trajanja festivala bo v Portorožu odprta razstava jugoslovanske folklore ki jo bo verjetno organiziral ljubljanski Narodopisni inštitut, hkrati pa bo prireditelj organiziral redne filmske predstave, na katerih se bodo zlasti inozemski gostje lahko spoznavali z jugoslovansko folkloro v plesu, običajih in krajinah.

Znani jugoslovanski etnografi pa bodo v klubskem ozračju predavali domačim in tujim gostom o pomenu in vsebini nekaterih najbolj značilnih jug. plesnih vrst. V začetni fazi pa so tudi razgovori za eventualno televizijsko odnosno evrovizijsko posredovanje zaključne prireditve na monumentalnem koprskem trgu, kjer bodo nastopili vsi štirje profesionalni ansambli. In če mimogrede poudarimo še to, da so n. pr. ansambli «Kolo». «Lado» in «Tanec» do sedaj gostovali že na vseh kontinentih sveta, da so nastopali tudi že pred italijanskimi telekamerami, potem pač ni težko dognati, da bo uresničitev te zamisli enkratno doživetje za vse tiste, ki se ga bodo udeležili.

Programska shema «Primorskih prireditev» za poletne igre v Kopru, Piranu, Portorožu in Ankaranu

OPERA, BALET, REVIJA, KOMEDIJA, POPEVKA ...

Programska shema «Primorskih prireditev» je kakor mozaična refleksija vrtiljaka na sejmu želja: gondole na tem vrtiljaku so programske enote, različne po vsebini, namenu in efektu. Listam po poslovnem dnevniku zavoda «Primorskih prireditev»: letošnje poletne igre bo slovesno odprla mariborska Opera z dopolnjeno izvedbo Smareglieve opere «Istrska svatba», o kateri smo na straneh našega lista že pisali. Ljubljansko Mestno gledališče se bo tokrat prvič na prostem predstavilo z renesančno Držičevo komedijo «Tripče de Utolče», tržaško SG pa že četrtič ponovilo na piranskem naravnem prizorišču svojo predstavo iz železnega repertoarja primorskih poletnih iger «Primorske zdrahe». V načrtu je tudi revija v stilu modernih ameriških «musical», ki jo pripravlja reško gledališče «Ivan Zajc» in pri kateri bo sodelovalo okrog 300 članov in solistov baleta, pevcev in igralcev. Baje bo v ta namen prearanžirana popularna opereta «Havajska roža», in sicer tako, da jo bodo dopolnjevale nekatere priljubljene popevke iz Opatije in Sanrema.

Po nekaj letih bo začel služiti svojemu namenu spet koprski Muzejski vrt, kjer je bilo pred časom nekaj izredno uspelih intimnih prireditev. Vodstvo «Primorskih prireditev» je trenutno v dogovorih z nekaterimi igralci tržaškega SG, da bi na tem vrtu realizirali Sofoklejevo «Antigono». Ljubljanska Koncertna poslovalnica pa bi za isto prizorišče posredovala nastop komornega orkestra «Slovenskih solistov» ki ga že nekaj let vodi violinist prof. Karlo Rupel. In še ena prijetna noviteta, tudi veljavna za Muzejski vrt: literarno - glasbeni večer. Izbor svetovne lirike, ki bi jo posredovali nekateri vidnejši slovenski dramski prvaki, naj bi dopolnjevale intimne glasbene izpovedi velikih mojstrov v izvedbi nekaterih znanih solistov.

Koncertna direkcija v Ljubljani pa je ponudila tudi gostovanje poljskih, čeških in madžarskih folklornih ansamblov, ki bodo letos gostovali v Jugoslaviji in je njihov eventualni nastop že vnesen v poslovnik zavoda «Primorskih prireditev». Ni pa izključeno še eno prijetno presenečenje, ki pa je za sedaj le še na papirju: večer popevk pod naslovom «Opatija - Sanremo», pri katerem naj bi poleg velikega zabavnega orkestra RTV Ljubljana pod Adamičevim vodstvom sodelovalo nekaj najpomembnejših italijanskih interpretov zabavne glasbe in nekateri priljubljeni jugoslovanski pevci. Računajo tudi tokrat — kakor lansko leto — na družno sodelovanje obeh sosednih televizijskih omrežij.

Makedonska narodna (borbena) noša

METULJCAST TURISTICNI PELE-MELE

Izvedba programa letošnjih poletnih iger ni omejena le na Koper, ampak tudi na druga obalna mesta: Portorož, Piran in Ankaran. In še kje drugje, n. pr. Postojna, Sežana, N. Gorica, Poreč, Pulj, Opatija itd. itd. Stevilne stranske prireditve, Portoroška noč, modne revije, ljubko - saharinske izbire «miss Portorož», tekme osličkov, regate, pokušnje vin itd. pa bodo uspešno zaposlovale domače in tuje turiste in služile kot obrobna dekoracija poletnim, letos že četrtim igram «Primorskih prireditev».

MiLi

Nastop ljubljanske folklorne skupine «France Marolt» na koprskem glavnem trgu

Vesele velikonočne praznike želijo

CATTUNAR UMBERTO
TRST UL. F. SEVERO 3
TEL. 34089
UVOZ ZIVINE IN KONJ

SOSIČ
Julija Viktor
Manufakture Kleparstvo
Drobnarije Delavnica
OPČINE
Alpinska 87 - Tel. 21-385

AVTOPREVOZ
Rihard Cunja
Trst, Strada del Friuli št. 289
Tel. 35-379
TOVORNI PREVOZI ZA TU IN INOZEMSTVO
KONKURENČNE CENE

AVTOPREVOZNIK
STANKO ŠAULE
GORICA
Ul. Foscolo 21, tel. 37-11

AVTOPREVOZNIŠTVO
JOŽE GORJAN
GORICA
Ul. Foscolo 14, tel. 21-10

Športni predmeti
R. VUGA
GORICA
Ulica Carducci 5

TVRDKA
IGNAC PLAHUTA
GORICA - Ul. Duca d'Aosta 4, tel 50-23
Kolesa, motocikli, potrebščine in motorji «Frida»

Uvoz - Izvoz
OGLJA IN DRV
IVAN VETRIH
Gorica - Ul. Lantieri 5
Telefon 25-27

AVTOMOTOR
IMPORT — EXPORT
Nadomestni deli italijanskih, nemških, angleških in ameriških avtomobilov. DIESEL motorjev in traktorjev.
Trieste - Trst, Via Udine 15
tel. 30-197, 30198

VISTA
TRST - UL. CARDUCCI 15
Tel. 29-65b
Bogata izbira naočnikov naočnikov za otroke, precizna šestila, logaritmična računala.
želi srečno novo leto

KNEZ VALTER
Nabrežina tel. 20123
Nudi «SINGER» od 59.000 lir dalje, «REX» hladilnike 53.000, «PHILIPS» TV, gospodinjske predmete, motor. na kolesa in bicikle po izrednih cenah za tu in izvoz.

KERŽE
TRST,
Trg S. Giovanni št. 1
• PORCELAN
• KRISTAL
• PRIBOR
• LESTENCI NAVADNI in KLASICNI
• HLADILNIKI
• ELEKTRICNI GOSPODINJSKI STROJI
• STEDILNIKI
• VSE ZA DOM

Tapetniška delavnica
MARIO PAHOR
Specializirana v opremljanju dnevnih sob in drugih prostorov
TRST
Ulica S. Anastasio 12, tel. 61-218

KROJAČNICA
VLADO PREMRU
TRST, Ulica Ginnastica 35-I. Telefon 45-447

GOSPODARSKO DRUŠTVO
PROSEK 280

PRODAJALNA GRADBENEGA MATERIALA IN KURIVA
ALOJZ ŠTOKA (GIGI)
PROSEK

MESNICA
BRANKO ŽERJAL
BOLJUNEC, ST. 41

TRGOVINA JESTVIN
MARIJA ALBERTI
PESEK, ST. 1

Trgovina jestvin - zelenjave - mirodilnica
ANTON ŠVARA
KATINARA, ST. 103 Telefon 90-665

TRGOVINA JESTVIN IN DAMSKI SALON
ŽULJAN
RICMANJE, ST. 125

ZALOGA DRV IN PREMOGA OPČINE
Narodna ulica 78
Telefon 21-306
Rudolf Vremec
DOSTAVLJA NA DOM - CENE UGODNE

KMEČKA BANKA
r. z. z o. z.
(Ustanovljena l. 1909)
GORICA Ulica Morelli 14 - Tel. 22-06

GORIŠKA NABAVNO-PRODAJNA ZADRUGA
GORICA Ulica Don Bosco 48 - Tel. 26-08

KONFEKCIJSKA TRGOVINA
«MIRELLA»
GORICA — Largo XXVII marzo 11
(vogal Ul. Oberdan 4, palača INPS)

TVRDKA
ČUK
GORICA - Korzo Verdi 26, Trg Cavour 9 - Tel. 35-36
Šivalni stroji: Necchi, kolesa, motorji, radijski aparati

PODJETJE Z GORIVOM IN LESNIM OGLJEM
KARLO MISCHOU
GORICA, Ulica Angiolina 23 - Telefon 23-29

TRGOVINA JESTVIN
KRIŽMANČIČ
GROPADA, št. 29

GOSTILNA
MILKOVIČ
GROPADA, št. 60

KROJAČNICA
Roman GRILANC
KONTOVEL 98
(na glavni cesti)

PRIZNANO MEDNARODNO AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE
LA GORIZIANA
GORICA - Ul. Duca d'Aosta 68 - Tel. 28-45 - GORICA
PREVZEMAMO PREVOZ VSAKOVRSTNEGA BLAGA

iz naših krajev

Sestanek izvršnega odbora Kmečke zveze

Odborniki sprejeli nekaj važnih sklepov o bodočem delovanju strokovne organizacije

Občni zbor KZ bo jeseni - Lep uspeh štirih večernih kmetijskih tečajev v dolinski občini - Povečanje naročnine za «Gospodarstvo»

Preteklo nedeljo se je sestal izvršni odbor Kmečke zveze, ki je obravnaval številne probleme ter sprejel ustrezne sklepe. Upravni tajnik inž Pečenko je na seji podal obširno poročilo, v katerem je podrobno orisal vse pobude in akcije, ki jih je Kmečka zveza podvzela skupno z Zvezo malih posestnikov. Tako je med drugim poročal o uspešni akciji za priznanje pravic neposrednim obdelovalcem v tržaški tržnici na debelo, o čemer pa je naš dnevnik že podrobno poročal. Nadalje je omenil lep uspeh večernih tečajev, ki sta jih vodila inž. Grgič ter inž. Pečenko. Na teh tečajih sta predavatelja obravnavala predvsem vinogradništvo s poudarkom na kletarstvu ter vprašanje prehrane živali. Udeležba na tečajih ni bila množična, zato pa so bili tečaji kakovostno boljši, kajti med predavateljema in tečajniki je bil vzpostavljen neposreden stik, poleg tega pa so tečajniki lahko živo sodelovali v razpravi. Na vseh štirih tečajih je bilo zabeleženih 150 efektivnih učnih ur, temu pa je treba dodati še številne ure, ki so odpadle na razpravo. Tečajniki so si sproti zapisovali glavne točke, ki jih je nakazal predavatelj, tako da ima vsak udeleženec tečaja na razpolago nekaj gradiva, iz katerega izhajajo konkretne rešitve določenih problemov.

Inž. Pečenko se je ob tej priložnosti tudi zahvalil šolskim oblastem in dolinski občini, ki sta dali tečajnikom na razpolago šolske prostore.

Odbor Kmečke zveze je nato razpravljal o delovanju kmečke bolniške blagajne ter o bližnjih volitvah za upravni odbor te ustanove. Poudarjeno je bilo, da bo treba temu vprašanju posvetiti mnogo večjo pozornost.

Odborniki so tudi pretresli vprašanje občnega zbora Kmečke zveze, ki je bil zadnjič lani v mesecu februarju. Sklenili so, da bo letošnji občni zbor Kmečke zveze v pozni jeseni.

Odbor je tudi sklepal o pismu, ki ga je Kmečki zvezi poslalo uredništvo «Gospodarstva». V pismu uredništvo prosi, da bi se zvišala naročnina za list, ker obstajajo določene težave, ki jih je moč le na ta način premostiti. Odbor je upošteval navedene razloge ter sklenil, da se poviša letna naročnina. Priporoča pa vsem članom, da ostanejo še nadalje naročniki tega važnega gospodarskega lista, v katerem ima Kmečka zveza svojo posebno rubriko.

Čeprav nismo navedli vseh problemov, ki so jih obravnavali na seji odbora, pa lahko rečemo, da so bili sprejeti sklepi nadvse važni za bodoči razvoj organizacije in bodo imeli odmev tudi med kmečkim življem. To zlasti zaradi tega, ker se naši kmetovalci vse bolj zavedajo važne vloge, ki jo ima Kmečka zveza pri reševanju številnih vprašanj, ki se iz dneva v dan postavljajo pred naše kmete. Strnjenost kmetovalcev okoli Kmečke zveze pa je porok za bodočnost in razvoj našega kmetijstva.

Obdelani vinogradi pod Dolino (*Foto Magajna*)

PODGORA

Iz našega kraja se le malokrat oglašamo, čeprav posebno ob nedeljah radi prebiramo slovenski dnevnik, ki nam prinaša novice od tod in tam. Postali smo že skoraj sestaven del mesta in vse, kar se godi v Gorici se nekako tiče že tudi nas samih. Od mesta do srede vasi in na drugi strani po mostu IX. avgusta že skoraj ne bo več osamljenih cest, ki so zgovorno pričale, da je Podgora eno, mesto pa drugo. Sedaj so ob pevmskem mostu pa skoraj do Grojne in to na obeh straneh ceste zrasle hiše, kakor gobe po dežju. Vanje se bodo kmalu vselili novi stanovalci. Ta del bo torej oživel in le nekaj korakov bo ločilo nove prebivalce do prvih hiš v Podgori. Zvedeli smo, da bo Unra v letošnjem letu pričela graditi večje število stanovanjskih hiš za približno 20 milijonov lir sredi naše vasi in kmalu res ne bo praznega kotička. Točno še niso odmerili kraja, kjer bodo zidali, ker pričakujejo verjetno še razpis dražbe za gradbena dela.

Podgorci smo v glavnem tudi delavci zaposleni v podgorski tovarni, v SAFOG in v manjših goriških podjetjih in trgovinah, zato tudi naša vas ne more obdržati tak slovenski izraz, kakršnega imata Standrež ali Oslavje. K nam prihajajo drugi ljudje, rodovi se križajo in Podgora izgublja svoje staro lice. Mladino je mesto popolnoma zvabilo, niti slovenska pesem, ki je bila pri nas vedno tako čislana, ne najde več tistih občudovalcev in gojiteljev kakor svoj čas, ko smo imeli prosvetno društvo, ki je bilo zaradi svoje dejavnosti in živahnosti vzor ostalim goriškim Slovencem. Ostali smo le še zvesti Slovenskemu planinskemu društvu, ki šteje lepo število članov v naši vasi in morda bi se prav k njemu še lahko pritegnila tista mladina, ki se ni popolnoma podvrgla tujim vplivom in ji je posebno pri srcu lep družabni izlet v prirodo ali v čudovite slovenske kraje pod Mangrtom in Triglavom.

Pretekli teden smo zopet izgubili eno izmed naših trdnih slovenskih korenin, 87-letnega Matijo Bregunta, ki je bil tudi naš najstarejši vaščan. Vse življenje se je trudil na svoji zemlji za svoje drage in je bil tudi najtežjih časih zaveden mož, ki ga dolgo ne bomo mogli pozabiti. Pokopali smo ga v petek; naj mu bo lahka domača zemlja, ki jo je tako ljubil!

LONJER

V zadnjih treh tednih smo spremili k večnemu počitku kar štiri naše vaščane. Najprej 70 let staro Emo Kariž vd. Kuret. Pokojnica je bila dobra in skrbna mati svojim trem otrokom. Vdova je ostala že zelo mlada, tako da mlajši sin sploh ni poznal svojega očeta. Da je lahko preživela sebe in svoje otroke, je prala meščanom perilo, pri tem pa si je nakopala hudo bolezen, zaradi katere je morala precej pretrpeti.

Potem smo spremili k zadnjemu počitku njenega soseda, komaj 40 let starega Emila Gombača. Zapustil je še mlado ženo in dva nepreskrbljena otroka ter staro mater. Pokojnik je bil več let zaposlen v Javnih skladiščih, je bil zgleden mož in oče svoji družini, toda zavratna in kruta bolezen (verjetno posledice zadnje vojne) ga je prekmalu odtrgala iz kroga svojih dragih.

V Podlonjerju, kjer si je kupil hišo in malo posestvo, pa je preminil 64 let stari Avguštin Cok, sin stare lonjerske družine. Bil je krepak in čil mož, skrben oče in zaveden Slovenec. Žal je tudi njega smrt prezgodaj pobrala.

Končno je prišla vrsta še na našo najstarejšo vaščanko, in sicer 84 let staro Marijo Barovina vd. Lovrenčič. Pokojnica je bila skrbna gospodinja in dobra mati svoji številni družini.

Pokojnikom naj bo rahla domača zemlja, ki so jo v življenju tako skrbno obdelovali in ljubosumno varovali, svojcem pa izražamo naše iskreno sožalje!

KRIŽ

Ni se še poleglo zanimanje za našo zemljo ob obali. Mnogo paštnov je že v novih rokah, ostali bodo menjali gospodarja v nekaj letih. O tej zadevi smo že večkrat pisali in povedali svoje mnenje, a razvoj ima svoje zakone in zahteve. Cena zemljišča v gospodarske namene je ena, v stavbne pa druga. Dočim je prva nizka, oziroma je praktično ni (ker se za kmetovanje od naraščaja nihče ne zanima), je druga visoka in po pojmih nekaterih ljudi naravnost bajna. Cena 4-5000 lir za kv. m daje drugačne obresti kot vrednost pridelkov z določene površine (če je sploh obdel na). In v tem je tista magnetna podkev (kalamita), ki se ji je težko upreti. Ta prostovoljna raziastitev (prodaja zemlje) bi ne bila takšna nesreča, če bi denar ne imel te slabosti, da rad hitro skopni, oziroma, če bi ga vložili v drugo nepremičnino (zemljišče, stavbe) ali v premičnine trajne vrednosti.

Če se je naš vinski pridelek zlasti po drugi svetovni vojni krčil, se bo odslej še bolj in bo odpadla skrb za njegovo spečanje. Je namreč tudi pri nas tako kot po ostalih naseljih tržaške okolice in vinorodnega Krasa: obešati moramo bršljanove veje.

Vprašanje, ki bi zahtevalo več pozornosti

Zeleno streho nad ceste zlasti v tržaški okolici

Kako prijetno je v tem mesecu, ko se narava po toliko mesecih «spanja» spet prebuja. A to prebujanje je neopazno, če ni zelenja in cvetja. Čim več je tega tem lepši in bogatejši je dotični kraj, a toliko bogatejše se čutimo med tem bogastvom tudi mi, saj tako blagodejno vpliva na telo in duha in smo v taki sredini kot prerojeni. Posebno pomirjevalno učinkuje na nas gozd, ki nam razen zelenja nudi še osvežujoči zrak in tišino, kar je razvvranemu živčevju zlasti mestnih ljudi tako potrebno.

In prav zelenje gozdnega drevja pri nas tako pogrešamo. Kaj bi pomenila naša kraška planota, če bi njene pleše zakrilo to drevje! Razen borovcev, ki so za naše prilike najbolj primerno gozdno drevo, bi mogli priti v poštev nekateri listovci, ki se tod dobro počutijo, n. pr. akacija, brest, oreh kot sadno drevo i. dr. Podobno drevje bi bilo v naših razmerah potrebno ob cestah, izpostavljenih poletnemu soncu. Res ni prijetna vožnja pod vročim soncem, pa če vodi cesta skozi še tako lepe kraje. Mi, ki smo na takšno kuhanje navajeni, to že prenašamo, teže pa je za severnjake, navajene na zeleno streho in njeno senco.

Če že moramo to zadevo ob državnih cestah prepustiti državi oziroma ustrezni cestni upravi, pa bi mogli za svoje ceste to rešiti pokrajina in občine. Pokrajinske ceste preprezajo našo pokrajino in igrajo pri sodobnem cestnem prometu vedno bolj pomembno vlogo. To velja še posebej za turistično področje in njegovo neposredno okolico v nabrežinski občini. Tukaj je nekaj cest, ki kličejo po obsenčenju, ker so rebraste in zelo izpostavljene soncu. Semkaj spadajo ceste Stivan — Medja vas, Sesljan — Mavhinje, Nabrežina — Sempolaj. Podobno je s cestami v repentaborski in zgoniški občini.

To vprašanje postaja vsak dan bolj aktualno, in to iz več razlogov, zlasti pa zaradi rastočega tujskega prometa. Naša pokrajina je izredno zanimiva, njena priroda v marsičem edinstvena in svojevrstna in zato izredno mikavna, a njene goline preveč utrujajo. Kjer in kolikor se le da, je treba skrbeti, da jo obogatimo na zelenju. Prav bi torej bilo, če bi se pokrajina in za svoje poti tudi občine zavzele za obsaditev cest s primernim drevjem. To bi bilo v vsakem pogledu zelo koristno. Finančna stran tega vprašanja ni take narave, da bi ovirala njegovo postopno izvedbo.

OSLAVJE

Oslavje ni zaman najbolj priljubljena izletniška točka Goričanov, posebno vabljivo je v tem lepem letnem času, ko so briške dolinice in holmi odeti v praznično belo oblačilo češnjevih cvetov. Pomlad je nekoliko zakasnila, toda nenadoma je bohotno zaživela in spremenila obličje prve vasice v Brdih.

Oslavci so se dolgo jezili na limo, ki se nikakor ni hotela posloviti, toda ko je zasijalo toplo sonce, so s podvojenimi močmi zagrabili za delo. Čakala sta jih vinograd in sadovnjak, pa njive in vrtovi okoli hiš. Vinogradi so ponos Oslavcev in ne saman, saj kdor je okusil oslavsko vinsko kapljico, je ne bo pozabil, marveč bo vedno segal po njej. Vina je še v domačih kleteh, toda naš kmet na Oslavju se zaveda vrednosti svojega pridelka in na ceni ne popusti. Resda, da se danes v Italiji z vsemi mogočimi umetnimi procesi proizvaja vino, ki je samo zmes vode in kmeijskih snovi ter se vinska trta bohoti tudi po ravninah in je Furlanija pričela že pred leti tekmovati z briško kapljico toda takšnemu vinu, ki ga pridelajo oslavski vinogradniki, ne more biti kos niti furlansko vino, še manj pa izumetničena pijača velikih skladišč, ki bi jih morala država zapreti saj samo škodujejo ugledu države, ki je na svetovnih tržiščih znana predvsem po dobrih, pristnih vinih.

V vinogradu torej oslavski kmet prebije največ časa, trudi se od zgodnje pomladi pa do zime in za svoj trud ni vedno tako poplačan, kot bi bil moral biti. Sadovnjaki so prav tako važen vir dohodkov in so kar najbolj skrbno obdelani. Kdo ne pozna vabljivih breskev z Oslavja in drugih odličnih sadežev? Češnje po cvetju lepo kažejo, ljudi pa je strah, da jih tudi letos ne bo napadel črv, ki je lansko leto neusmiljeno lazil po drevesih in uničeval ta tako okusen primorski sadež.

Njive so Oslavci obdelali in so posadili kar potrebujejo predvsem za domačo rabo; nekaj krompirja, pa pšenice in koruze. S krompirjem pravijo, da je križ, saj je dela toliko in seme tako drago, da se ga ne izplača niti saditi. Lansko leto je šel tudi slabo v prodajo in je bila prodajna cena za ves trud in stroške, ki jih je imel kmet pri njegovi gojitvi, odločna prenizka. Tudi Oslavci, kakor Standrežci, se bodo verjetno preusmerili in pričeli gojiti zelenjavo, ki je donosnejša, pa čeprav je delo na briških holmčih in v dolinicah težavnejše, kakor na ravnih štandreških in sovodenjskih poljih.

Oslavske gospodinje so znane kot pridne gospodinje, trudijo se doma, v hlevu, s kokošerejo in pomagajo na polju. Poleg tega pa vozijo tudi na goriški trg sadje, ki je zelo cenjeno. Pot v Gorico ni kratka, še posebno pa je naporen povratek, saj je treba kolo (in teh je največ) skoraj vedno vleči v hrib. Vse drugače je bilo, ko je pred letom dni še vozil mestni avtobus, pa so ga nenadoma ukinili. Nobena prošnja, niti zbrani podpisi prizadetih niso nič pomagali! Slišijo se glasovi, da misli ATA zopet vzpostaviti zvezo med mestom in Oslavjem. Če bi to storil, bi prav gotovo ne bil oškodovan, saj je bilo na njegovih avtobusih vedno polno ljudi; med tednom je vozil pridne oslavske gospodinje, ob praznikih pa meščane in izletnike. Sedanja Ribijeva zveza ni najbolj prikladna poleg tega pa zelo draga in za prevoz košev, v katerih se nosi blago na trg, so ti avtobusi premajhni. Vsekakor bi bilo prav, da se občina potrudi za predmestje, ki je med vsemi tudi meščanom najbolj priljubljeno, saj jim daje po napornih delovnih dneh, tisto prijetno in mirno zatočišče, kakršnih poznamo le malo.

PROSEK

Javnost je že bila obveščena, da je naš pevski zbor pod vodstvom pevovodje - glasbenika Milana Pertota gostoval v Mariboru in žel veliko priznanje ter navdušil občinstvo. Tudi naši pevci so bili navdušeni in so s Štajerske, zlasti z zelenega Pohorja odnesli najboljše vtise, ki jim bodo ostali v trajnem spominu. Mi pa smo na svoje pevce ponosni in želimo, da bi bilo takih gostovanj še več. Tovariš Pertot nas bo kmalu zapustil, ker mu zdravje ne dopušča tega napora. Nanj so se pevci tako navezali, da ga bodo težko pogrešali. Vemo, da se tudi on, ki se je vsa povojna leta z vso ljubeznijo posvečal kulturno - prosvetnemu (glasbenemu) delovanju na svojih rodnih tleh, težko loči od nas. Le njegova navezanost na to zemljo in ljubezen do glasbe sta bili ona gonilna sila, ki mu je narekovala čvrsto dejavnost v ne baš lahkem poklicu niti v lahkih okoliščinah.

Naše Gospodarsko društvo je 2. t. m. na svojem občnem zboru podalo obračun svojega delovanja za preteklo leto. Poročilo nas je zadovoljilo in pokazalo, kaj se da z dobro upravo doseči. Za predsednika je bil izvoljen M. Milič, v odbor sta prišla dva nova člana. Želimo, da bi bili v novem upravnem letu še večji uspehi. Na občnem zboru je bilo sklenjeno, da bo društvo enkrat poleti priredilo razstavo domačih vin na prostem. Vsakdo bo točil svoj lastni pridelek.

Nedvomno se društvo zaveda, da spada med njegove naloge pospeševanje kmetijstva. Zaradi tega bi bilo dobro, če bi namenilo primerna sredstva v prosvetne namene (za predavanja in kakšno prireditev itd.), za kmetijske poskuse s to ali ono kulturo in z umetnimi gnojili itd.

Naš vinski pridelek ne gre preveč v promet, in to predvsem zaradi konkurence furlanskih vin, ki so zaradi manjših produkcijskih stroškov (ravnina, večji strnjeni vinogradi, mehanizirano obdelovanje itd.) cenejša od naših. Poslužiti se bo treba osmic, ki bodo s kvalitetnimi vini kmalu spraznile kleti.

Mehanizacija v kmetijstvu pri nas bolj počasi napreduje in tako še vedno vidimo take prizore, kot nam ga kaže naša slika, ki je bila te dni posneta v Bazovici. Sicer je res tudi to, da se mehanizacija ne more tako razvijati, kot se na primer v bližnji Furlaniji, ker pri nas nimamo velikih kmečkih posesti niti primerne zemlje. Posledice pa čutijo kmetovalci, ki se morajo trdo boriti proti konkurenčnim cenam njihovih mehaniziranih tovarišev. Kljub temu pa se tudi na našem področju pojavlja vedno več strojev, malih sicer, ki pa so edini primerni za našo zemljo. Upati je, da jih bo vedno več

KRIŽANKA

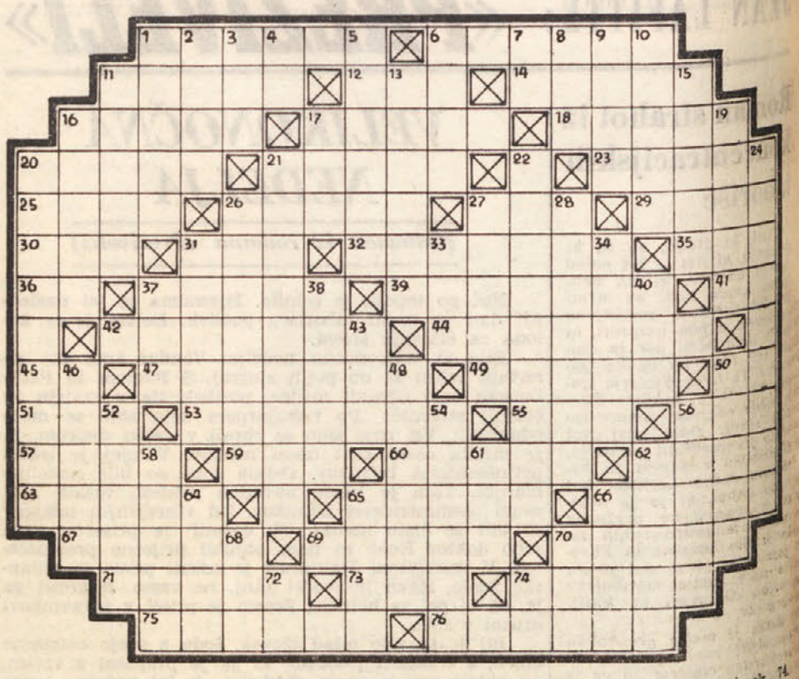

BESEDE POMENIJO:

VODORAVNO: 1. angleški pisatelj («Oliwer Twist»), 6. strešni delavec, 11. čriček, 12. kratica za jugoslovansko politično stranko (po prejšnjem nazivu), 14. denarna enota evropske države, 16. živalca, ki jo dolžijo, da je velik ropar in da rada pije jajca, 17. preprosta posoda za pitje, 18. češki pisatelj (RUR, Krakatit), 20. udomačen ptič, 21. uporabljajo igralci tenisa, 23. kemična prvina (plin), 25. muslimanski duhovnik, 26. pristanišče ob Črnem morju, 27. glasbeni izraz, 29. diplomatsko pismo, 30. tatarski poglavar, 31. tako so nekdaj rekli močniku, 32. vrsta železove rude, 35. z voljo, pripravljen, 36. del kolesa, 37. ne dolg, ne visok, ampak..., 39. naluknjan, 41. znak za natrij, 42. vrsta železove rude, 44. hranjen, krepilen, 45. medmet, 47. metalurg, 49. kopljem, vrtam, 50. dv a enaka predloga, 51. stoletje, 53. ki ga ni mogoče prebrati, 55. industrijska rastlina, 56. tuja predpona, ki označuje, da se nekdo za nekaj zavzema, 57. angleško vseučiliško mesto, 59. poceni, 60. neke barve, 62. mehanično vajenje, urjenje, 63. človek, ki prezira družbene konvencije, 65. del pohištva, 66. propadajoči, pokvarjeni, 67. kurz; pol, 69. pasji hrup, 70. preklinjana, 71. ropot z nogami, cepetanje, 73. svojilni zaimek, 74. danes zvečer, 75. upanje, pričakovanje, 76. ostri živalski zobje.

NAVPIČNO: 1. voham, 2. mestece ob francosko-španski meji, 3. vzročni veznik, 4. številnik, 5. stiskač, 6. oziralni prislov, 7. predlog, 8. del Ljubljane, 9. prav tak, 10. raztrganec, umazanec, postopač, 11. moško ime, 13. žarek, trak, 15. področje, 16. francoski pisatelj, 17. kakor, ko, 19. lepljen, zamazan, 20. dlakocepec, malenkosten človek, 21. kratek, jedrnat, 22. priznavalen, ugotavljajoč resničnost, 24. časovni prislov, 26. igličasto drevo, 27. živi v Mavretaniji, 28 prebivalec večjega kraja ob progi Ljubljana-Maribor, 31. moško ime, 33. vprašalnica, 34. kopen, 37. čeden, ličen, brhek, 38. zdravilo proti malariji, 40. brez glasu, 43. izmikavt, 46. pripadnik starodavnega naroda v Mali Aziji, 48. najzahodnejša slovenska pokrajina, 50. deli ženskih oblek, 52. kraj, prenehanje, 54. nespreten, ki ne obvlada, 56. dospeti, 58. neveljaven, brez vrednosti, 61. zavestno izgovorjena neresnica, 62. časovne enote, 64. del oblačila, 65. žensko ime, 66. sluz, madež blato, 68. hrana, živilo, 70. ptičji glas, 72. kazalni zaimek, 74. avtomobilski znak za Dansko.

RESITEV KRIZANKE IZ PREJSNJE STEVILKE

VODORAVNO: *1. Velikovec, 9 ponovitev, 17. Erato, 18. emanirati, 20. Ala, 21. ločila, 23. Irokezi, 24. zlit, 25 el, 26. opilim, 28. šopiriti, 30. nonim, 32. Niger, 34. meter, 35. T(one) K(ralj) 36. viteza, 37. OK, 38. ledena, 39. ramedan, 41. kol, 43. leniv, 44. damič, 46. celovit, 47. ni, 48. kunec, 50. teden, 2. 54 oranice, 56. Knin, 58. eks, 61. ve, 62. jeni 64. kcija, 66. snop, 67. njuhač, 70 ZK, 72. cle, 73. kriv 74. jera, 75. Imola, 78. zameta, 80. ata, 81. Stalingrad, 84 pete, 85. kinofikacija, 86. ilovnjak, 2. Erotika, 3. lačen, 4. iti, 5. kolonizacija, 6. ne, 7. Emil, 8. carinik, 9. pik, 10. orešek, 11. Nazor, 12. otip, 13. ri, 14. talitev, 15. eliten, 16. vatirati, 19. nomi, 22. opitan, 24 zrediti, 27. imeniten, 29. meniki, 31. ovaden, 33. gole, nica, 38. levica, 40. mana, 42. ocene, 43. lov, 45. če, 47. nakovati, 49. urejati, 51. DK, 53. cenitev, 55. ceniti, 57. Nil, 60. spinet, 63. Izola, 65. jeza, 68. srepo, 69. uran, 71. kiic, 73. km, 76. mak, 77. ana, 79. Adi, 81. S(tele) F(rance), 83. G(oethe) J(ohann), 85. Ra-*

(Nadaljevanje sledi)

Vreme včeraj: najvišja dnevna temperatura 14,7, najnižja 9,9, ob 19. uri 11,8 stopinje. Zračni tlak 1008,1 stanoviten, veter 30 km, sunki do 49 km, severovzhodnik. Vlage 56 odst., nebo oblačno, morje razgibano, temp. morja 10,3 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, nedelja, 17. aprila
Velika noč
Sonce vzide ob 5.17 in zatone ob 18.53. Dolžina dneva 13.36. Luna vzide ob 0.09 in zatone ob 9.54.
Jutri, ponedeljek, 18. aprila
Vel. poned., Konrad

Resolucija 23 mater dolinskemu županstvu

Matere iz Mačkovelj in Prebenega zahtevajo otvoritev otroškega vrtca

Dolinska občina je o tem že mnogo razpravljala in pripravila prostore - Nerazumljivo zadržanje oblasti

Dolgoletna borba, ki jo vodijo matere iz Prebenega in Mačkovelj za otvoritev otroškega vrtca, še vedno traja. Tudi te dni je 23 mater, ki imajo nedorasle otroke, poslalo dolinskemu županstvu novo resolucijo, v kateri spet zahtevajo otvoritev otroškega vrtca. Resolucija pravi:

Podpisane matere iz Mačkovelj in Prebenega ponovno prosimo da se končno tudi pri nas odpre vrtec za naše veliko število otrok. Ponovno poudarjamo, da so tudi naši otroci potrebni predšolske vzgoje in znova pripominjamo, da ne zaostajamo z dolžnostmi, ki so enake kot drugih občanov. Zato se ne bomo nikdar zadovoljili le z obljubami tolažili, želimo le uresničitev naše upravičene zahteve odprtja vrtca.

Sledijo podpisi staršev (23 mater).

Dolinsko županstvo je resolucijo poslalo vladnemu generalnemu komisarju, šolskim oblastem in upravi otroških vrtcev, in sicer s spremnim pismom, v katerem se pripoveda o otvoritev vrtca v Mačkovljah, zlasti še, ker so že na razpolago primerni prostori. S tem je bil napravljen zadnji korak za uresničitev dolgoletne želje številnih mater, ki jim je onemogočeno, da bi lahko pošiljale — kot matere v drugih vaseh — svoje otroke v otroški vrtec.

Borba za otvoritev otroškega vrtca v Mačkovljah se je začela že pred dobrimi petimi leti, približno ob istem času, ko so vrtec zahtevali tudi v Ricmanjih. Medtem so ricmanjske matere — potem po dolgotrajnih zapletljajih, ki so imeli svoj odmev celo pred sodiščem — uspele, pa matere iz Prebenega in Mačkovelj še sedaj naslavljajo pisma in še sedaj naslavljajo delegacije oblastem, da bi njihovi prošnji ugodili. O zadevi je bilo že toliko govora, da ne gre ponavljati že znanih reči. Omenimo naj le, da so delegacije prizadetih matere že večkrat intervenirale pri raznih oblasteh, da bi njihovo prošnjo večkrat podprl občinski svet in da je o tem nemalokrat razpravljal tudi sklepal občinski odbor.

Za naj je posebej poudaril, da je občinski svet na svojih sej pred dvema leti sklenil ustanoviti obe otroški vrtec, in sicer sredstvi iz rednega občinskega proračuna. Toda predstavnik je tudi ta sklep zavrnila, tako da občinska uprava ne more ničesar storiti, ker ima pač vezane roke. Tudi občinska uprava bi lahko storila, je bilo to, da je obvezala, da bo ureditve prostore, v katerih bi lahko otroški vrtec. Ti bi bili v prostorni šole v Mačkovljah, ki se dala z malenkostnimi stroški preurediti tako, da bi lahko v njej bil otroški vrtec.

Z naše strani ne moremo kaj, da ne bi še enkrat ostro obsodili nerazumljivo zadržanje oblasti, ki ne morejo ali nočejo razumeti potreb mater iz Prebenega in Mačkovelj ter nuditi njihovim otrokom potrebno predšolsko vzgojo. V tej zvezi ugotavljamo, da je postopek v odnosu do italijanskih vrtcev in šol na našem področju povsem drugačen, tako da lahko upravičeno govorimo o diskriminaciji na račun slovenskega življa.

Želeli bi, da bi se vprašanje otroškega vrtca za Mačkovlje in Prebeneg čimprej rešilo in spravilo z dnevnega reda kajti le na ta način bodo vaščani spet dobili zaupanje v pravico. Mislimo, da matere ne zahtevajo nekaj takega, kar bi jih spravilo v odnosu do drugih v nekak privilegiran položaj, temveč zahtevajo samo to, kar otroci drugih mater uživajo že več let. Zato še enkrat priporočamo pristojnim oblastem, da vprašanje otvoritve novega vrtca ugodno in čimprej rešijo.

—«»—

Razdelitev volila Giovannija Scaramangà

Tržaški župan dr. Franzil je razdelil 3 milijone lir volila umrlega Giovannija Scaramangà di Altomonte, namenjene za dobrodelne namene, takole: najprej je dodelil 2 milijona Občinski podporni ustanovi, nato pa je odredil, da se razdeli preostali milijon lir med: Ustanovo za zaščito mladoletnih, Tržaško človekoljubno zvezo «La Previdenza», Družbo sv. Vincenca de Paoli, Zavod slepih «Rittmeyer», podporno ustanovo «Educandato Gesù Bambino», Italijansko ligo za pobijanje raka, Sirotišnico sv. Jožefa, Italijanski rdeči križ, ter otroško bolnišnico «Burlo Garofolo».

Priziv obsojenih na procesu proti tihotapski skupini

Prizivna razprava se bo pričela verjetno že čez nekaj mesecev - Pretvarjanje glob v zaporno kazen

Skoraj vsi obsojenci iz velikega procesa proti tihotapski skupini, ki se je ukvarjala s tihotapljenjem sladkorja, perzijskih preprog, krogljičnih ležajev itd. in, ki jo je vodil glavni obtoženec Filippo Stella, je vložila v treh dneh, ki jih predvideva zakon, priziv na sodišče druge stopnje.

Z izjemo tistih članov skupine, ki so bili že v priporu za časa preiskave in obravnave, uživajo vsi ostali obsojenci prostost, ki bo trajala, vse dokler bo razsodba postala pravomočna: ali razsodba kazenskega sodišča prve stopnje, v slučaju, da niso vložili priziva, ali pa, po eventualni obsodbi prizivnega sodišča, v kolikor bi seveda zainteresirane osebe ne vložile priziva na kasacijsko sodišče.

Kdaj bo začela obravnava na prizivnem sodišču? Izgleda, da že čez nekaj mesecev, kot trde v dobro obveščenih sodnijskih krogih.

Kot je znano, je kazensko sodišče obsodilo 32 obtožencev tudi na visoke denarne kazni. Najvišjo denarno kazen so odmerili glavnemu obtožencu Stelli, medtem ko je najnižja zadela Gabriela Riccija. Prvi je bil obsojen na približno 30 milijonov in pol lir globe, drugi pa na 344.000 lir.

Postavlja se tudi zanimivo vprašanje, kako bo sodna oblast postopala proti mnogim obsojencem na 20, 25 ali 30 dni zapora, ki jih pa bremenijo težke denarne kazni. Kazenski zakonik predvideva v 135. členu, da se v slučaju potrebe denarne kazni spremenijo v zaporne, na osnovi te enačbe: 400 lir za en dan zapora. Člen 136 pa predvideva, da se v slučaju, da obsojenec ne more plačati denarne kazni, to kazen spremeni v zaporno do največ treh let zapora za globe in dveh let za takozvane «ammende». Preprost račun pove, da tri leta zaporne kazni odgovarjajo 438.000 liram globe. Zelo redki pa so tisti obsojenci, pri katerih bi bile denarne kazni nižje od tega zneska. Zato se lahko predvideva, da bodo mnogi izmed njih morali prej ali slej odsedeti zaporne kazni ali denarne kazni spremenjene v zaporne, pa čeprav bi finančni urad pri sodišču zasegel vso njihove premoženje. To seveda v primeru, da ne bi med tem časom prišlo do kake nove amnestije.

—«»—

Motor ga je podrl

S taksijem so včeraj dopoldne pripeljali v bolnišnico, kjer so ga sprejeli na ortopedski oddelek, 69-letnega Giuseppeja Biscaneza iz Ulice Scoglio 67, ki se bo moral zdraviti od 10 do 40 dni. Povedal je, da je predvčerajšnjim dopoldne prečkal Ulico Ruggero Manna na vogalu z Ulico Commerciale, ko sta tam trčila dva motorja; od katerih je eden zletel proti njemu in ga podrl. Mislil je, da ne bo hudega in da se je le nekoliko pobil po nogi. Zaradi tega se ni zanimal, kdo je lastnik motorja in je odšel domov. Tudi prometne policije ni bilo, odpeljala vsak po svoji poti. Bolečine v nogi so bile vedno hujše, zaradi česar je Biscanez poklical taksi in se odpeljal v bolnišnico.

—«»—

Prekop grobov

Zupanstvo sporoča, da bodo v kratkem pripravili za nove pokope del polja XI (kripte in navadni grobovi) občinskega pokopališča pri Sv. Ani, kjer so grobovi od št. 3601 do 3744 in kjer počivajo posmrtni ostanki umrlih med 2. in 23. januarjem 1951.

Vse osebe, ki bi hotele ohraniti posmrtne ostanke in jih pokopati drugod, se lahko obrnejo na odsek pokopališč upravnega pododdelka XII. oddelka javnih del v U. Teatro št. 5/II, soba 36 ali na pokopališkega paznika od 23. maja do 18. junija. Po tem roku bodo preneseni posmrtne ostanke v skupno grobnico, medtem ko bodo nagrobni okras skupno z napisnimi ploščicami in vazami za rože postal last občine.

Dodatek k dnevnemu redu občinskega sveta

Važne resolucije o maščobah pomorstvu in posebnih upravah

Na dnevnem redu je tudi veliko število upravnih sklepov

Dnevnemu redu sej tržaškega občinskega sveta so dodali 115 točk, ki vsebujejo interpelacije in resolucije nekaterih svetovalcev in upravne sklepe, o katerih bodo razpravljali javno, in 15 točk, o katerih bodo razpravljali tajno.

Dve važni interpelaciji je vložil svetovalec Pincherle in se tičeta predpisov o uporabi maščob pri peki kruha ter proučitve pretekle dejavnosti «posebnih uprav». Za peko kruha je namreč nameraval občinski svet izjemno dovoliti tudi uporabo maščobnih emulzij, s čimer bi nastale možnosti potvarjanj. Spomnimo se le na dva «obrata» za izdelovanje maščob pri Dolini in v Ulici Caprin! Za peko kruha je namreč dovoljena uporaba masla, masti in olja. Z uvedbo njihovih emulzij pa bi postala analiza kruha mnogo bolj težavna. Proti emulzijam se je dr. Pincherle uprl tudi v občinski zdravstveni komisiji.

Tudi vprašanje obračunov «posebnih uprav» je važno in pereče. Javnosti niso še nikoli seznanili z njimi in le pred leti se je po izjavah bivšega župana Bartolija zvedelo, da so imele te uprave (to je v glavnem občinske menze) prihranjenih okrog 200 milijonov lir od dobička. Bartoli je dejal, da bi lahko s tem denarjem prenovili gledališče «Rossetti». Kasneje pa je prefekturni komisar na občini ta denar uporabil z utemeljitvijo, da je občina «posodila» posebnim upravam svoje uslužbence ter da je šlo pravzaprav le za denar, ki je ostal, ker posebne uprave niso plačevale teh uslužbencev, ki so delali zanje, medtem ko je morala nositi izdatke za njihove plače občina. Naj bo že kakor koli, tudi v tem vprašanju je treba natočiti čistega vina. Toda odbornik za finance ni hotel nikoli izročiti članom občinske komisije, ki se s tem vprašanjem ukvarjajo, raznih računov in obračunov posebnih uprav, da bi jih lahko mirno proučili doma. Od tod tudi Pincherlejeva interpelacija.

Važna je tudi resolucija odvetnika Senigaglie o vprašanju naprav za odvzem ogljikovega oksida gorilnemu plinu, s čimer ne bi bil več tako strupen in nevaren. O tem je že poročal v občinskem svetu odbornik za občinska podjetja inž. Visintin.

Dr. Teiner pa je predložil resolucijo, v kateri zahteva sklicanje vsedržavnega zasedanja pristaniščnikov, ki so zainteresirana na gradnji ladij za plovne družbe, ki jih podpira država (PIN). Teiner je med drugim že večkrat poudaril zanemarjeno stanje italijanskih pomorskih zvez na Jadranu in zahteval zlasti gradnjo novih ladij za proge družbe «Istria-Trieste».

Važna je tudi točka dnevnega reda, ki se tiče sklepa o stanovanjih INA-Casa pri Sv. Ivanu za uslužbence občine in Acegata v skupnem znesku 179 milijonov lir. Točka 176 vsebuje sklep o izdatku 2 milijonov lir za vzdrževalna dela v slovenski osnovni šoli v Ulici sv. Frančiška. Drug sklep se tiče izdatka 10 milijonov lir za vzdrževalna dela cest in pločnikov v Barkovljah, Rojanu, na Škorklji, Verdelci, Kjadinu ter pri Sv. M.M. Spodnji in Zgornji. Nadalje je na dnevnem redu sklep o izmenjavi nepremičnin med občino in državo v vrednosti 221 milijonov 180.000 lir. Občinski svet bo izrekel tudi svoje mnenje o dovoljenju za gradnjo dveh nebotičnikov v Rojanu, Ulica Moreri št. 7 gradbenega podjetja Ban. Drug sklep se tiče gradnje 132 kript in 1920 grobov na 13. polju pokopališča za 26.524.000 lir. Sedem sklepov se nanaša na plačilo vzdrževalnin v bolnišnicah v skupnem znesku 22.480.000 lir. Kar 52 sklepov se nanaša na namestitev novih svetilk ali izboljšanje cestne razsvetljave. Med temi je tudi sklep o izboljšanju razsvetljave v Križu za 2.770.000 lir in namestitvi novih žic in svetilk v Trebčah za 179.600 lir. Drugi sklep se tiče 36.645.000 lir izdatka za nakup delovnih oblek za občinske uslužbence.

—«»—

Priprave za razstavo cvetja

Na pomorski postaji se zdaj na vso paro pripravljajo za mednarodno razstavo cvetja. Največ dela imajo za preureditev prostorov, prihajajo tudi že prve pošiljke okrasnih rastlin in cvetočih rastlin, ki jih funkcionarji carine ter predstavniki fitopatološke postaje skrbno pregledujejo, da bi preprečili morebitno razširitev bolezni na rastline, kar pa je skoraj izključeno, ker vsak pošiljatelj poskrbi že za pregled pred pošiljko.

Dospeli so že prvi rododendri iz Nemčije, te dni pa pričakujejo pošiljke iz Anglije, Španije in Romunije. Precej dela bodo imeli, ko bo dospela pošiljka narganega cvetja iz Brazilije in ZDA. Za posebno novost in presenečenje bo poskrbela Brazilija, ki bo poleg raznega cvetja in rastlin razstavila tudi serijo črnobelih in barvnih fotografij o vrtovih in parkih, ki jih je uredil znani arhitekt Roberto Bunle Marx. Pobudo za to je dala gospa Marguerita Guedes Nogueira, generalni konzul Brazilije v Trstu.

—«»—

DZ-CGIL o seznamih za dodelitev stanovanj INA-Casa

Tajništvo Nove delavske zbornice CGIL opozarja, da so bili objavljeni seznami o nakazilih stanovanj v INA-Casa. Interesenti se lahko proti sklepom komisije pritožijo v roku 15 dni po objavi in to lahko narede pismeno na navadnem papirju. Pritožbo naj naslovijo na pokrajinsko komisijo za dodeljevanje stanovanj, ki je pri uradu za delo Ul. Teatro Romano 24-III.

Tajništvo Nove delavske zbornice CGIL je ustanovilo posebno posvetovalno službo, da bi lahko nudilo vsem interesentom potrebna pojasnila. Informacije in obrazložitve lahko dobe interesenti vsak delavnik od 18. do 20. ure od 19. do 23. aprila na sedežu v Ul. Pondares 8-I, soba št. 3.

—«»—

Prijeli so tatu

Pred nekaj dnevi so neznanci ponoči razbili izložbeno okno trgovine «S. Giusto» na Korzu Garibaldi in ukradli 10 moških srajc. Agenti letečega oddelka so takoj začeli preiskavo. Med drugimi so zaslišali nekega gostilničarja iz Ul. Industria, ki je kupil tri srajce iste znamke, kot so bile tiste, ki so jih neznanci ukradli v omenjeni trgovini. Gostilničarju je srajce izročil Giordano Schulz za jamstvo posojila 5.000 lir. Agenti letečega oddelka so seveda nato zaslišali tudi Schulza, ki je med drugim dejal, da je videl tisti večer razbite šipe trgovine na Korzu Garibaldi, nato pa svojega brata in njegovega prijatelja, ki sta si delila srajce. Njegov brat Sergio je dobil tri srajce, 6 pa njegov prijatelj Ermenegildo Tiberio. Zadnjo srajco je dobil Schulz na «japonsko moro». Tiberio je nato izročil tri srajce Giordanu, da bi jih prodal. Tako je pravil agentom letečega oddelka Giordano Schulz. Nato so agenti obiskali Sergia Schulza in mu doma zaplenili tri srajce ter srajco, ki jo je imel na sebi. Pri zasliševanju je zanikal, kar je prej povedal njegov brat; dejal je, da je srajce kupil od nekega neznanca za 8.000 lir.

Prišel je na vrsto tudi Tiberio, ki je dejal, da je kupil 2 srajci od Sergia za 2.000 lir.

Agenti letečega oddelka, ki so že navajeni takih stvari, so imeli gluha ušesa za razna opravičila in so prijavili Sergia Schulza zaradi tatvine, Giordana, Ermenegilda Tiberia in gostilničarja pa zaradi nakupa ukradenega blaga.

—«»—

Kovček so mu ukradli

Predvčerajšnjim je 41-letni Augusto Tienghi iz Trevisa, ki je bil v Trstu zaradi svojih opravkov, prijavil policiji, da so mu neznanci ukradli iz avtomobila, ki ga je parkiral v Ulici del Toro, kovček, v katerem je imel nekaj menic in osebnega perila v skupni vrednosti 20.000 lir.

—«»—

Skočila je s 4. nadstropja

Ob 17.15 je skočila iz stanovanja v Ul. D'Annunzio 14 Silvia Marchi stara 52 let. V bolnišnici ji niso mogli nič več pomagati, ker se je zelo hudo poškodovala in je nekaj časa za tem izdihnila. Priletna žena je bilo živčno bolna, živela je sama in je že preje poskusila samomor. Takrat so jo rešili, tokrat pa ni bilo več pomoči.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 16. aprila 1960 se je v Trstu rodilo 7 otrok, umrlo je 15 oseb, poroke pa so bile 3.

Poročili so se: prodajalec Olivo Chert in gospodinja Angela Braini, pom. kapetan Francesco Hlavaty in gospodinja Maria Maiua, delavec Rodney Charles Lockman in gospodinja Ondina Fanebianco.

Umrli so: 33-letna Marta Tretiach, 71-letni Ulderico Scrilli, 66-letni Nando Corsi, 57-letni Antonio Petito, 47-letni Pasquino Rigoni, 84-letna Antonia D'Agostini por. Zomer, 86-letna Anna Baldini, 65-letna Angela Manas por. Ladovaz, 56-letna Anna Baldassi por. Demenia, 84-letna Maria Tonini vd. Bensi, 68-letni Umberto Sterniska, 68-letni Primo Lancia, 52-letni Albino Gherdol, 63-letni Giuseppe Godina, 59-letni Giuseppe Novel.

OKOLICI

Mizar Dario Battini in gospodinja Adriana Novi, mesar Claudio Battistella in gospodinja Maria Tisiotto, mehanik Filippo Pezza in gospodinja Daniela Rasoni, strugar Carlo Baiez in knjigovezka Veronica Palumbo, uradnik Tullio Pacherini in uradnica Elisa Gortan, uradnik Primo Verban in uradnica Nerina Spinelli, finančni podčastnik Mauro Agostini in gospodinja Maria Veggetti, uradnik Francesco Rotondaro in bolničarka Leonilde Regonaschi, električar Luciano Cossutta in uradnica Aurelia Zorzetti, predelavec Remigio Laganis in baristka Paola Abbascià, mizar Silvano Giovannini in knjigovezka Maria Colli, mizar Daniele Maizen in likalka Viviana Visintin, delavec Flavio Miceu in frizerka Luciana Taučer, prodajalec Sergio Dordei in gospodinja Renata Bevilacqua, varilec Sergio Sbissich in šivilja Nidia Bon, uradnik Luciano Lorcet in uradnica Loredana Bressanin, pomorščak Giorgio Poropat in prodajalka Rosalia German, delavec Nevio Nabergoj in frizerka Nives Boschi železničar Giovanni Depaulis in prodajalka Maria Grazia Devetta, uradnik Umberto Ferraro in gospodinja Annamaria Tagliaferro, uradnik Fabio Todeschini in gospodinja Mirella Derschitz, kovač Antonio Zacchigna in gospodinja Maria Radin, sladoledar Luciano Perin in gospodinja Laura Srebout, geometer Nicola Pansa in doktorica filozofije Dora Rupini, uradnik Fausto Massa in študentka Dora Martinoli, trgovec Antonio Mariotti in bolničarka Mirella Bacchelli, prodajalec Mario Riosa in uradnica Laura Collini, mehanik Antonio Cociancich in čistilka Gisella Marcuzzi, pom. častnik Luciano Cepach in gospodinja Liliana Sturnega, uradnik Livio Mreule in učiteljica Miranda Tiberio, fotograf Lucio Dambrosi in gospodinja Annamaria Bosser, industrijec Silvio Lucev in gospodinja Vera Pedretti, industr. izvedenec Alberto Accili in učiteljica Gisella Lombardi, delavec Guido Puzzer in delavka Danila Roiez, železničar Felice Cecchini in gospodinja Greta Sumi, uradnik Giovanni Cucchiani in učiteljica Anita Avanzo, uradnik Delio Tamaro in uradnica Maria Giraldi, industr. izvedenec Ervino Rizzi in uradnica Silvana Cren, Leopoldo Lionetti in Mafalda Bertoncelli, zastopnik Umberto Sabatini in gospodinja Luciana Vatta, zastopnik Mario Caris in gospodinja Maria Grazia D'Agosto, urar Adriano Zucca in baristka Giuliana Pobega, šofer Armando Pucci in gospodinja Maria Gumina.

—«»—

Lekarne odprte v nedeljo

All'Alabarda, Istrska ulica 7; Barbo-Carniel, Trg Garibaldi 5a; Croce Azzurra, Ul. Commerciale 26; de Leitenburg, Trg S. Giovanni 5; Al Galeno, Ul. sv. Cilina (Sv. Ivan); Mizzan, Trg Venezia 2; Vielmetti, Borzni trg 12.

—«»—

Lekarne odprte v ponedeljek

Biasoletto, Ul. Roma 16; Davanzo, Ul. Bernini 4, Godina Enea, Ul. Ginnastica 6; Al Lloyd, Ul. Orologio 6; Alla Madonna del Mare, Largo Piave 2; Millo, Ul. Buonarroti 11; Sponza, Ul. Montorsino 9 (Rojan).

—«»—

LOTERIJA

Bari	48	42	64	17	47
Cagliari	17	65	14	84	3
Florenca	32	28	34	41	35
Genova	87	26	17	76	46
Milan	53	8	6	50	4
Neapelj	48	70	47	82	69
Palermo	31	87	16	80	89
Rim	62	17	78	55	65
Turin	48	4	11	46	14
Benetke	62	43	50	90	8

—«»—

ENALOTTO

X 1 X 2 X X 2 X 2 2 1

Zborno sodišče (Tribunal) v Trstu je proglasilo z razsodbo 22.-30.3.1960 št. C 228/59 za mrtvega ZOBEC STANISLAVA, rojenega v Borštu (Trst) 4. 5. 1911, opolnoči 31. 12. 1939.

Dr. Josip Agneletto
odvetnik

GLEDALIŠČA

Slovensko gledališče v Trstu

bo na splošno željo občinstva ponovilo

danes 17. t. m. ob 15.30 v prosvetni dvorani «A. Sirk» v Križu,

jutri 18. t. m. ob 16.30 v prosvetni dvorani na Opčinah

FRANCES GOODRICH in ALBERT HACKETT

DNEVNIK ANE FRANK

Zaradi dolžine predstave opozarjamo občinstvo na točen začetek.

TEATRO NUOVO

Danes ob 17. uri: «Kocke in puška».

Danes ob 21. uri: «Sedmi pečat». Film Ingmara Bergmana (predstava za CUC).

PROSVETNO DRUŠTVO PROSEK-KONTOVEL

priredi na VELIKONOČNI PONEDELJEK — 18. aprila ob 16.30 v dvorani na **Kontovelu** veseloigro v treh dejanjih

Frana Lipaha

«Glavni dobitek»

Nastopa domača mladina

Vljudno vabljeni!

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA V TRSTU

V soboto 23. t. m. ob 21. uri na **Opčinah**,

v nedeljo 24. t. m. ob 17. uri v **Križu**

bo gostovala dramska skupina DPD iz Izole z veseloigro:

«BABILONSKI STOLP»

Vstopnice bodo v prodaji dve uri pred začetkom predstav pri blagajni dvorane.

LJUDSKA PROSVETA

Odbor prosvetnega društva v Skednju javlja, da zopet posluje knjižnica, in sicer v torkih in petkih od 20. do 21.30.

—«»—

OBVESTILO

Partizanska zveza Tržaškega ozemlja s sedežem v Ul. Montecchi 6/III, obvešča svoje člane in simpatizerje, da je določila naslednji delovni urnik: ponedeljek, sreda in petek od 17 do 19 ure.

—«»—

IZJAVA

Izršni odbor kluba, ki združuje akademike različnih svetovnih nazorov in političnih prepričanj, se zaveda, da v imenu celotnega SAK Jadran ne moremo podpreti ob volitvah na univerzi nobene liste. Zato priporočamo vsem slovenskim akademikom, članom in nečlanom, da se brez izjeme udeležijo volitev in volijo med slovenskimi kandidati tiste, ki so se že doslej izkazali, ali pa s svojo resnostjo nudijo zadostno jamstvo za bodočnost.

Izvršni odbor
Slovenskega akademskega kluba Jadran

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 17. t. m. ob 16. uri Metro barvni cinemascope film:

GIGI

Igrajo: LESLIE CARON, MAURICE CHEVALIER in LOUIS JORDAN

V ponedeljek 18. t. m. ob 16. uri Metro cinemascope barvni film:

PONOSNI UPORNIK

Igrajo: ALAN LADD in OLIVIA DE HAVILLAND

PRISPEVAJTE ZA DIJASKO MATICO!

KINO

Fenice 14.30 «Il bell'Antonio», Marcello Mastroianni in Claudia Cardinale.
Excelsior 14.30 «Bele sence», technirama, technicolor, Anthony Quinn in Yoko Tani. Prepovedano mladoletnim.
Filodrammatico 14.30 «C'era una volta un piccolo naviglio», J. Lewis.
Grattacielo 14.00 «Lepa nevesta», Ava Gardner, Dirk Bogarde in Vittorio De Sica. Prepovedano mladoletnim.
Supercinema 14.00 «Dogodivščine Pippa, Pluta in Paperina».
Arcobaleno 14.00 «Morski velikani», Gary Cooper, Charlton Heston. Oskarjeva nagrada 1960.
Aurora 16.00 «C'era una volta un piccolo naviglio», J. Lewis.
Alabarda 14.30 «Il mattatore», cinemascope, Vittorio Gassmann, D. Gray in A. M. Ferrero.
Capitol 14.00 «Jovanka in druge», Van Heflyn, Silvana Mangano. Prepovedano mladoletnim.
Cristallo 14.30 «Olympia», technicolor, Sofia Loren, John Gavin in Maurice Chevalier.
Garibaldi 15.00 «Dva obraza generala Sence», Jack Hawkins in Gia Scala.
Impero 15.00 «Lep a nezvest», Gregory Peck in D. Kerr.
Italia 14.30 «Il mattatore», cinemascope, V. Gassmann, D. Gray in A. M. Ferrero.
Massimo 14.00 «Orleanski meč», cinemascope in technicolor. J. Marais in Sabina Selman. prvič v Trstu.
Moderno 14.00 «Trnulčica», Zadnji dan.
Vittorio Veneto 14.30 «Vsa dekleta tako delajo», technicolor, David Niven in Shirley Mac Laine.
Astra 15.00 «Nekomu ugaja vroče», Marilyn Monroe.
Ideale 14.30 «Morski orli», Gary Cooper.
Marconi 14.30 «Izdajalci iz Wyominga», technicolor, Phil Carey, Marta Hyer.
San Marco 15.00 (filobus št. 1) «Kratke ljubezni v Palma Majorci», A. Sordi D. Gray, B. Lee, A. Cifariello in G. Cervi.
Savona 14.30 «Filadelfijske tajnosti», Paul Newman, Barbara Rush.
Odeon 14.00 «Mladi mornarji», Lilla Rocco, Memmo Carotenuto.

IZLETI

IZLET SPDT V BRDA

Izlet SPDT. Ko po vseh gorških Brdih češnje cveto, na velikonočni ponedeljek 18. t.m. priredi SPDT pomladanski izlet od Moše čez Medano, čez Dobrovo na Kojsko in v Števerjan.

Odhod na velikonočni ponedeljek dne 18. t. m. z vlakom z glavnega kolodvora ob 6.30. uri. Zbiranje četrt ure prej.

V nedeljo 8. maja pa izlet v Trento k izviru Soče. Prijave v Rimski ulici 15-II.

ŠOLSKE VESTI

Ravnateljstvo Državnega znanstvenega liceja s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da je treba vložiti prošnje za vstopne in sprejemne izpite za klasični licej do vključno 18. maja t. l. — Pojasnila daje tajništvo Znanstvenega liceja v Ulici Lazzaretto vecchio 9-II. vsako dopoldne od 10. do 12. ure.

PRIMORSKI DNEVNIK

je v prodaji tudi v naslednjih krajih:

TRŽIC: Albanese (pred lad. jedelnico)
VIDEM: SAF (glavni kolodvor)
TRBIŽ: Brandalise (pod kolodvorom)
RAJBEL: Ferro Enio, razprodajalec
MILAN: Casirolli, Piazza Duomo 31
MILAN: SAF (glavni kolodvor)
RIM: SAF (kolodvor Termini)

MALI OGLASI

BRUSINI CARLO, Trst, Ul. Battisti 20, tel. 29641, prodaja gospodinjske električne predmete — hladilnike FIAT, ATLANTIC in druge znamke. Plačljivo tudi v 24 obrokih. PRALNE stroje, kovinsko kuhinjsko opremo.

VRTNARJI! Priklopni nabiralnik (zbiralnik) «Vitez», katerega pritrdite na navadno koso, Vam pri nabiranju zelenjave prihrani ogromno časa. Za natančnejše informacije in za ogled primerkov se lahko obrnete na sledeče trgovine s kmetijskimi potrebščinami v Trstu: E. Furiani, Kmetijska zadruga in V. Marinac, ali na naslov MIROSLAV VITEZ, Strada del Friuli 96, Trst.

Mesnica
K J U D E R
Ricmanje (center) želi c. odjemalcem vesele praznike

Kavarna
Milan Pregarc
Ricmanje št. 31
želi c. gostom vesele praznike

Poročne slike — ob raznih prilikah pride tudi na dom — slike za dokumente izvršuje v 30 minutah

Foto EGON

TRST — Ul. Oriani 2 (Barriera) — Tel. 93-295

AVTOPODJETJE
KANOBEL
TRST, Viale dell'Ippodromo 16 — Tel. 90-812

Foto FRANC RIBARIČ
Nabrežina št. 143 (center)
prodaja fotografske potrebščine - razvija slike - slika poroke, prireditve itd.

Miro FRANČIŠKIN
Nabrežina št. 179 - Tel. 20-238
Električni predmeti, radio in televizijski aparati znamke «SIEMENS», «MAGNADINE», «PHILIPS»

NAGROBNE SPOMENIKE v kamnu in marmoru, izdelke za stavbe, vam nudi z modernimi stroji opremljena delavnica S. ZIDARIC, Sempolaj št. 4 (Nabrežina), Tel. 20151.

HIŠNO POMOČNICO sposobno vseh hišnih del — do 17. ure — iščem. Zglasiti se v Tržaški knjigarni Ul. sv. Frančiška 20.

GOMMA PLASTICA
Ulica dell'Istria 8, tel. 50-054 (pri Sv. Jakobu)
Vam nudi vse hišne potrebščine, torbe, igrače, lutke, plastiko za pode-imitacija parketov.
Vse po konkurenčnih cenah!

Ob izgubi naše drage matere in stare matere

MARIJE LAVRENČIČ

se vsem, ki so z nami sočustvovali, darovali cvetje in jo spremili na zadnji poti prisrčno zahvaljujemo.

Sinovi in hči z družinami

Lonjer, 17. aprila 1960

Pri **MADALOSSO** v Trstu, Ul. Torrebianca, vogal XXX Ottobre, dobite vsakovrstno POHIŠTVO, otroške VOZIČKE, žimnice — originalne PERMAFLEXS — Cene ugodne.

TRST - Ul. Moreri 7
Telefon št. 28 373
POŽAR ARTEMIO
TOVORNI PREVOZI *v vse kraje, tudi v inozemstvo*

Danes v Supercinema Principe

Velikonočna predstava 1960 za vašo zabavo in za zabavo vaših otrok

Kino na Opčinah

predvaja danes 17. t. m. z začetkom ob 15. uri

Titanus film:

«Sabellina nečakinja»

V ponedeljek 18. t. m. ob 15. uri predvaja Totalscope barvni film:

Burlaki na Volgi

(I battellieri del Volga)

CHARLES VANEL
RIK BATTAGLIA - GERT FROEBE - NERIO BERNARDI - WOLFGANG PREISS
INGMAR ZEISBERG JACQUES CASTELOT

V torek 19. t. m. ob 18. uri ponovitev istega filma.

Urnik trgovin za praznike

Slovensko gospodarsko združenje sporoča, da bo po prefekturnem odloku veljal za praznike naslednji urnik:

Danes 17. bodo trgovine zaprte, razen cvetličarn, ki bodo odprte od 8. do 13. ure, slaščičarn pa od 8 do 21.30.

Jutri 18. bodo trgovine zaprte, razen pekarn in mlekarn od 8. do 12. ure, cvetličarn od 8. do 13. in slaščičarn od 8 do 21.30.

Osrednja in vse krajevne lekarnice bodo ostale v nedeljo in ponedeljek zaprte ves dan.

PRIMORSKI DNEVNIK

UREDNIŠTVO
TRST - Ul. Montecchi 6-II.
TELEFON 93-808 IN 94-638
Poštni predal 559

PODRUŽNICA GORICA
Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82

UPRAVA
TRST — Ul. sv. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338

OGLASI
Cene oglasov: Za vsak mm v višini enega stolpca: trgovski del 80, finančno-upravni 120, uradni 20 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi.

NAROČNINA
Mesečna 480 lir. — Vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Za inozemstvo mesečno 100 din, letno 1000 lir — FLRJ: v Trstu mesečno 250 din, nedeljska 30 din, mesečno 1440, polletno 720, četrtletno 360 din — Poštni tekoči račun Tržaškega tiskovnega združenja Trst 11-8374 — Za FLRJ: Adria DZS, Ljubljana, Stritarjeva ul. 3-I, tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-375

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Tiskarski zavod ZTT Trst

Goriško-beneški dnevnik

Seja doberdobskega občinskega sveta

Za občinske uradnike neomejeno število periodičnih poviškov

Dodatno posojilo za gradnjo pokopališča v Dolu - Gradnja daljnovoda Poljane-Palkišče

V četrtek zvečer je bila seja doberdobskega občinskega sveta, na kateri so svetovalci razpravljali o 7 točk obsegajočem dnevnem redu. Po prečitanju zapisnika zadnje seje so se sporazumeli za najem dodatnega državnega posojila za gradnjo pokopališča v Dolu. Zaradi raznih razlogov se je gradnja podražila in občini je potrebnih še 1,8 milijona lir. Iz seznama občinskih revežev so črtali eno osebo, potem pa so prešli na obravnavo izplačila nagrade županu za leto 1960. Zakon štev. 208 od 11. marca 1958 predvideva v prvem členu, da se plačuje županom občin, ki imajo od 1001 do 3.000 prebivalcev po 10.000 lir nagrade na mesec, od 3.000 do 10.000 prebivalcev po 30 tisoč lir, od 10.000 do 30.000 prebivalcev po 50 tisoč lir, od 30.000 do 100.000 prebivalcev 70 tisoč lir itd.; v občinah nad 500 tisoč prebivalcev prejemajo župani po 200 tisoč lir mesečne nagrade.

Po tem zakonu bi pripadalo doberdobskemu županu 10 tisoč lir na mesec. Občinski svet pa je bil mnenja, da je ta znesek premajhen, in sicer zaradi dveh razlogov: občina ima zelo oddaljene vasi, poleg tega pa je oddaljena tudi od Gorice. Sporazumeli so se, da mu bodo izplačevali po 12.000 lir na mesec.

Ker je vodovodni konzorcij CAFO najel posojilo 20 milijonov, je doberdobska občina kot član konzorcija sprejela jamstvo za svoj delež.

Obsežna diskusija se je razvila okoli občinskih uslužbencev. Zanje so napravili seznam, v katerem sta dve mesti: prvi in drugi dodeljeni uradnik. Začetna letna plača prvega uradnika znaša 510.000 lir, začetna letna plača drugega uradnika pa 471 tisoč lir. Obema se priznajo dveletni periodični poviški brez omejitev v številu; prvi povišek znaša 2,5 odstotka plače.

—«»—

Za čistočo pri prodaji in prevozu kruha

Pokrajinski zdravstveni urad je sporočil, da je ministrstvo za zdravstvo izvedelo, da se zakon štev. 1002 od 31. julija 1956 o prodaji in prevozu kruha ne izvaja povsod z zadostno prizadevanostjo.

V trgovinah, kjer kruh shranjujejo in prodajajo skupno z ostalimi jestvinami, morajo imeti za prodajo kruha posebne omarice, po možnosti pa tudi prodajalce, ki se ukvarjajo izključno s tem delom.

Kruh morajo prevažati s prevoznimi sredstvi, ki jih odobri krajevna zdravstvena oblast, da se prepreči zastrupitev in mazanje blaga. Vsi, ki se jih to tiče, naj pazijo, da ne pridejo navzkriž zakonom.

—«»—

Izlet žena v Trst 1. maja

Slovenske žene iz Goriške organizirajo 1. maja avtobusni izlet v Trst. Odhod iz Gorice ob 8.30. Dopoldne ogled Miramara, popoldne pa razstave cvetic. Voznina bo stala 450 lir, vpisovale pa bodo naslednje poverjenice: Za Gorico in Standrež na ZSPD v Ul. Ascoli 1; Podgora: Vilma Bregant, Malka Mikluš, Sovodnje: Milka Devetak, Dol: Alma Boneta; Vrh: v zadrugi, Doberdob: Zalka Jarc. Vpisovanje se zaključi 25. aprila. Datum izleta so od 25. aprila preložili na 1. maj zaradi tehničnih razlogov.

—«»—

Izleta SPD

Slovensko planinsko društvo iz Gorice ima v programu organizacijo dveh izletov:

Na velikonočni ponedeljek, 18. aprila, bo tradicionalni popoldanski družinski izlet na Valerišče k Štekarjevim. Na programu je prosta zabava in razne šaljive točke. Goričani se zberejo ob 13. uri pri pevmskem mostu.

V nedeljo 24. aprila bo popoldanski izlet na Kras. Odhod z vlakom iz Nove Gorice ob 13.05 do Dutovelj, od tam pa peš (približno eno uro hoje) v Pliskovico na ogled znamenite kraške jame. Zbirališče na kolodvoru Nova Gorica ob 12.45. Povratek z zadnjim vlakom. V primeru slabega vremena izletov ne bo. Vsi so vabljeni.

V nedeljo 24. aprila organizirajo udeleženke gospodinjskega tečaja iz Pevme in z Oslavja zaključno razstavo del, ki so jih napravile na tem tečaju. Razstava bo v prosvetni dvorani v Pevmi in bo odprta od 9. do 19. ure. Vsi so toplo vabljeni, da si ogledajo dosežke tečajnic, ki jih z vestno roko vodi Vilma Bregant.

Okrepitev javne razsvetljave v Sovodnjah

Na zadnji seji sovodenjskega občinskega sveta, ki je bila v ponedeljek zvečer v občinski hiši, so večidel seje posvetili razpravi o javni razsvetljavi cest. Po eno žarnico bodo namestili za sovodenjsko cerkvijo, na križišče pred občinsko hišo in na križišče ceste iz Rubij v Gabrje. Premestili bodo žarnico, ki je na šolskem poslopju v Rupi, in jo pritrdili na Pavletičevo hišo. Na poznejši datum so preložili napeljavo elektrike k hišam na «stradalti», ker nekatere stvari s tem v zvezi še niso povsem pojasnjene.

Občinskemu odboru so poverili nalogo, da določi nagrade za izredno delo, ki ga bodo opravljali občinski uradniki v zvezi s popisom kmetijstva za potrebe «zelenega načrta», pripravami novih upravnih volitev in drugimi izrednimi deli. Preložili so razpravo o pravilniku za občinske uslužbence. Sovodenjskemu nogometnemu društvu so izplačali enkratni letni prispevek v znesku 60.000 lir in vnesli nekaj sprememb v letošnje proračunske postavke.

Pred turistično sezono v Brdih

Potrebno je asfaltirati cesto na Sovenci in na Križišču

Števerjanci bodo občini za to prepotrebno javno delo prav tako hvaležni kot Jazbinci za asfaltiranje prostora okoli cerkve

Z nastopom turistične sezone stopajo spet v ospredje nekatera vprašanja, ki v veliki meri vplivajo na razpoloženje turistov, ki pridejo v ta ali drugi kraj. V goriških Brdih je precej stvari, ki slabo vplivajo na razvoj turizma. Med temi je na prvem mestu pomanjkanje tekoče vode. Ker je napeljava vodovoda v zvezi z velikimi stroški, bo treba še nekaj časa, da bo občinska uprava dobila posojilo in se odločila, na kakšen način naj se loti tega dela.

Na razvoj turizma delujejo še drugi faktorji, ki so na prvi pogled sicer brezpomembni. Pri tem mislimo predvsem na prah, ki se dviga v obliki velikih oblakov v bližini gostišč in ki ni nič kaj prijetna zadeva za lastnike trgovin. V Števerjanu sta dva takšna kraja: na Sovenci, kjer se konča pokrajinska cesta, in na Križišču, kjer se odcepi cesta na Valerišče.

Na Sovenci nahajamo gostilno, trgovino ter financarsko vojašnico. Na Križišču pa ravno tako trgovino, nekoliko niže gostilno, naokoli pa vse polno hiš, ki morajo zapirati okna, da jim prah ne sili v stanovanje.

Nedvomno je zelo neprijetno za gosta, ki se je usedel pred gostilno, pa mu pripelje mimo avtobus ali avtomobil, ki mu je velik oblak prahu zakadil prav pod nos, in to morda v trenutku, ko si je privoščil porcijo «pršuta». Neprijetno je za trgovca, če mora imeti kar naprej zaprt lokal, da bi se prah ne nabiral na jedilih. Pa tudi financarjem in stanovalcem ni pogodu, da se morajo otepati te nadloge.

K temu naj dodamo, da sta obe križišči izpostavljeni razdiralnemu delovanju deževnice, ker je cestišče nagnjeno, zlasti na Križišču, in zato manj odporno.

Ker je sezona že na pragu, bi morali te nevšečnosti čimprej odpraviti. Za križišče na Sovenci bi lahko poskrbela pokrajinska uprava ker spada cesta v njeno pristojnost, in križišče asfaltirala. Ker bo ustanova popravila asfaltirani del ceste v Brda, podjetju, kateremu so zaupali popravilo, ne bo težko odpeljati nekaj materiala tudi v Števerjan in napraviti to važno in zelo potrebno delo.

Za odkup Jarčevega zemljišča je občina sklenila izplačati 200.000 lir.

Na koncu naj pripomnimo, da so pred dnevi pričeli napeljavati daljnovod s Poljan na Palkišče, ki bo napajal električno omrežje, katero bodo prav kmalu pričeli graditi v Dolu. Obenem naj občinska uprava lahko z nujnim sklepom odredi tudi asfaltiranje Križišča.

Prepričani smo, da bodo prebivalci Števerjana izvedbo teh nujno potrebnih javnih del sprejeli s prav tolikšnim, če ne še z večjim zadovoljstvom, kakor prebivalci Jazbin, ko jim je občinska uprava zelo lepo uredila okolje nove cerkve in potrošila za asfaltiranje okoli 800.000 lir.

—«»—

Med pretepom se je ranil

Nekaj minut po polnoči so poklicali uslužbence Zelenega križa v Ulico Carducci, da bi prepeljali v civilno bolnišnico 44-letnega Filipa Scolarija z Rafuta štev. 12. Možu so v bolnišnici obvezali številne rane po glavi, ki jih je dobil med pretepom z nekim prijateljem.

—«»—

V prst se je vrezal

Na Tržaški cesti, in sicer v podjetju Adani, se je včeraj ob 11.20 ponesrečil 19-letni delavec Giorgio Zulian iz Ulice Zara 16. Fant se je pri delu tako močno vrezal v mezinec, da so ga morali prepeljati v bolnišnico, kjer so mu nudili potrebno pomoč in ga poslali domov.

—«»—

Nesreča pri igri

Med igranjem na dvorišču poslopja štev. 18 v Ul. Rabatta se je včeraj okoli 15. ure ranil s kamnom v glavo 4-letni Karl Reja. Starši so fanta nesli na sedež Zelenega križa, od koder so ga nato prepeljali v civilno bolnišnico, kjer so mu razkužili in obvezali rano in ga poslali domov.

—«»—

Kino v Gorici

CORSO. 14.30: «Lepa nevesta», A. Gardner, D. Bogarde, mladini vstop prepovedan.
VERDI. 14.30: «Svet ponoči», cinemascope v barvah.
VITTORIA. 15.00: «Čudovita dežela», Robert Mitchun, L. London, v barvah.
CENTRALE. 15.00: «David in Golija», Ivo Pajer, E. R. Drago in O. Welles, cinemascope v barvah. Vse zunanje scene so snemali v Jugoslaviji. I. Pajer je Jugoslovan.

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes je čez dan in ponoči odprta lekarna d'Udine, Ul. Rabatta št. 18, tel. 21-24.

Za prvenstvo diletantov

Enajstorica Sovodenj gostuje danes v Farri

Danes igrajo Sovodenjci v Farri. Pri prvem srečanju so se uveljavili z rezultatom 4:1 in to je do sedaj najlepši rezultat, ki so ga dosegli belomodri v letošnjem prvenstvu. Danes pa ne bo šlo tako lahko. Farra je bila že takrat močna ekipa, sedaj pa se je okrepila, kar dokazuje nedeljski neodločeni rezultat, ki ga je dosegla proti Romani. Zato bo za Sovodenjce precej trd oreh, zlasti ker igra pred domačim občinstvom in ker je prvo srečanje izgubila. Če bodo belomodri podjetni in borbeni in če bodo napadalci streljali v vrata kot so v nedeljo, se bodo lahko uveljavili. Priporočamo zopet, naj se med seboj ne prerekajo in naj bodo mirni, ker lahko to samo škoduje njihovemu ugledu kakor tudi poteku igre.

Za današnjo tekmo so sklicani naslednji igralci: Suligoj, Hmeljak, Devetak, Ferfolja, Podgornik, Visintin, Plesničar, Visintin, Oblak, Petejan, Anselmi in Tomšič.

Vojaški nogometni turnir

Maja v Oranu finalne tekme

PARIZ, 16. — Finalni del mednarodnega vojaškega nogometnega turnirja bodo igrali od 15. do 22. maja v Oranu. Za finalne tekme so se plasirale vojaške reprezentance Francije, Belgije, Grčije in Turčije.

Tekme bodo po sledečem programu:

15. maja: Francija - Belgija, Grčija - Turčija;

20. maja: Belgija - Grčija, Francija - Turčija;

22. maja: Francija - Grčija, Belgija - Turčija.

Tekme bodo sodili italijanski, španski, portugalski in nemški sodniki.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

Nogometno prvenstvo B lige

V Modeni bo Triestina skušala priti do zmage

Triestina v že preizkušeni postavi, Modena brez titularnega vratarja

Današnja tekma Triestine na igrišču Modene je kot repriza kakega gledališkega dela: od te je odvisna kritika. Tržačani so preteklo nedeljo odlično prestali preizkušnjo v borbi z OZO Mantova in so zadovoljili. Sedaj pa morajo igralci dokazati, da njihova igra in napadalnost nista bila sam sad sreče in uspešnega dne, temveč, da so to zmožni pokazati kjerkoli in kadarkoli.

Naravno je, da mora moštvo, vsaj na tujih igriščih, spremljati tudi nekaj sreče. Včasih se preveč zanašamo nanjo, toda Trevisan ve, da je sreča večkrat obrnila Triestini hrbet. Zato je bolj previden in bolj kot na srečo se zanaša na zmožnosti domačih in nezmožnosti nasprotnikov.

Vesti iz Sassuola, kjer je Triestina preživela zadnje dni pred današnjo tekmo, pravijo, da so igralci v rdečih majicah v dobri formi in da bodo na igrišču v Modeni, kamor bodo odpotovali danes zjutraj, zastavili vse sile, da si obdržijo sloves nepremagljivosti. Že precej časa Triestina ni okusila poraza, pa čeprav so bile tudi zmage razmeroma redke. Vsekakor si je nabrala precej neodločenih izidov, kar pa ni, vsaj na tujih igriščih, slabo.

Kaj pa Modena? Enajstorica ni nevarna, pa čeprav zna pripraviti, kot pač vsaka, neprijetno presenečenje. Danes bo morala iti na igrišče brez svojega titularnega vratarja Balzarinija, katerega je disciplinski odbor nogometne zveze kaznoval z dvodnevno prepovedjo igranja. Vsekakor dobro znamenje za tržaške napadalce, ki ne bodo imeli pred seboj že preizkušenega vratarja, temveč novinca, katerega bo včasih nervoznost bolj omamila in premamila kot pa žoga.

Vprašanje vratarja je baje trener Modene že rešil. Obrambo mreže bo poveril mlademu Liniju, kateremu verjetno najbolj zaupa. To lahko sklepamo iz dejstva, da je vratarja zadnje dni stalno treniral. Če bo Lini med vratnicami, bo to njegov debut v tem prvenstvu. Na ostalih mestih pa ne bi smelo priti do večjih sprememb. Tudi Triestina bi morala igrati v postavi, ki je preteklo nedeljo odpravila OZO iz Mantove in sicer: Bandini; Frigeri, Brach; Degrassi, Varglien, Radice; Fortunato, Puia, Secchi, Taccola in Del Negro.

PLAVANJE

RIM, 16. — Spomladansko prvenstvo v skokih v vodo za moške in ženske bo 7. in 8. maja v bazenu «Foro italico». Prijave bodo sprejemali najkasneje do 19. t. m.

TEŽKA ATLETIKA

RIM, 16. — Italijanska zveza težke atletike je že določila datume državnih prvenstev, ki bodo po sledečem sporedu: 29. maja prvenstvo v grško-rimski rokoborbi, 5. junija v rokoborbi in 12. junija v dviganju uteži.

Danes v Trstu

NOGOMET

Ponziana - Fiumicello, diletanti, ob 15.30 na igrišču Ponziane;

Edera - Itala, diletanti, ob 15.30 na igrišču v Ul. Flavia.

ODBOJKA

Libertas TS - Fiamma (Benetke), moška ser. B, igrišče v Ul. Giulia ob 10.30;

Gasilci Trst - Polisportiva Videm, moška ser. B, na igrišču vojašnice Beleno ob 10.30.

KOLESARSTVO

Za veliko nagrado «Fausto Coppi» za mladince v organizaciji kolesarskega kluba Bartali - Rovis. Dirka na kronometer za ekipe. Start ob 10. uri na Opčinah. Cilj istotam.

KONJSKI SPORT

Dir na Montebellu. Začetek ob 15.30.

NOGOMET

DUNAJ, 16. — Danes se je začel mednarodni juniorski turnir. Prvi rezultati so sledeči: **Holandska-Grčija 1:0 (0:0), Bolgarija - Anglija 1:0 (1:0), Madžarska-Vzh. Nemčija 2:0 (1:0), Romunija-Belgija 3:0 (1:0).**

Ostalih rezultatov pa nismo mogli objaviti, ker smo predčasno zaključili redakcijo. Upamo, da nam bodo čitatelji oprostili.

Svetovno prvenstvo juniorjev

Lazslo Kamuti (Madž.) novi prvak v floretu

Na drugem mestu je Francoz Jean Claude Magnan

LENINGRAD, 16. — Preteklo noč si je Madžar Lazslo Kamuti osvojil naslov svetovnega prvaka v floretu. Ta naslov si je komaj 19 let stari madžarski sabljač, ki je brat znanega floretista Jenoeja Kamutija, priboril na svetovnem prvenstvu juniorjev izpod 21 let.

Končna lestvica v tekmovanju v floretu je sledeča:

1. **Laszlo Kamuti (Madž.)**
2. **Jean-Claude Magnan (Fr.)**
3. **Jurgen Brecht (Nem.)**
4. **Tamas Muresanu (Rom.)**
5. **Jacques Courtillat (Fr.)**
6. **Eman. Rodochanachi (Fr.)**
7. **Ionel Drimba (Rom.)**
8. **Ede Nyomarkay (Madž.)**

—«»—

VATERPOLO

Jugoslovanska ekipa že prispela v Rim

RIM, 16. — Včeraj je prispela iz Zagreba v Rim jugoslovanska vaterpolo reprezentanca, ki bo najprej trenirala skupno z italijanskimi vaterpolisti in se bo nato z njimi srečala v ponedeljek zvečer v uradnem srečanju, dan kasneje pa v prijateljski tekmi. Obe tekmi, ki ju bo sodil belgijski sodnik Bauwens, bosta ob 21.30 v bazenu «Foro italico».

Za jugoslovansko reprezentanco bodo igrali Muškетirović, Cukvas, Kačić, Narčeli, Simec, Ježić, Arneri, Barle, Sandić in Radan.

—«»—

Plavalno prvenstvo v ZDA

8 novih rekordov na raznih progah

BARTLESVILLE, 16. — Že po devetih plavalnih tekmah so med zimskim plavalnim prvenstvom ZDA, ki je v malem bazenu, dosegli kar 8 novih državnih rekordov. Predvsem so med tekmovanjem zabeležili številna presenečenja. V prsnem slogu se je posebno izkazala doslej neznana, komaj 17 let stara plavalka. Susan Rogers. Dekle je že prejšnji dan izboljšala ameriški rekord na 250 jard za 3", včeraj pa je postavila nov rekord na 100 jard s časom 1'12"8 proti 1'13" starega.

V hrbtnem plavanju se je izkazala druga novinka Lynn Burke, ki je premagala Carin Conejevo, ki je priplavala na cilj 3" za zmagovalko. Slednja je dosegla čas 2'16"7.

Največje presenečenje pa je bilo v tekmovanju štafet 4x100 jard prosto, kjer so plavalke portlandskega kluba «Multnomah athletic club» zmagale s časom 3'51"5, kar je za 5"3 bolje od prejšnjega rekorda.

Ostali rezultati so sledeči: 100 jard metuljčka: Nancy Ramey 1'0"3 (prejšnji rekord 1'1"9); 500 jard prosto: Von Saltza 5'37"7. V baterijah je ista plavalka dosegla čas 5'37"7, ki je točno za 1" boljši od prejšnjega rekorda.

V teku 440 yard zapreke

Nov rekorden čas Gerta Potgieterja

BLOEMFONTAINE, 16. — Južnoafriški lahkoatlet Gert Potgieter je izboljšal lastni svetovni rekord v teku na 440 yard zapreke s časom 49"3. Prejšnji Potgieterjev rekord le bil 49"7 in ga je lahkoatlet dosegel julija 1958. leta v Cardiffu.

NOGOMET

MILAN, 16. — Nekatera nogometna društva so zaprosila nogometno zvezo, da bi dovolila spremembo sporeda prvenstvenih tekem za 1. maj. Zveza je njihove predloge sprejela in je določila, da bodo v soboto 30. t. m. odigrali sledeče tekme: Inter - L. R. Vicenza, Lazio - Spal in Juventus - Udinese.

Nobenih sprememb pa ne bo v B ligi.

Z novimi nalogami po začrtani poti

Enotna telesnovzgojna organizacija v Kopru

Ustanovljena je bila v četrtek na sestanku delegatov okrajne zveze Partizan in okrajne športne zveze

Pretekli četrtek so na skupnem sestanku delegatov okrajne zveze Partizan in okrajne športne zveze v Kopru ustanovili skupno organizacijo, ki se bo imenovala «Okrajna zveza za telesno vzgojo». Združitev ni prišla nepričakovano, saj obe organizaciji že vrsto let sodelujeta na raznih področjih. Sodelovanje se je predvsem uveljavljalo pri organizaciji tekmovanj, pri združevanju sredstev ter pri reševanju kadrovskih vprašanj. Zlasti pa je prišlo do izraza na okrajnem festivalu telesne kulture. Lani so ustanovili skupen koordinacijski odbor ter skupne komisije, praksa pa je pokazala, da ni nobenih ovir tudi za formalno združitev.

V razpravi je bilo mnogo govora o nalogah enotne okrajne organizacije. Predvsem so naglasili, da bo morala biti glavna skrb posvečena društvom. Od dela prednjakov in vaditeljev z mladino v društvih je namreč odvisen celoten uspeh. Nadaljnja važna naloga bo razvijati vodne športe in atletiko ter razvijati šport med delavstvom in solsko mladino.

Na ustanovnem občnem zboru so tudi izvolili 33-članski izvršni odbor, odbore za reševanje specifičnih problemov ter komisije. Tako bo specifične probleme telesne vzgoje reševal odbor za telesnovzgojna društva Partizan, specifične probleme športnih društev pa odbor za šport. Nadalje bodo sodelovale komisije za propagando, za finančno materialno poslovanje, za kadre, za zdravstvo ter devet komisij za posamezne športne panoge.

Pred ustanovnim občnim zborom sta se obe okrajni zvezi sestali na zadnjih ločenih občnih zborih.

Na zasedanju okrajne zveze Partizan so ugotovili, da so dosegli člani društev Partizan lani vrsto uspehov. Uveljavili se niso samo na krajevnih nastopih, marveč tudi v republiškem in zveznem merilu. Tako so na primer dosegle članice koprskega Partizana na zveznem zletu Partizana v Beogradu prvo mesto v rokometu, postojnski pionirji pa so bili prav tako prvi v postavljanju šotorov. Nekoliko manj uspehov pa je bilo v razširitvi lahke atletike ter pri uveljavljanju vodnih športov. Glavni vzrok je pomanjkanje objektov in vaditeljev. Premalo je bilo tudi društvenih nastopov.

V razpravi so nadalje naglasili, da se vrhunska tekmovanja ne bi smela razvijati na škodo množičnosti. Menili so tudi, da bi morale občine posvetiti več pozornosti telesni vzgoji, saj so bolj redki primeri, da bi o tej zadevi govorili na zasedanjih občinskih ljudskih odborov. Tudi okraj bi bil lahko pogosteje pobudnik za reševanje najbolj perečih telesnovzgojnih problemov (na primer pomanjkanje telovadnic v nekaterih krajih).

Na zasedanju okrajne športne zveze pa je bilo največ govora o razširitvi športa med delavstvom. V tem pogledu so sicer dosegli lani znaten korak naprej z uvedbo sindikalnih športnih tekmovanj po liga sistemu, neizkoriščene pa so še možnosti za vključevanje športne mladine v športno dejavnost (na primer Izola).

O.—

—«»—

ZA «POKAL ITALIJE»

V nedeljo 19. junija polfinalne tekme

MILAN, 16. — Vodstvo nogometne zveze je določilo, da bodo polfinalne tekme za «Pokal Italije» v nedeljo 19. junija. Kot je znano bodo polfinalne tekme med zmagovalcem srečanja Torino - Venezia in Fiorentino ter med Juventusom in zmagovalcem dvoboja Bologna - Lazio.

Igrišča bodo določili z žrebom.

—«»—

DANES NA SOČI

Otvoritveno tekmovanje jugoslovanskih kajakašev

Na Soči bo danes prva preizkušnja jugoslovanskih kajakašev in kanuistov. Nedeljskih tekem se bodo poleg najboljših domačinov od Nove Gorice se bodo udeležili tudi najboljši tekmovalci v tej panogi vodnega športa v slalomu in smuku. Tekmi bosta hkrati veljali tudi: za sestavo državne reprezentance, ki bo v začetku maja odpotovala v Vzhodno Nemčijo.

—«»—

Sodniki za današnje tekme A in B lige

MILAN, 16. — Odbor nogometne zveze je določil za današnje tekme A in B lige naslednje sodnike:

A LIGA (10. povratno kolo)
Atalanta-Genoa: De Marchi;
Bologna-Inter: Carlani;
Juventus-Napoli: Grignani;
L. R. Vicenza-Bari: Bonetto;
Milan-Fiorentina: Lo Bello;
Padova-Spal: Butti;
Roma-Alessandria: Marchesi;
Sampdoria-Lazio: Liverani;
Udinese-Palermo: Ferrari.

LIGA B (11. povratno kolo)
Cagliari-Taranto: D'Agostini;
Catanzaro-Parma: Zazzaroni;
Como-Brescia (v ponedeljek 18. aprila): Sbardella;
Lecco-Torino: Rigato;
Modena-Triestina: De Robbio;
OZO Mantova-Marzotto: Stazione;
Reggiana-Venezia: Rastrelli;
Sambenedettese-Messina: Ferrari;
Simmenthal Monza-Novara: Di Tonno;
Verona-Catania: Rebuffo.

—«»—

SVETOVNO SAHOVSKO PRVENSTVO

MOSKVA, 16. — 14. partijo za svetovno prvenstvo v šahu med Botvinikom in Taljem bi se morala igrati danes, bila zaradi bolezni Talja pa bo žena. Kot je znano Talj vodi po 13. kolu s 7 in pol : 5 in pol.

V NEKAJ VRSTICAH

V MUŠJI KATEGORIJI

Pone Kingpetch svetovni prvak

BANGKOK, 16. — Boksarsko srečanje za naslov svetovnega prvaka v mušji kategoriji med dosedanjim prvakom Argentincem Pascualom Perezom in izzivalcem Tajlandcem Ponejem Kingpetchem, se je zaključil z zmago tajlandskega boksarja, ki si je tako osvojil tudi naslov.

—«»—

LAHKA ATLETIKA

QUANTICO, 16. — Dave Sime in J. Culbreath sta v prvem dnevu lahkoatletskega mitinga dosegla odlične čase. Sime je zmagal v svoji bateriji v teku na 100 m s časom 10"4, Culbreath pa je pretekel 400 m zapreke v 51"3.

Ob koncu tekmovanja je Sime izjavil, da se čuti izredno dobro in da ima namen doseči kvalifikacijo za olimpijske igre.

NOGOMET

DUNAJ, 16. — Neki brazilijanski menažer je izjavil, da bo skušal prirediti nogometno srečanje med moštvom Ferencvarosa iz Budimpešte in Milanom. Tekma naj bi bila 11. maja po srečanju med brazilijanskim moštvom «Cruzeiro» in neko dunajsko enajstorico.

CIRIL KOSMAČ

POMLADNI DAN

19.

Vse sem slišal. Toda bili so trenutki, ko sem tudi vse videl, kakor bi bila hiša brez strehe in brez stropov, sam pa bi plaval nekje v zraku ter z višine natančno opazoval, kaj se dogaja v njej in okoli nje. Videl sem vse in vse hkrati. Videl sem mamo na visokem mrtvaškem odru sredi prazne izbe. Videl sem dekleta, ki so v veži pletla vence. Videl sem ženske, ki so se zbirale v kuhinji, srkale kavo in se pritajeno pogovarjale. Videl sem otroke, ki so se tiščali svojih mater, sesali palce in se začudeno ozirali, najbolj začudeno in prestrašeno v naše tri najmlajše, ki so sedeli za ognjiščem pri teti Mici in stricu Tomažu. Videl sem starše in možakarje, ki so se bili zleknili v senco tepke na dvorišču, si podajali steklenico žganja, si z okornimi prsti zvijali cigarete in tiho modrovali o življenju in smrti. Videl sem mlajše može in fante, ki so v polkrogu stali pred klonico in kakor začarani molče gledali v velikana Podzemljiča, ki je z nadčloveško močjo in s tako bliskovito naglico oblal presušene deske, da so beli oblanci kar sikali iz obliča, mu švigali čez glavo in se trkljali po njegovem širokem hrbtu. Videl sem ljudi, ki so prihajali z obeh strani, brez besede stopali skozi vežo v izbo, z vejico zelenike pokropili mamo, obstali nekaj trenutkov nepremično, se nato pomaknili k vzglavju, z dvema prstoma vzdignili z njenega obraza prtiček, ki je bila z njim pokrita, da ne bi muhe sedale nanjo, jo premotrili, komaj zaznavno zmajali z glavo, spustili prtiček in se tiho umaknili v kuhinjo ali pred hišo, poiskali očeta in mu stisnili roko ter se nato pridružili tej ali oni gruči in se vsi z enakim vzdihom spustili v pogovor:

— Vzelo jo je, vzelo!... Ubogi otroci!... No, pa saj imajo pametnega očeta...

Vse to sem slišal in videl. In videl sem tudi samega sebe, kako vznak ležim na golih prečnih deskah na dnu črne dedove postelje in strmim v latinske glagole pod stropom. Z bridkostjo, ki mi je lomila čeljusti, sem si očital, da me mamina smrt ni vsega prevzela, zakaj če bi me res prevzela, ne bi ne slišal ne videl. In tudi ne bi mislil. Pogreznil bi se bil v žalost in se izgubil v njej. Vprašal sem se, če moje srce res ne premore resnično globokega čustva. Odgovora ni bilo, pač pa me je zgrabil nov očitek, češ mama ti je umrla, ti pa se ukvarjaš s sabo, kakor bi se ves svet sukal samo okrog tebe.

Tako sem preživel do torka zjutraj. K pogrebu nisem šel, ker sem bil precej slaboten, pa tudi zato ne, ker nisem imel primerne obleke in primernih čevljev. Čeprav me je takrat, posebno pa še kasneje marsikdaj zapekla vest, ker nisem mame pospremil do groba, mi je bilo vendar prav, da sem lahko ostal doma.

Preden so mamo položili v krsto, smo se domači še enkrat zbrali v izbi in se za vselej poslovili od njenega obraza. Ko je teta Mica odpeljala najmlajše tri, so vstopili sosedje in sosede. Brez besede in brez šuma so odmaknili svečnike in cvetje. Grobar Zajezarjev Martin je trdo korakal k maminemu vzglavju, se ozrl po moških in ukazujoče zagodrnjal: ‚No, kdo bo še prijel?' Oče ga je molče odrinil in nato pogledal strica, ki je takoj razumel njegov pogled in hitro stopil k vznožju. Vzdignila sta mamo in jo počasi položila v krsto. Vstala sta še bolj počasi in obstala z iztegnjenimi rokami, kakor bi jo mislila vzeti nazaj. Sestra je položila k njeni glavi šopke najmlajših treh, ji s prtičkom pokrila obraz in nato prav tako izgubljeno obstala s praznimi rokami.

Tedaj pa je tesar Podzemljič pristopil s pokrovom krste in vsi smo se poslušno umaknili. Od tistega trenutka se je vse odvijalo zelo naglo, brez ukazov, brez besed, po nekem čudnem uglajenem redu. Podzemljič je pokril krsto, pokleknil na pokrov, potegnil iz desnega žepa kladivo in iz levega žebelj ter začel zabijati. Zabijal je z bliskovito naglico; samo dvakrat je udaril po vsakem žeblju, ki se je pod njegovim udarcem kar pogreznil v mehko jelovino. Ko je tesar opravil svoje delo, so takoj pristopili štirje možje, prijeli krsto in jo odnesli pred hišo. Položili so jo na nosila, jo privezali z vrvjo, jo vzdignili na ramena in se pomaknili po dvorišču.

Stal sem pri oknu v izbi in gledal, kako so se pogrebci zvrstili za krsto; najprej oče z otroki, nato sorodniki, za njimi sosedje. Sprevod se je začel pomikati med košatimi jablanam, po vrtu. Pomikal se je zelo počasi, a vendar je črna krsta kaj kmalu izginila med jelševjem pri potoku. Čakal sem, kdaj se bo spet prikazala na Preseki. Čakal sem dolgo. Naposled se je le prikazala, a komaj za daljši hip. Angelčki iz pozlačene lepenke so samo še enkrat zažareli v soncu, nato je črna krsta za vselej izginila med visokimi, kopastimi, sivozelenimi vrbami.

— Konec!... — mi je v brneči tišini udaril na uho moj lastni zlomljeni glas. In tedaj sem začutil, kako se je nekaj s tako sunkovito močjo odtrgalo od mojega srca, da me je kar vrglo naprej. Z rokami sem se upri v okno in se zastrmel v Preseko. Gluha praznina. Samo sive vrbe so z drobnimi listi migotale v vročini in belo, izprano kamenje na kolovozu se je surovo bliščalo v dopoldanskem junijskem soncu.

Ne vem, kako dolgo sem tako stal pri oknu. Bolečina se je počasi sesedala in polagoma kamenela na dnu mojega srca, hkrati pa se me je začel polaščati čuden nemir, ki ga do takrat še nisem poznal.

Zdramili so me pritajeni koraki. Zdrznil sem se in se prestrašeno ozrl, ker sem bil prepričan, da sem sam v hiši. V vratih je stal naš zgornji sosed Trnar. Izza njegovega hrbta je kukala Kadetka.

— Oče mi je rekel, da bi ostal za varuha. No, pa ostal, — mi je prijazno pokimal sosed in se nato po stari navadi začel čohati po svoji trdi sivi grivi.

— Mhm, — sem zamrmral. Ne vem, kaj je bilo v mojem pogledu, toda moralo je biti nekaj nenavadnega, ker se je Kadetka z obema rokama oprijela Trnarjeve desnice in opravičujoče rekla:

— Z njim sem prišla... — Pomolčala je, podrsala z bosonogo po podu in sramežljivo povedala: — Tudi jaz nimam lepe obleke, da bi bila lahko šla k pogrebu...

— Otrok, molči! — jo je Trnar tiho pokaral in hkrati pritisnil njeno glavo k sebi.

Stopil sem od okna in oba sta se mi umaknila. Čeprav sem imel Trnarja zelo rad, mi ni bilo všeč, ker je ostal pri meni. Prav tako me je motila tudi Kadetka. Rad bi bil sam. Že sem se nameril po stopnicah, da bi se zaprl v svojo čumnato, pa sem sprevidel, da bi bilo res grdo, če bi se umaknil. Vzel sem odejo, jo pogrnil po skrinji v veži in se zleknil.

Trnar je bil visok, koščen starec sedemdesetih let. Bil je moder mož in mož mehkega srca, celo preveč mehkega, saj sem večkrat slišal reči: ‚Ne bodi no Trnar!' kar je pomenilo, da nekdo ni bil samo dober, temveč da je v svoji dobroti tako daleč, da je bil že norcu podoben, kakor pravijo pri nas. Razumljivo je, da je bil Trnar tudi zelo tenkočuten. Tudi prej je prav dobro čutil, da mi ni do družbe in do pogovora. Zato je prej zaprl izbna vrata, da ne bi gledal razdejanega in praznega mrtvaškega odra, nato pa se je s Kadetko, ki se ves čas držala za roko, kakor bi se me bala, umaknil na hodnik prag.

— Tukaj bova sedela. Če bi kaj rad, pa pokliči, — mi je prijazno pokimal in nato počasi zaprl vrata za sabo.

(Nadaljevanje sledi)

PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo - Cena 30 lir | Leto XVI. - Št. 93 (4556) | TRST, nedelja 17. aprila 1960

De Gaulle odpotuje jutri v Afriko in zatem na obisk v Kanado in ZDA

Obiskal bo tudi Francosko Gvijano in Martinico - Iz Pariza bo odsoten do 4. maja - Maroški protest, ker so francoska letala bombardirala maroško ozemlje - Resolucija tunizijske skupščine

PARIZ, 16. — Predsednik de Gaulle bo odpotoval v ponedeljek v Severno Afriko. Od ponedeljka 18. aprila do srede 4. maja bo francoski predsednik napravil svoje najdaljše potovanje v svoji karieri državnika, če se izvzame njegovo potovanje po svetu, ki je bilo privatno, poleti 1956, ko je obiskal Antilske otoke in francoske posesti v Oceaniji.

De Gaulle bo iz Severne Afrike odpotoval z letalom v Kanado, ZDA, francosko Gvijano in Martiniko. Z letališča Orly bo odpotoval v spremstvu svoje soproge ob 15.25 v ponedeljek z letalom «Boeing 707». Njegovo spremstvo ne bo nikoli med potovanjem prekoračilo 6 oseb, med katerimi bodo zunanji minister De Murville, glavni tajnik v predsedstvu Geoffoy de Courcel in šef kabineta predsednika republike Rene Brouillet.

V Kanadi bo de Gaulle obiskal štiri mesta Ottawo, Quebec, Montreal in Toronto. 22. aprila bo odpotoval v Washington, kjer ga bosta na letališču sprejela predsednik Eisenhower in državni tajnik Herter. V Washingtonu so predvideni petdnevni razgovori in javne manifestacije. V Washingtonu prestolnici bo de Gaulle govoril tudi pred obema zbornicama kongresa. V nedeljo 24. aprila si bo ogledal Eisenhowerjevo posestvo v Gettysburgu.

V torek 26. aprila bo predsednik obiskal New York, 27. pa San Francisco. Dolgo potovanje od vzhodne do zahodne obale (nad 4000 km) bo opravljal z letalom «Boeing 707», ki ga je podarila ameriški predsedniški družbi. Bivanje v ZDA se bo končalo 29. aprila z obiskom znamenitega francoskega področja Louisiane, kjer so v Novem Orleansu predvidene številne slovesne manifestacije. Iz Louisiane bo de Gaulle odpotoval v Gvajano in na francoske Antilske otoke.

Maroški radio je javil, da maroška vlada izročila francoskemu poslaniku v Rabatu odločen protest, ker so francoska vojaška letala bombardirala maroško ozemlje. Doslej do sedaj niso te novice uradno potrdili.

Komentator maroškega radia je izjavil, da so francoska letala bombardirala 14. t. m. ozemlje ob alžirsko-maroški meji, in sicer kraje Dait in Hass Tauil.

V francoskih krogih pravijo, da so alžirski borci na dan 14. aprila francosko pokopališče v Tesketu, ki je oddaljeno štiri kilometre od mejnega alžirskega ozemlja; francosko letalstvo pa je prišlo na pomoč napadenim.

Tunizijska narodna skupščina pa je davi odobrila resolucijo, s katero obsoja napadalne namene francoskih odgovornih krogov proti tunizijskemu ozemlju in poudarja, da bo tunizijsko ljudstvo, zbrano okrog predsednika Burgibe, branilo nedotakljivost svojega ozemlja.

—«»—

Popović odpotoval na obisk v Azijo

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 16. — Državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović je odpotoval danes zjutraj s posebnim letalom v Kabul, ki je prva etapa njegovega uradnega potovanja, med katerim bo obiskal Afganistan, Pakistan, Indijo in Združeno arabsko republiko.

Popović je pred odhodom izjavil Tanjugu, da bo vloga držav, ki jih bo obiskal, in Jugoslavije, sedaj, ko se odpirajo perspektive miroljubne rešitve najvažnejših mednarodnih vprašanj, še večja. Mednarodna vprašanja, ki jih je treba rešiti, ne zadevajo samo držav obeh blokov, temveč vse države. Zato je pričakovati, da bodo v določeni fazi razgovorov o rešitvi mednarodnih vprašanj sodelovale tudi države, posebno v vprašanjih, ki se jih neposredno tičejo. Popović je izjavil, da bo z odgovornimi državniki držav, ki jih bo obiskal, proučil vrsto mednarodnih vprašanj, posebno tista, ki so na dnevnem redu razgovorov med Vzhodom in Zahodom, kot so vprašanje razorožitve, financiranje razvoja gospodarsko nerazvitih področij, proces osvoboditve neodvisnih in kolonialnih držav, vloga Združenih narodov in druga. Popović je poudaril pozitivni pogledov Jugoslavije in držav, ki jih bo obiskal, v vrsti mednarodnih vprašanj in je izrazil prepričanje, da bodo razgovori prispevali k še večjemu medsebojnemu razumevanju, utrditvi medsebojnih stikov in poglobitvi sodelovanja na političnem in ostalih področjih.

V zvezi z dvostranskimi odnosi Jugoslavije z državami, ki jih bo obiskal, je Koča Popović poudaril široke možnosti nadaljnjega razvoja sodelovanja na gospodarskem, znanstveno-tehničnem in kulturnem področju.

Popovića spremljajo Bogdan Crnobrnja, Lazar Latinović, Drago Kunc in dr. Dušan Milanković.

—«»—

Spor v vladi ZDA zaradi evropskega skupnega tržišča

WASHINGTON, 16. — Ameriški departma za kmetijstvo je predložil državnemu departmaju spomenico o nevarnosti, ki jo evropsko skupno tržišče lahko ima za ameriški izvoz kmetijskih pridelkov. Vendar pa v tem departmaju zanikujejo, da bi spomenica pomenila «upor» departmaja za kmetijstvo proti politiki, ki jo vodi državni podtajnik Dillon glede evropskega skupnega tržišča. Pripominjajo, da želi Dillon sodelovati z departmajem za kmetijstvo, da prepreči omejitve ameriškega izvoza kmetijskih pridelkov.

V spomenici se izraža bojazen, da imajo države skupnega tržišča v dolgoročnem načrtu doseči avtonomijo tega tržišča, kar se tiče kmetijskih pridelkov, s čimer bi oškodovale tržišče v vrednosti približno milijarde dolarjev letno za ZDA.

Državni podtajnik Dillon je govoril včeraj v trgovinski zbornici v Roonoke v državi Virginija. Izjavil je, da se sovjetska industrijska proizvodnja skoraj dvakrat tako hitro širi kakor ameriška. Dodal je, da se proizvodnja v SZ zviša letno za osem odstotkov, medtem ko se zviša v ZDA za 4.5 odstotka.

—«»—

VEVEY (Švica), 16. — Charlie Chaplin je praznoval danes v svoji vili ob Ženevskem jezeru svoj 71. rojstni dan v krogu svoje družine.

—«»—

Himalajska odprava odpotuje danes iz Novega Delhija

NOVI DELHI, 15. — Jugoslovanska odprava na Himalajo bo jutri odpotovala iz Novega Delhija. Cilj odprave je vzpon na 7,120 m visoki Trišul, in to z zahodne, oziroma južne strani, s katere je vzpon težji kot s severne strani, s katere je bil vrh trikrat zavzet. Predvideva se, da se bo vzpon pričel konec aprila in da bo trajal en mesec.

—«»—

Francoska policija mrzlično išče ugrabitelje Erika

PARIZ, 16. — Še vedno je zadeva z ugrabitvijo Erika Peugeota zavita v največjo tajnost. Tisk in javno mnenje vedno odločneje zahtevata aretacijo in zgledno kaznovanje krivcev, tudi da se prepreči, da bi njihova «zmaga» spodbujala druge zločince, da bi jim sledili.

Policija še vedno nadaljuje preiskavo in iskanje zločincev. Načelnik prve premične brigade komisar Gillet je izrekel prepričanje, da ugrabljenega otroka niso nikoli odpeljali izven Pariza in da je morda ostal celo v bližini svojega stanovanja. Prav tako je izrekel mnenje, da so zločinci, potem ko so inkasirali denar, ostali v Parizu. Zaključil je, da policija ne bo imela miru, dokler ne bodo zločinci, ki so ugrabili malega Erika, za rešetkami.

Policija razpolaga do sedaj vsaj s petimi pozitivnimi elementi: 1. Dve pismi, katerih ton — podobno kakor skrbno organiziranje ugrabitve — kaže, da nimajo opravka z običajnimi zločinci, pač z ljudmi določene kulture, ki so skušali sicer napisati pismi s preprostimi izrazi, vendar pa niso uspeli vnesti niti ene pravopisne napake (čeprav so te zelo pogoste v Franciji). 2. Pričanja, ki so napravila precej jasno, čeprav ne dokončno sliko ugrabiteljev. 3. Avtomobil, ki so ga uporabljali zločinci. Gre za črn avtomobil «403» znamke Peugeot. Toda verjetno so ga ukradli in nato zapustili. 4. Zavojček bonbonov in zavoj časopisov, ki so ga odvrgli včeraj zjutraj na cesti Saint-Cloud, potniki črnega avtomobila «403». 5. Pripovedovanje malega Erika, ki je sinoči izjavil po televiziji, da se je «konec koncev zelo zabaval». (To pomeni, da so ugrabitelji vedno zelo skrbeli zanj) in ki je na policiji povedal: «Bil sem z dvema zelo vljudnima gospodoma, ki sta mi dajala mnogo jesti: meso, pečen krompir in mnogo čokolade. Bili smo v pritličju in bila je televizija».

Kar se tiče plačila zahtevanega zneska, je sedaj ugotovljeno, da se je Roland Peugeot pogajal s «posredovalci». Sestanek, ki je bil določen po telefonu, je bil baje v neki kavarni blizu Elizejskih poljan. Govori se tudi, da Peugeot ni plačal celotnega zahtevanega zneska. Zločinci so zahtevali 100 milijonov frankov in ne 50, in Peugeot je baje plačal samo 80 odstotkov zneska. Baje so ugrabitelji sprejeli «poravnavo», ker je ugrabitev mobilizirala vse javno mnenje in so se bali, da bi jih navzočnost malega Erika pripeljala v past. V zameno pa so baje dosegli od Peugeota več obljub, zlasti da bo molčal glede posredovalcev in kraja sestanka.

Priprave na gospodarski kongres skupine afriških in azijskih držav

Sodelovali bodo predstavniki 26 držav - Razpravljali bodo o ukrepih za razvoj gospodarstva in za obrambo pred evropskim skupnim tržiščem

KAIRO, 16. — Od 30. aprila do 3. maja bo v Kairu gospodarski kongres afriških in azijskih držav. Na njem bodo zastopane trgovinske zbornice in razne gospodarske ustanove iz 26 držav.

Vprašanja, o katerih bodo razpravljali, so zelo zapletena. To kažejo tudi dosedanje težave za ustanovitev skupnega arabskega tržišča. Nasprotja izhajajo predvsem iz političnih nesoglasij (Libanon je n. pr. že sporočil, da ne bo uradno navzoč na kongresu) in iz zelo različnih gospodarskih odnosov med posameznimi afriškimi in azijskimi državami ter med velikimi svetovnimi bloki.

Pripravljalni odbor kongresa pa je že sklenil da bo moral kongres določiti statut mednarodne organizacije in začrtati glavne obrise gospodarskega sodelovanja v afriško-azijski skupini. Objavljali bodo trimesečno revijo, v Kairu pa bodo ustanovili center za informacije.

V poročilu, ki ga je predložil odboru glavni tajnik Mohamed Ali Rifat, se poudarja potreba: ustanovitve odbora za izvajanje priporočil afriško - azijskega gospodarskega kongresa in za proučevanje možnosti, ki se nudijo državam članicam, da uvažajo potrebne proizvode v okviru bloka; okrepiti legalno, industrijsko in trgovsko lastnino; uvesti arbitražo za primer trgovinskih sporov ter omogočiti premikanje gospodarskih operaterjev med državami članicami.

Poročilo poudarja dalje, da morajo države članice biti solidarne na industrijskem področju ter dajati prednost proizvodom iz držav iz Afrike in Azije, da lahko konkurirajo evropskemu skupnemu tržišču.

KONAKRI, 16. — Po dolgi diskusiji v glavnem odboru afriško-azijske konference, ki se je sestal takoj po zaključku konference, so sprejeli naslednje ukrepe: 1. Glavno tajništvo, ki je neposredno odgovorno glavnemu odboru, sestavljajo predstavniki Kitajske, Indije, Indonezije, Iraka, Japonske, SZ, ZAR, Kameruna, Ugande, Alžirije, Gvineje in Konga. 2. Glavni tajnik Jusef Sebai je določen za izvršilnega tajnika organizacije. 3. Sedež organizacije ostane v Kairu, razen če glavni odbor organizacije ne izreče nasprotnega mnenja.

—«»—

Poziv vladi ZDA naj odpokliče poslanika iz Južne Afrike

JOHANNESBURG, 16. — Na tisoče letakov, ki pozivajo južne Afričane, naj prihodnji teden ne gredo na delo, se je pojavilo tudi danes po vseh krajih, kjer živijo domorodci. Letake je pripravil «izreden odbor Afriškega narodnega kongresa».

Južnoafriški departma za upravo in razvoj plemen Bantu pa poziva prebivalstvo «v njegovem lastnem interesu», naj ne posluša tistih, ki ga pozivajo, naj prihodnji teden ostane doma».

Vplivna ameriška politična organizacija «Americans for democratic action» poziva državni departma, naj odpokliče v Washington ameriškega poslanika v Južni Afriki na posvetovanje kot protest proti rasistični politiki južnoafriške vlade. V pismu, ki ga je poslala državnemu departmaju, predlaga ta organizacija tudi, naj med odsotnostjo ameriškega poslanika iz Capetowna ameriška vlada ne kupuje južnoafriškega zlata. Pismo so podpisali številni ugledni politiki, predstavniki kulture in drugi.

Organizacija izreka priznanje državnemu tajniku Herterju, ker je zavzel stališče proti uporabljanju sile v Južni Afriki, ter poudarja, da zavrača stališče južnoafriške vlade, češ da to pomeni vmešavanje v notranje zadeve neke tuje države.

«Zaradi sklepa južnoafriške vlade, da nadaljuje strašno, porazno pot, pravi pismo dalje, mislimo, da so potrebni nadaljnji koraki, da bo južnoafriška vlada razumela veliko zaskrbljenost, s katero ameriško ljudstvo sledi njeni akciji».

Organizacija ugotavlja, da njeni predlogi, čeprav so energični, spadajo v diplomatski običaj in jih resnost dogodkov vsestransko opravičuje.

Fanfanijeva posvetovanja za rešitev vladne krize

(Nadaljevanje s 1. strani)

ki jo je Fanfani napovedal v svojem govoru na konvenciji stranke v Firencah. Kar pa more storiti, ni odvisno v toliki meri od obsega večine v parlamentu, kolikor od tega, ali se bo uveljavila potrebna večina v KD sami, kjer so tudi obstaja, toda ni gotovo ali bo prišla do potrebno kompaktnosti v trenutku, kakršen je sedanji. Nato Nenni o-krajšal program, ki ga je Fanfani začrtal že na konvenciji v Firencah, kjer je prednost vprašanjem politične, solstva, miru in boja proti monopolom, in izrazil da so pri razgovorih s Fanfanijem pozitivno ocenili glavne zahteve sovjetskih glede deželnih, ekonomij, nacionalizacije električne energije (začenši z jedrsko energijo) in dela. O tem pa se bodo še pogajali, če bo Fanfani dobil mandat za sestavo vlade.

Kot odločilen trenutek bo nekateri prihodnji teden, ko se bo Nenni — ko se bo sestalo vodstvo KD, ko treba odločiti o vladni formuli in ko bo stopilo v ospredje vprašanje socialističnih glasov. Celotna politična bitka se sedaj vrši okrog tega vprašanja, in socialistična gospodarska desnica, ki so se pa se cerkveni krogi vrgli v ofenzivo, je pripravljena v tem nevarnost za demokratične privilegije.

V članku predsednika KA Gronchija in pisanju glasila Democrazia Cristiana «Urbe», ki quotidiano», so se protivladni krogi levega centra spravili tudi na druge liste in agencije, zlasti na agencija «Urbe», ki so zelo blizu kardinala Ottavianija; pa tudi bil ten rimskega vikariata je objavil oster napad na politiko levega centra in napoveduje v primeru take vlade skoraj sodni dan. Škof v Agrigentu pa je šel še korak dalje in občinskemu odboru, ki ga sestavljajo demokristjani, socialdemokrati in socialisti prepovedal dostop k velikonočnim slovesnostim, hkrati pa dal razglasiti, da ne bodo pripustili k maši tistih demokristjanov, ki bodo «odprli na levo».

Šele danes se je zvedelo za podrobnosti o poteku včerajšnje seje vodstva KD, ki je bila bolj zanimiva, kot pa to sledi iz zaključnega sporočila. Bonomijev pristaš Truzzi je namreč kot odločen nasprotnik vlade levega centra zahteval, da je treba vprašanje podpore socialistov takoj razčistiti in zahtevati, naj prekinejo sodelovanje s komunisti v vseh občinskih upravah. Fanfani se je razpravi o tem najvažnejšem vprašanju spretno izognil. Strankin tajnik Moro pa je poudaril, da je vodstvo KD dejansko že 14. marca, ko je še Segni sestavljal vlado, «naredilo izbiro», t. j. za levi center. Posredno je zvalil odgovornost za tedanjo prekinitev pogajanj na Segnija. Desničarja Evangelisti in Lucifredi pa sta zahtevala popravek v sporočilu o seji, in sicer naj se beseda «se potrjuje» zamenja z besedo «sklicuje», namreč «na načela akcije KD».

Fanfani je takoj v to privolil. Obenem pa sta oba desničarja izjavila, da glasujeta za sporočilo, in dobre želje Fanfaniju samo zaradi tega, ker bi to storila za vsakega navadnega demokristjana, ki bi imel pred seboj tako važno nalogo, kot jo ima Fanfani. To pomeni, da bodo desničarji na prihodnji seji vodstva prešli v odkrito ofenzivo proti Fanfanijevemu poskusu.

Na splošno se dosedanje Fanfanijeve izjave ocenjujejo kot spretna taktika človeka, ki se je v zadnjem letu predvsem pa v zadnjih tednih, spričo slabih izkušenj, marsikaj naučil. Predvsem pa tole: izogibati se sleherni potezi in izjavi, ki bi dala desničarjem v KD ali pa izven nje povod za napad in polemiko. Nasprotniki levega centra naj z napadi začnejo sami, dokler Fanfani sam ni povedal še nič dokončnega, kajti v tem primeru mu je obramba olajšana.

A. P.

7 dni v svetu

(Nadaljevanje z 2. strani)

nikakor ne bi bilo urejeno s francosko vojaško zmago v Alžiriji. Socialistična stranka poudarja, da je potrebno začeti pogajanja na podlagi de Gaullove izjave o samoodločbi. Najprej naj bi se začeli pogajati s tistimi, ki se borijo o vojaških in tehničnih vidikih opustitve sovražnosti. Zatem pa naj bi se pogajali z vsemi alžirskimi predstavniki, ki so poklicani, da povedo svoje mnenje o prihodnosti Alžirije. Razpravljali bi predvsem o jamstvih za uveljavitev načela samoodločbe Alžircev. Francoski socialisti so tudi mnenja, da so kantonalne volitve v Alžiriji, ki so napovedane za 29. maj, neprimerne glede na sedanje vojne razmere. Resolucija tudi ostro kritizira delovanje raznih ustanov sedanjega režima ter priporoča vodstvu, naj ukrene vse potrebno, da prepreči izigravanje ustave in prenos izvršne oblasti na predsednika republike.

Južna Afrika

Po atentatu na predsednika južnoafriške vlade Verwoerda se policijski teror v Južni Afriki nadaljuje. Kljub protestom, ki se množijo po vsem svetu, napovedujejo južnoafriški ministri še zaostritev rasističnih ukrepov. Vse ječe so natrpane s črnci, policija pa dela nove racije z oklepnimi avtomobili in tanki. Notranji minister pa je napovedal, da bo vlada pospešila priseljevanje belcev, da bi «izboljšala razmerje med belim (3 milijone) in črnim (12 milijonov) prebivalstvom». Jasno je, da bo izvajanje takega ukrepa še bolj zaostrilo položaj v Južni Afriki in bo verjetno pospešilo odločilen izbruh črncev proti hegemoniji belcev.

TURIZEM

TURISTIČNO IN AVTOBUSNO PODJETJE
KOMPAS
(ex Putnik Slovenija)
Ljubljana, Titova cesta 12
Telefon 20032, 20472 in 21074
POSLOVALNICE: Ljubljana, Maribor, Celje, Sentilj, Bled, Kranj, Jesenice, Postojna, Koper, Sežana, Trnetiči, Opatija, Zagreb in Dubrovnik.
Izvršuje vse posle potovalnega urada:
ORGANIZIRA izlete in potovanja po Jugoslaviji in v inozemstvo z lastnimi avtobusi — REZERVIRA hotelske sobe — PRODAJA železniške, letalske, avtobusne in ladijske vozovnice — POSREDUJE nabavo potnih listov in vizumov ter obmejnih propustnic za koristnike vidimskega sporazuma — VZDRŽUJE redno avtobusno progo LJUBLJANA-ZAGREB in obratno (direktno po avto cesti); LJUBLJANA - NOVO MESTO - ZAGREB in obratno (vsak dan); LJUBLJANA - ZAGREB - BEOGRAD in obratno (vsak dan) in LJUBLJANA - BLED in obratno (vsak dan od 15. maja do 15. septembra).
Največ je turistično in avtobusno podjetje v Jugoslaviji
KOMPAS se priporoča

Hotel CENTRAL Portorož
tel. 6138, s svojo edinstveno lego ob morju nudi prijetno letovanje. Prvorazredna kuhinja, istrske specialitete. Dnevno godba in ples.

HOTEL «TURIST» ANKARAN
Tel. Skofije 13, sporoča vsej svoji cenjeni klienteli, da bo tudi v letošnji predsezoni izvajal popust na ceni v višini 30%. Odlična kuhinja, domače pijače, moderno urejene sobe, lepa plaža z mivko.

BOHINJ VABI
Hotel «ZLATOROG» z depandansami
Hotel «POD VOGLOM» z depandanso
Hotel «BELLEVUE JEZERO» z depandanso
Znižane cene v predsezoni in po sezoni. V vseh hotelih prvorazredna postrežba. Vsak dan ples. Nastopi folklor. nih skupin. Lepi sprehodi.

SAP TURIST BIRO LJUBLJANA Središka 4
vzdržuje vsakodnevno avtobusno progo Bled-Ljubljana-Trst in nazaj. Priporoča obisk Krvavca v Kamniških planinah z žičnico. Nudi turistične usluge v svojih poslovalnicah: Ljubljana, Miklošičeva 17, tel. 30645 in 30647, Koper, nasproti avtobusne postaje, tel. 298, Piran, Trg Tartini, tel. 5112, Portorož, nasproti hotela Central, Ankaran v kopališču Turist Ankaran

cocka cocka HLADI OSVEŽUJE

Gostilna MILIČ
Tel. 21480 BRISKI
Domača kuhinja in pristna vina. Dobra postrežba in zmerne cene. Lep vrt. Avtomatičen gramofon z izbranimi ploščami.

«HOTEL POSTA»
nudi udobne sobe po znižanih cenah.
Trst, Piazza Oberdan št. 1, tel. 241574

Hotel FURLAN
Repentabor - Tel. 21-360
Domače in tuje specialitete. Vljudna postrežba.

HOTEL «SLON»
LJUBLJANA, Titova ulica
s svojimi obrati se gostom iz Trsta toplo priporoča.

HOTEL «TRIGLAV» KOPER
Tel. štev. 16
nudi domače in tuje specialitete in domača vina.
Moderno urejene sobe, cene ugodne

HOTEL «GALEB» KOPER
Tel. 243
UDOBNE SOBE, LEP VRT

«HOTEL BELLEVUE»
LJUBLJANA — tel. 21280
se gostom toplo priporoča

Gostilna GUŠTIN
ZGONIK štev. 3, tel. 21202
Znana kuhinja, domača vina, kraški teran in pršut

HOTEL PALACE PORTOROŽ
s kavarno in restavracijo JADRAN
Vabi goste na razne specialitete, ribe in odlična istrska vina. Vsak dan ples

Priznana GOSTILNA KRIŽMAN
VELIKI REPEN, tel. 21361
PRVOVRSTNA KUHINJA in pristna domača vina

BLED — s svojimi naravnimi lepotami vas vabi.
Priporoča se «GRAND HOTEL TOPLICE» z dependansami, «JADRAN» in «KOROTAN», «PARK HOTEL», «HOTEL JELOVICA», «HOTEL KRIM»

1960
Obiščite Maribor, Pohorje in turistične predele severnovzhodne Slovenije

Mesto — naziv podjetja	Število postelj	Cene penziona v glavni sezoni	Cene penziona izven glavne sezone
MARIBORSKO POHORJE			
Poštarski dom (910)	100	700—800	600—700
Železničarski plan. dom (1076)	76	750	550—650
Dom «Miloša Zidanška» (1030)	45	700	600
Dom «Planinka» (890)	32	650—700	600
Dom «Jelka» (958)	23	550	550
Mariborska koča (1080)	12	650—750	650—750
Kagerjev dom «Metalne» (1080)	30	600	500
Dom «Zarja» (1200) za vse te domove: pošta Pohorje	27	650—750	650—750
Tinetov dom (Ruška koča) (1250)*	20	490—690	490—690
Koča nad Sumikom (1125)*	10	490—690	490—690
Penzion «Lobnica» (950)* * pošta Ruše	16	670	600
Koča «Pri Treh kraljih» (1200) pošta Slov. Bistrica	34	500—700	400—500
Koča «Na Pesku» (1382) pošta Oplotnica	32	700—800	600—700
LOVRENC NA POHORJU (500 m)			
Penzion «Pohorje» (Bitner)	30	750	580
Hotel «Jelen»	40	750	580
ZAHODNO POHORJE			
Ribniška koča (1530) pošta Ribnica na Pohorju	30	700—850	700—850
Koča na Kremžarjevem vrhu (1161) pošta Slovenj Gradec	10	550—750	550—750
Grmovškov dom pod Veliko Kopo (1377)*	34	550—750	550—750
Partizanski dom (1500)* * pošta Slovenj Gradec	52	650—700	500—600
KARAVANKE			
Planinski dom na Peci (1665) pošta Mežica	48	550—750	450—650
Poštni dom pod Plešivcem (800)*	10	750	750
Smučarski dom (Fužinar) (845)* * pošta Ravne na Koroškem	51	580—640	580—640
SLOVENJ GRADEC (409 m)			
Restorant «Pohorje» s prenočiščem	20	750	650
Restoran «Korotana» s prenočiščem	36	750	700

Mesto — naziv podjetja	Število postelj	Cene penziona v glavni sezoni	Cene penziona izven glavne sezone
KAMNIŠKE ALPE			
Koča na Smrekovcu (1377) pošta Črna na Koroškem	42	450—550	450—550
KOZJAK			
Koča na Zavcarjevem vrhu (924) informaije: PD MARIBOR	13	650—750	650—750
RADLJE OB DRAVI			
Restoran «Kozjak» s prenočiščem	11	550—650	550—650
PTUJ			
Restoran «Beli križ» s prenočiščem	17	660	660
BORL PRI PTUJU (300 m)			
Letovišče «Grad Borl» pošta Cirkulane	36	750	650
MAKOLE			
Letovišče «Grad Statenberg»	38	850	700
BOČ (659 m)			
Planinski dom na Boču	20	500—600	450—550
SLOVENSKA BISTRICA (284 m)			
Restoran «Planina» s prenočiščem	20	650—750	650—750
DRAVOGRAD (364 m)			
Hotel «Košenjak»	24	700—750	700—750
MARIBOR			
Hotel «Orel»	96	1400—1800	1400—1800
Hotel «Zamorec»	52	1200—1600	1200—1600
Hotel «Turist»	102	1200—1600	1200—1600

Vozni red Pohorske vzpenjače Maribor
POLETNI VOZNI RED: (velja od 1. maja do 30. sept.)
Dnevno: ob *6., 7., *8., 9., *10., 11., *12., 13., *14., 15., *16., 17., *18., 19., *20. uri.
Po želji vozi vzpenjača tudi ponoči.
Po 20. uri velja nočna tarifa.
ZIMSKI VOZNI RED: (velja od 1. oktobra do 30. aprila).
Dnevno: ob 7., *8., 9., *10., 11., *12., 13., *14., 15., *16., 17. uri.
Po 17. uri velja nočna tarifa.
* vozi, če je plačanih osem vozovnic.
PRIPOMBA: Avtobusna zveza Maribor, Glavna postaja — Glavni trg — Radvanje — vzpenjača vsakih 30 minut.

Severnovzhodna Slovenija vas vabi na obisk!

OBIŠČITE
XVII. MARIBORSKI TEDEN
od 30. 7. do 8. 8. 1960
VSE ZA ČLOVEKA - DRUŽINO - KOMUNO
Prikaz izgradnje komunalnega sistema, razstava in možnost nakupa predmetov široke potrošnje: tekstil, praktični oblačilni predmeti, usnjeni izdelki, pohištvo in oprema za gospodinjstvo. Prikaz poljedelskih strojev in opreme za kmetijstvo. Velika modna revija - prikaz sodobnega oblačenja. Popust na železnici!

Obiščite MARIBOR, POHORJE, PTUJ, SLOVENJ GRADEC in ostale turistične pokrajine na Štajerskem in Koroškem. Vse informacije daje MARIBORSKA TURISTIČNA ZVEZA, Maribor, Trg svobode št. 1, tel. 26-68

Obiščite svetovno znano
POSTOJNSKO JAMO
Obiski vsak dan ob 8.30, 10.30, 13.30, 16.— in 17.30
Izredni obiski po dogovoru z upravo.

Vesele velikonočne praznike Vam želijo

Visus Optica
TRST, Campo S. Giacomo 11, telefon 50-057
je vaš zanesljiv optik
Očala za vid in za sonce — Vsakovrstna popravila
TAKOJSNJA IZROČITEV CENE UGODNE

Karoserija
DANILO PERTOT
TRST: BARKOVLJE, Ul. Boveto 5, tel. 29-121, 39-378
Tapetništvo in ličenje ter popravila avtomobilov, kamionov in avtobusov

KROJAŠKI SALON ZA DAME IN GOSPODE
M. MOZETIČ
TRST Trg Garibaldi 11 - Telefon 90-280
Velika izbira modernega blaga — Plačilne olajšave

Slovenski trgovini
FRANC UDOVIČ
TRST, UL. MAZZINI 46 in na TRGU PONTEROSSO 5
nudita vsakovrstno modno blago: bunde, deke, rjuhe itd. po najnižji ceni

CVETLIČARNA
«IVANKA»
TRST Ulica dell'Istria 19 - Telefon 95-052

TISKARNA
GRAPHIS
VSAKOVRSTNE TISKOVINE ZA ŠOLO, URADE ITD.
TRST ULICA SV. FRANCISKA 20 TELEFON 29-477

KROJAŠKI SALON
KOŠUTA
TRST Ulica Raffineria 5 - Telefon 95-498

TRANSADRIA d. d. IMPORT-EXPORT
TRST - Sedež: Ul. Cicerone 8, II
Telefon: Ul. Cicerone 30214
Scalo Legnami 98-715
vseh vrst lesa trdih goriv in strojev za lesno industrijo

MESNICI
LOZAR
V KRIŽU IN SESLJANU

KROJAČNICA
SILVESTER MARKUŽA
VIZOVLJE ŠT. 8

BAR PLES
DEVIN ŠT. 76 Telefon 20-206

BRIVSKI IN DAMSKI SALON
STANKO DEVETAK
NABREŽINA, št. 156 TELEFON 20-123

TRGOVINA JESTVIN IN PEKARNA
Justina Gustinčič
KRIŽ, ŠT. 204

PEKARNA IN GOSTILNA
GRILANC
NABREŽINA center (Zavlje)

MESNICA
Angela SAKSIDA, por. Volpi
NABREŽINA - KAMNOLOM

DOBRO ZNANA TRGOVINA S CEVLJI
GEC
TRST - ROJAN, Trg tra i rivi 2, tel. 31-198

ŽELEZNINE in stavbeni material
Josip TERČON
NABREŽINA, tel. 20-122

TRGOVINA JESTVIN
Drago KUKANJA
Nabrežina, št. 106 (center)

GOSTILNA
DE LORENZI
«Pri Nacetu»
KRIŽ št. 15

Trgovina manufakture
KOZMINA
NABREŽINA (center)

TRGOVINA JESTVIN
Josip GRUDEN
Devin, št. 50, tel. 20-205

JESTVINE
Danica KOCMAN
ŠTIVAN pri Devinu

TRGOVINA JESTVIN
Anton BRAVIN
Devin, št. 28, tel. 20-243

MESNICA
Ivan PAHOR
Nabrežina, št. 93 (center)

GOSTILNA
KOCMAN
ŠTIVAN, tel. 20-228

BCKB
BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA ...
GLAVNICA LIR 600.000.000 - VPLAČANIH LIR 180.000.000
TRST, UL. FABIO FILZI ŠT. 10
TELEF. ŠT. 38101 BRZOJAVNI NASLOV: BANKREO

A. BRANDOLIN S.p.A.
TRIESTE VIA FLAVIA 5 TEL. 93724 - 93725
METALLI E ARTICOLI SANITARI

GOSTILNA
BAK
PESEK, št. 2, tel. 21-390

GOSTILNA
GUSTINČIČ
(Pri Hreščakovih)
JEZERO, št. 7

Gostilna in mesnica
PETAROS
BORST, št. 60

TRGOVINA JESTVIN
Franc BERCE
BORST (center)

GOSTILNA
Dušan OTA
KROGLJE št. 5

MLEKARNA
Cvetka ŠTEFANČIČ
KRIŽ, 204

Trgovina čevljev
«VALČI»
KRIŽ (Križada)

TRGOVINA JESTVIN
Feliks KOŠUTA
KRIŽ, 134

TOBAKARNA
ŠVAB — TENCE
KRIŽ, 34

Trgovina konfekcije in krojačnica
Viktor PETELIN
NABREŽINA 145

MILAN AMBROŽIČ
Elektro-instalacijsko podjetje in TRGOVINA Z električnimi predmeti:
lestenci, štedilniki, peči, pralni stroji, hladilniki in vse ostale gospodinjske potrebščine.
ULICA MIRAMARE 29, TELEFON 29-322
OBIŠČITE NAS!

MERCERIE—FODERAMI
MARIO VRH
TRST Campo San Giacomo - Telefon 55-886

Tvrdka LORENZI

TRST, Ul. S. Lazzaro 17, tel. 24-245
in mehanična delavnica v Ul. S. Francesco 58
Izvaža: ISO moto, EW 175 c., PARILLA 125 c., Parilla 250 c., Alpino, Ducatti 98 šport, ter Lambrete in Vespe — rabljeni in generalno popravljeni od 60.000.— lir dalje. — Pelje čez mejo v Sežano

La Fototecnica TRST TRG GOLDONI 7 Tel. 23352, 61101
Grosistično podjetje za dobavljanje vsega fotografskega in kinematografskega materiala
APARATI ZA MIKROFILME
ZNANSTVENI APARATI
ELEKTRONSKI APARATI
Popolne opreme materiala za fotomehaniko, za industrijo in za znanstvene zavode.
Na zahtevo se pošljejo seznami
VPRAŠAJTE NAS ZA NASVET

ŽELEZNINE
Izidor TERČON
Sesljan, št. 27, tel. 20-220

GOSTILNA
Jožef MOŽINA
TREBČE, št. 49

GOSTILNA
KRAIJ «Pri Mičetu»
Trebče, št. 17, tel. 21-170

RADIO SOSSI
OPČINE Ulica dei Salici št. 1 - Telefon 21-155

TRGOVINA Z JESTVINAMI
JOSIP ŠKABAR
OPČINE Narodna ulica 42 - Telefon 21-026

GOSTILNA
VETO
OPČINE, Proseška ulica 21

TRGOVINA IN PEKARNA
ZORA ČOK
OPČINE Narodna ulica 61 - Tel. 21-040

DANILO ŠULIGOJ
OPČINE Proseška ulica 24 - Telefon 21-172
ZALOGA DRV IN PREMOGA

DRUŠTVENA PRODAJALNA NA OPČINAH
z. z o. p.
OPČINE Alpinska ulica 80 - Telefon 21-054

GOSTIŠČE (LOKANDA)
FABČIČ
OPČINE Narodna ulica 156 - Telefon 21-204

ZALOGA STAVBNEGA MATERIALA
ČELESTE DANEU - DANIELI
OPČINE Narodna ulica 77 - Tel. 21-084

CVETLIČARNA IN MESNICA KONJSKEGA MESA
ŠVAGELJ
OPČINE Proseška ulica 35 - Telefon 21-082

CVETLIČARNA
«SAVINA»
TRST Ulica dell'Istria 10 - Telefon 55-580
vedno dobro založena s svežimi cvetlicami in raznimi rastlinami. — Izvršuje vsakovrstno delo po naročilu.

KROJAČNICA
BOGATEC
Ulica Udine 11/1, tel. 62-990
obvešča svojo cenj. klientelo, da ima nove sezonske vzorce blaga za dame in gospode.
Obiščite nas!

MLEKARNA
FORNAZARO
TRST - Skedenj
Škedenjska ul. 97

KINO
ŠKEDENJ
Vsakodnevne kino predstave najboljših filmov

TRGOVINA JESTVIN
ŠČUKA
BARKOVLJE
Trst - Ul. Perarolo 2

RIBARNICA
MARČELA PERTOT
BARKOVLJE
Trst - Ul. Perarolo 2

MESNICA
Milič-Emili Romano
BARKOVLJE
Trst, Viale Miramare 155
Tel. 31-787

TRGOVINA ZELENJAVE
MARIJA CESAR
TRST. Ul. dell'Istria 15

GOSTILNA
«NINI»
TRST, Ul. Valdirivo 32
Telefon št. 38-915

GOSTILNA
OSTROUŠKA
TRST - Ul. S. Nicolò 3

TVRDKA
JOŽEF SILA
UVOZ IZVOZ
vsakovrstnega lesa za predelavo in kurjavo ter jamskega lesa.
TRST - Riva Grumula št. 6-I - Telefon 37-004

TRGOVINA S ČEVLJI
«FIORENTINA»
TRST, Ulica Tarabocchia 2 Soc. a r. l.

KMETJE, VRTNARJI
Za vsako vašo potrebo se obrnite na domačo tvrdko
FURLANI EDVARD
TRST, Ul. Milano 18
TELEF. 35-169

katera vam nudi po najnižjih cenah vsakovrstna semena najboljših inozemskih krajev in semena lastnega pridelka ter razne sadike, žveplo, modro galico, umetna in organska gnojila ter vsakovrstno orodje in stroje vsake velikosti

Gostilna «Ex Ussaro»
lastnik
Ivan Filipčič
TRST — Ulica Carducci 41 (nasproti pokritega trga)
vam postreže z najboljšim domačim in istrskim vinom in domačim pršutom

TRGOVINA Z JESTVINAMI
BIDOVEC
TRST Ulica Genova 13 - Telefon 37-700

TRGOVINA JESTVIN
MILAN BEVK
TRST Ulica Sonnino 9 - Telefon 41-572

KROJAŠKI SALON
BAUCER - SMRDEL
TRST Ul. XX. septembra 22 - Tel. 96-796

INTERMERCATOR
TRST Ulica Cicerone 10 Tel. 30-074
UVOZ IN IZVOZ RAZNOVRSTNEGA BLAGA PO TRŽAŠKEM IN GORIŠKEM SPORAZUMU

IMPORT — EKSPORT
«GRUDA» Ljubljana

COOP EXPORT
ZAGREB

SRBOCOOP
BEOGRAD

FRATELLI NASCIMBEN
IMPORT EXPORT
NADOMESTNI DELI ZA AVTOMOBILE
TRST, Ul. Coroneo št. 39, t. 24-955

I. E. L. M. A. T.
IMPORT - EXPORT
TRST — TRIESTE
Ul. F. Filzi, 23 — Tel. 29-970
Telegr.: IELMAT - Trieste

JESTVINICAR
ANGEL KRALJIČ
PREBENEG št. 73

TRGOVINA JESTVIN
Hilarij CEJ
RICMANJE, št. 6

TRGOVINA JESTVIN
Claudio ULIVETTI
RICMANJE, št. 88

GOSTILNA
Miro SANCIN
Boljunec center, tel. 99-117

JESTVINE
Drago ŽERJAL
BOLJUNEC št. 237

JESTVINE
Rado ŽERJAL
BOLJUNEC št. 76

GOSTILNA
Danilo SANCIN
BOLJUNEC št. 66

GOSTILNA
Lovrenc ŠTRAJN
DOLINA št. 40

Urarna - Zlatarna Trgovina s čevlji
Anton Marčel
MALALAN
OPČINE, Proseška ul. 18 - Tel. 21-465, se priporočata

GOSTILNA
ŠKABAR
VELIKI REPEN ST. 70
Najemnik IVAN KUTIN

Hotel «KRAS»
REPENTABOR Telefon 21-331
se toplo priporoča!

MESNICA
MARIJA MEVLJA
BAZOVICA, ŠT. 1

PEKARNA IN SLAŠČICARNA
MARC
BAZOVICA, ST. 55

RIOLINO
TRGOVINA JESTVIN v Zgoniku in Malem Repnu

TRGOVINA JESTVIN IN TOBAKARNA
KAREL KALC
GROPADA ST. 97

TRGOVINA JESTVIN
KAREL PAHOR
TREBČE, ST. 49

MESNICA
ALEKSANDER HROVATIN
TREBČE (center)

GOSTILNA
GRGIČ «Pri Županu»
PADRIČE (center) Tel. 21-002

GOSTILNA
GRILANC
SALEŽ Tel. 21-[illegible]

TRGOVINA JESTVIN
Angela MARUŠIČ
SALEŽ, št. [illegible]

GOSTILNA
LEGIŠA
PREČNIK, št. 14, tel. [illegible]

TRGOVINA JESTVIN
LEGIŠA
PREČNIK, št. [illegible]

Jestvine in gostilna
GRUDEN
SEMPOLAJ, 49, tel. 20-[illegible]

Gostilna in trgovina jestvin
Ivan MAHNIČ
BAZOVICA

MESNICA
Vera KRIŽMAN
BAZOVICA št. [illegible]

TRGOVINA JESTVIN
Herman KRIŽMAN
BAZOVICA št. [illegible]

BAR
METLIKA
BAZOVICA

TRGOVINA JESTVIN
VIDAU
BAZ[illegible]

MESNICA
Albin BAK
PADRIČE, št. [illegible]

TRGOVINA JESTVIN
Edi KALC
PADRIČE, št. [illegible]